

การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๑

นางสาวชบา พันธุ์ศักดิ์ และคณะ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ชบา พันธุ์ศักดิ์ และคณะ : การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) เพื่อสร้างและหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดประสบการณ์ และด้านการวางแผนการนิเทศ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินผล การนิเทศและด้านการรายงานผลการนิเทศ ตามลำดับ

2. รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า

3.1 ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ดีมาก ได้แก่ ขั้นตอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นตอนเตรียมการจัดประสบการณ์ ขั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์ ขั้นสรุปและประเมินผล ส่วนขั้นตอนยอดสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ดี

3.2 พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า ครูปฐมวัยมีการปฏิบัติในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 91.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง เรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ไว้พร้อมก่อนจัดกิจกรรม แนะนำสื่อวัสดุอุปกรณ์ ให้เด็กรู้จัก และวิธีใช้งานก่อนดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ใช้วิธีการที่หลากหลาย

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน ด้านการวางแผนการนิเทศ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านผู้อำนวยการอารีย์ บัญญัติ ศึกษาพิเศษเมทินี ตาตะสมิต อาจารย์ ดร.อุไรवास ปรีดีติลลิก คุณครูพัฒนา พวงมาลี และคุณครูวลัยพร ลาลุน ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ ให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณจุฑาภา ทิพย์มาตย์ ที่ให้คำปรึกษา อนุเคราะห์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยดีตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คุณครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่อนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่น้องชาวปฐมวัย ท่านผู้ปกครอง ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่านที่เป็นกำลังใจที่ดี และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบใจเด็กปฐมวัยทุกคนที่เป็นแรงบันดาลใจอย่างแรงกล้าให้คณะผู้วิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยเพื่อวางรากฐานที่มั่นคงให้พลโลกในอนาคต

คุณค่าของรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา เพื่อน้อมระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรู้ และเป็นแรงผลักดันให้รายงานนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	12
การนิเทศการศึกษา	25
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	65
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
3 วิธีดำเนินการศึกษา	90
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการนิเทศการจัดประสบการณ์ ระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	95
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	102
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	108
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	113
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	114
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	114
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการนิเทศการจัดประสบการณ์ ระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	131
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	141
ตอนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	147
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	152
สรุปผลการวิจัย	155
การอภิปรายผล	165
ข้อเสนอแนะ	170
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	180
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	181
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	183
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	191

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	194
แบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	195
แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	199
แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	202
แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	204
ภาคผนวก จ รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1	207
รายชื่อคณะผู้วิจัย	214

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	สรุปขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์	100
3.2	สรุปขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	107
3.3	ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	110
3.4	ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	112
4.1	ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยรูปแบบการนิเทศ กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิควิธีของรูปแบบการนิเทศ	115
4.2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง	121
4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	122
4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศ	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์พิเศษครูผู้สอน ระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการปฏิบัติการณ์พิเศษ	124
4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์พิเศษครูผู้สอน ระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน	125
4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์พิเศษครูผู้สอน ระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผลการนิเทศ	126
4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์พิเศษครูผู้สอน ระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการรายงานผลการนิเทศ	127
4.9	มติการรับรองรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	134
4.10	ผลการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูปฐมวัย	142
4.11	ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	146
4.12	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	148
4.13	ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	149

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
2.1 แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบ	20
2.2 แสดงกระบวนการสร้างรูปแบบ	21
2.3 ขั้นตอนการนิเทศการให้คำปรึกษาแนะนำ	36
2.4 ขั้นตอนการนิเทศแบบการศึกษาเอกสาร	37
2.5 ขั้นตอนการนิเทศแบบการสนทนาทางวิชาการ	38
2.6 ขั้นตอนการนิเทศแบบเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน	38
2.7 ขั้นตอนการนิเทศแบบการสังเกตการสอน	39
2.8 ขั้นตอนการนิเทศแบบการประชุมนิเทศ	40
2.9 ขั้นตอนการนิเทศแบบการผู้ขายสินค้า	40
2.10 แสดงขั้นตอนการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ	46
2.11 กระบวนการการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิ่ง (PDCA)	55
2.12 กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE	57
3.1 แสดงขั้นตอนการวิจัย	93
3.2 แสดงขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	104
3.3 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	106
4.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	141
5.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	161

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ในการพัฒนาเด็กในมิติของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบเดิม อาจต้องถูกทับซ้อนด้วยแนวคิด รูปแบบวิธีการ ความเชื่อ และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ๆตามยุคสมัย เด็กและครอบครัวจำเป็นต้องข้ามผ่านวันเวลาที่ผันเปลี่ยน และยืนหยัดอยู่ให้ได้ในสังคมสมัยใหม่ บ่มฝึกคุณลักษณะที่พึงมีอย่างเหมาะสม ให้กับทรัพยากรมนุษย์ ของวันนี้และอนาคตข้างหน้า ให้สมบูรณ์แบบ อย่างเต็มกำลัง โดยในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกิด จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาชาติ (พ.ศ.2560-2579)และแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ. 2560-2564) ได้นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพ การเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นหลักสูตร สำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทาง ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ซึ่งกำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในอนาคต และมีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 1223/2560 ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2560 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แทนหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ ไปใช้โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป

ปัญหาสำคัญของการศึกษาปฐมวัย คือ การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการศึกษา ปฐมวัยของครูผู้บริหารสถานศึกษาระบบการผลิตครูปฐมวัยจากค่านิยมของการเข้ารับราชการ ที่มี

สวัสดิการที่ดีและมีความมั่นคงในชีวิตจึงเกิดความต้องการเพิ่มกลยุทธ์ด้านการศึกษาของครูให้สูงขึ้น แต่ระบบการผลิตครูในปัจจุบันขาดกลไกในการติดตามและประเมินคุณภาพ และการให้ความสำคัญด้านเนื้อหาและการวัดผลมากกว่าการประเมินผลเพื่อพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งการวัดผลระดับประถมศึกษาตอนต้นมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำความรู้จำนวนมากไม่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับหลักสูตรของการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยคำนึงถึงการพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล (สุริยา ช้องเสนาะ, 2560 : ออนไลน์) สอดคล้องกับ มัทนา ฉนวนพยัคฆ์ ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ 1) จัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการตามวัยและพัฒนาการของเด็ก 2) โรงเรียนควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เครื่องเล่นให้เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก 3) จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 4) กิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กได้ปฏิบัติและเกิดการเรียนรู้ 5) ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 6) ผู้สอนกับผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก ดังนั้น การจัดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ชุมชนและครอบครัว เห็นคุณค่าของการศึกษาปฐมวัย มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยร่วมกันทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ในการวางแผน ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อสิทธิที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน นั้น จำเป็นจะต้องมีการนำหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2560 ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560, 2560 : 1)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (คู่มือหลักสูตรปฐมวัย.2560 : 3) การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานชาติโดยธรรมชาติของเด็กวัยนี้ จะมีพฤติกรรมที่อยากรู้อยากเห็น ช่างสงสัย ช่างซักถาม ชอบค้นคว้า สำรวจอยู่ไม่นิ่ง ชอบอิสระเป็นตัวของตัวเอง เป็นวัยที่กำลังพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นไปอย่างเต็มที่ จึงถือเป็น

ช่วงอายุที่สำคัญที่สุด เพราะพัฒนาการด้านต่างๆ ในช่วงนี้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับพัฒนาการในวัยต่อไป และเด็กวัยนี้จะง่ายต่อการปลูกฝังพฤติกรรม รวมถึงการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ง่าย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เด็กในวัยนี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และการเรียนรู้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย รวมถึงได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ปลูกฝังหล่อหลอมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เจตคติ คุณธรรม ศีลธรรม ด้วยการจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพของตน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ สามารถดำรงวิถีชีวิตในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทัน (พิทยา ภรณ์สิงหนาทพงศ์ และณัฐวรรตมา มณีรัตน์, 2555 : 6)

จากผลรายงานการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมาใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยมีประเด็นปัญหา คือ โรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์หลักสูตร ครูจัดกิจกรรมโดยไม่ได้นำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ครูไม่มั่นใจว่าจะสามารถออกแบบและจัดกิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้ที่เป็นหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โรงเรียนขาดเครื่องมือการประเมินที่มีคุณภาพสำหรับประเมินพัฒนาการเด็ก และโรงเรียนไม่มีการให้ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดู และผู้ปกครองขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเท่าที่ควร

ดาวรุ่ง ผ่องใส (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และวิจิตรา ตั้งตระการพงษ์ และคณะ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 มีข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรเตรียมการสอน และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างหลากหลาย เน้นกระบวนการกลุ่ม ควรจัดอบรม ผู้ปกครองให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดหางบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเพิ่มเติม ผู้บริหารควรเข้ารับการอบรม พัฒนาเรื่อง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารในเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจัง มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนากำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นความสำคัญ กระตือรือร้น และร่วมมือกันอย่างจริงจังในการส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน (วัชรา เล่าเรียนดี, 2556 : 3) ซึ่งเป็นความพยายามทุกวิถีทางของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาที่จะช่วยแนะนำให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รู้จักปรับปรุงการสอน (Good. 1973 : 574) ซึ่งหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษายังคงเน้นอยู่ที่การให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่ครู ชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผล ตามจุดหมายที่วางไว้ (กิตติมา ปรีดีดีลิก, 2551 : 262) พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและเป็นการร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ชาลี มณีศรี, 2552 : 22) สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลาย อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาดังที่นายแพทย์ ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวตอนหนึ่งในการเปิดประชุมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ รุ่นที่ 9 - 13 ปี 2561 (เดลินิวส์, 19 สิงหาคม 2561 : ออนไลน์) ว่าศึกษานิเทศก์เป็นกลุ่มหลักสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยต้องปราศจากการเมืองพร้อมช่วยส่วนกลางนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะในสมัยอดีต 100 กว่าปีมาแล้วระบบการจัดการศึกษาจะอยู่ที่โรงเรียน ครู และผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อน แต่ปัจจุบันเรามีศึกษานิเทศก์เกิดขึ้นแล้วจึงต้องใช้กลุ่มงานศึกษานิเทศก์เหล่านี้ให้เป็นตัวสนับสนุนและเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายบริหารระดับนโยบายกับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพื่อที่ครูจะได้ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกำหนดนโยบายในการพัฒนากำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่กระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องตามหลักการจัดประสบการณ์

ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงได้จัดทำโครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

คำถามการวิจัย

1. สภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่ง จำนวน 137 คน และครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 240 คน รวม 377 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวน 195 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 71 คน ครูผู้สอน 124 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มเป็นระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 9 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 คน โรงเรียนขนาดกลาง 3 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 3 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) การจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 2) ความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 3) ความพึงพอใจของครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4. เนื้อหา

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มุ่งศึกษาเนื้อหาในการสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยรวมทั้งการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยเพื่อให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ สถานการณ์และบริบทขององค์กร เพื่อกำหนดรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย

เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการประสบการณ์ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ

5. ระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนเมษายน 2561 ถึงเดือนเมษายน 2562

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัย ตัวแปรหรือองค์ประกอบ ซึ่งอธิบายคุณลักษณะสำคัญให้เข้าใจความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ผ่านกระบวนการทดสอบ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและเชื่อถือได้แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ ใดๆอย่างหนึ่ง

การพัฒนา รูปแบบ หมายถึง การดำเนินการสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างและความสัมพันธ์ ของปัจจัย รวมทั้งการตรวจสอบความเที่ยงตรงของโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ สถานการณ์และบริบทขององค์กร

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการนิเทศการสอนครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน การนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการประสบการณ์ 4) การประเมินผล การนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศร่วมกันในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดการประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัด สภาพแวดล้อม และกระบวนการ เทคนิค วิธีการจัดการประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้รับ การนิเทศตามโครงการหรือแผนที่กำหนดไว้ โดยการประชุมชี้แจงและมอบหมายงาน กำหนดวิธีการ ในการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้น จูงใจเสริมสร้างกำลังใจ

ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการณ์เทศ ติดตามความก้าวหน้า ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และประชุมสรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 3 การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์ หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ ร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชมชั้นเรียน และมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อทำความเข้าใจและตีความข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์ มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผลการสังเกต การสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การดำเนินงานการประเมินผลตามงาน โดยจัดประเมินก่อนการนิเทศ ระหว่างนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบเพื่อตรวจสอบ การปฏิบัติงานสำเร็จผลสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงงาน

องค์ประกอบที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ หมายถึง การรายงานผลจากความสำเร็จ ของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ นำแผนการนิเทศใหม่ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเผยแพร่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่ายการนิเทศ โดยการประชุมสัมมนา หรือใช้ social network

การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความร่วมมือทำงานของบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นการทำงาน ร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหารที่นิเทศ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง อย่างมีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อหาแนวทาง ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้ดีขึ้น โดยการช่วยเหลือแนะนำการวางแผน การปรึกษาหารือร่วมกันโดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 หมายถึง การจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษา สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลจนทำให้เด็กมีพฤติกรรม หรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนด

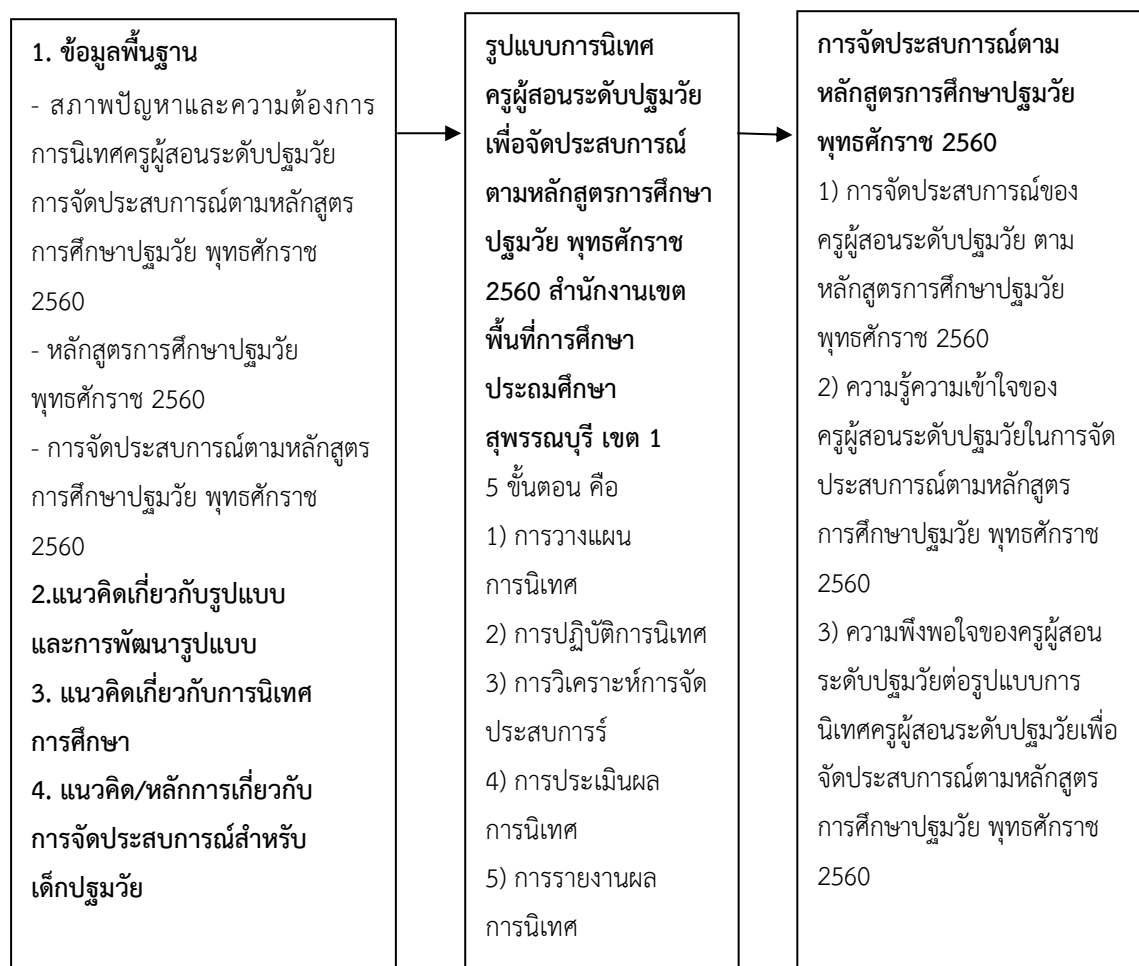
การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย หมายถึง วิธีการที่ครูจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีอายุ 3-6 ปี ในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น บนพื้นฐานของพัฒนาการตามวัย ความสนใจ และสภาพแวดล้อมของเด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ

โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามกระบวนการสร้างรูปแบบของ คีฟส์ (Keeves. 1988) โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ กำหนดกรอบแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาของรูปแบบ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีกระบวนการและเครื่องมือในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเพื่อพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สามารถนำกระบวนการ และเครื่องมือในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปขยายผลกับโรงเรียนในสังกัด
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำกระบวนการและเครื่องมือ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อยกระดับครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไปขยายผลกับโรงเรียนในสังกัด
4. โรงเรียนสามารถนำรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1 ไปประยุกต์ใช้เพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
  - 1.1 ความหมายของรูปแบบ
  - 1.2 ประเภทของรูปแบบ
  - 1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ
  - 1.4 ลักษณะของรูปแบบที่ดี
  - 1.5 กระบวนการสร้างรูปแบบ
  - 1.6 การพัฒนารูปแบบ
  - 1.7 การประเมินรูปแบบ
2. การนิเทศการศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
  - 2.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา
  - 2.3 หลักการนิเทศการศึกษา
  - 2.4 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
  - 2.5 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
  - 2.6 ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษา
  - 2.7 รูปแบบการนิเทศการศึกษา
    - 2.7.1 กระบวนการนิเทศการศึกษา
    - 2.7.2 เทคนิคการนิเทศการศึกษา
    - 2.7.3 รูปแบบการนิเทศการศึกษา
  - 2.8 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการนิเทศการศึกษา
3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
  - 3.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย
  - 3.2 วิสัยทัศน์
  - 3.3 หลักการ
  - 3.4 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี

- 3.5 จุดหมาย
- 3.6 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3.7 สภาพที่พึงประสงค์
- 4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย
  - 4.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
  - 4.2 หลักการจัดประสบการณ์
  - 4.3 แนวการจัดประสบการณ์
  - 4.4 การจัดกิจกรรมประจำวัน
- 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

การวิจัยที่ใช้รูปแบบเป็นการวิจัยแนวใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจมากขึ้นทั้งนี้เพราะการวิจัยที่ใช้รูปแบบจะช่วยให้ได้ความรู้ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นการวิจัยที่ช่วยพัฒนาความรู้ให้มีความชัดเจนและเป็นระบบรูปแบบที่ใช้ศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางสังคมมีคุณสมบัติ 2 ประการคือ ประการที่ 1 รูปแบบต้องมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา และประการที่ 2 รูปแบบต้องสามารถนำไปใช้หาข้อสรุปเพื่อการอธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะโครงสร้างและความสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันดังนี้

1.1 ความหมายของรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ นักวิชาการและผู้รู้ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้หลากหลายทั้งที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2550 : 22) รูปแบบหมายถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2552 : 27) รูปแบบคือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผัง ต่อเนื่องหรือสมการทาง

คณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและในขณะเดียวกันสามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

ราชบัณฑิตยสถาน (2552 : 965) ได้ให้ความหมายรูปแบบ (Model) หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับแสดงว่า เป็นสิ่งนั้น ๆ เช่น รูปแบบบ้าน รูปปลา รูปใบไม้ รูปแบบผู้หญิง รูปแบบวัด รูปแบบเปิด เป็นต้น

กู๊ด (Good. 1973 : 370) ได้รวบรวมความหมายของแบบไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบเช่นตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ 3) เป็นแผนภาพหรือภาพสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัยหรือองค์ประกอบหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันรวมตัวเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมอาจเขียนเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายด้วยภาษาก็ได้

บาร์โดและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman. 1982 : 70-71) กล่าวว่ารูปแบบหรือแบบจำลองเป็นสิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดซึ่งถ้าทำอย่างนั้นจะทำให้รูปแบบหรือแบบจำลองด้อยลงไปส่วนการที่จะระบุว่ารูปแบบหรือแบบจำลองใดๆจะต้องประกอบด้วยรายละเอียด มากน้อยเพียงใดและรูปแบบหรือแบบจำลองนั้นๆ ควรมียุทธศาสตร์ประกอบอะไรบ้างไม่มีข้อกำหนดตายตัวทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบหรือแบบจำลองนั้นว่าต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้นอย่างไร

ฉลาด จันทสมบัติ (2550 : 98) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่ารูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรมแบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาปรากฏการณ์หนึ่ง

รัตนะ บัวสนธ์ (2552 : 124) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่าความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้ 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงรูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น 2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model” 3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบในความหมายนี้เรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอนรูปแบบการบริหารรูปแบบการประเมิน เป็นต้น

วาโร เฟ็งสวัสดี (2553 : 3) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบแนวคิดทางด้านหลักการวิธีการดำเนินงานและเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ สรุปได้ว่ารูปแบบหมายถึงสิ่งที่สร้างขึ้นหรือ

พัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเองเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง อาจเป็นโครงสร้างโปรแกรมแบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงและสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้ เพื่อช่วยให้ตนเองและผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

บุญเชิด ขำนิศาสตร์ (2556 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ของ 2 ชุด ตัวแปร ประกอบด้วย กระบวนการปฏิบัติงาน กับงานวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

พะโยม ชินณวงศ์ (2555 :70) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบเป็นการสร้างแบบจำลองจากความคิดรวบยอดของทฤษฎีหรือปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อนหรือเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ง่ายต่อการเข้าใจในรายละเอียดอย่างชัดเจนและเป็นระบบ

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่เกิดจากทฤษฎี ประสบการณ์ การคาดการณ์ นำเสนอในรูปของข้อความหรือแผนผัง

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552 : 125) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรม แบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลา และพิจารณาว่าสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆของรูปแบบนั้น ๆ

มาลี สืบกระแสน (2552 : 108 – 109) รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพหรือเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์ หรือสมการพยากรณ์หรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือภาพ หรือแผนภูมิ หรือรูปสามมิติ

ทิตนา แคมมณี (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมา อุปมัย หรือจากทฤษฎี หลักการต่างๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ทิงค์เอ็กซ์ซิสต์ (Thinkexist. 2008 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง เป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงาน หรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นตัวแทนแสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

อาร์ดิกชันนารี (Ardictionaary. 2008 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองที่เป็นสัดส่วนหรือเป็นประเภทเดียวกันกับของจริงหรือสัญลักษณ์ของการเป็นตัวแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ คาดว่าจะเกิดในอนาคต หรือแบบแผนของสิ่งที่เตรียมไว้

บุช (Bush. 2002) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า รูปแบบเป็นสิ่งจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อทำให้เราได้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น

สโตนเนอร์ และแวนเคิล (Stoner & Wankel. 1986) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่าเป็นการจำลองสถานการณ์เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น

วิลเลอร์ (Willer. 1986) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างความคิดรวบยอดของปรากฏการณ์ด้วยวิธีการของเหตุผลที่มีจุดหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในนิยามที่แสดงถึงความสัมพันธ์และข้อเสนอของระบบรูปนัยที่เกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good. 1973); บาร์โดและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman. 1982); คีเวส (Keeves. 1988) และ ดีเรก วรรณเศียร (2545) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่าหมายถึงสิ่งที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆหรือองค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งที่ศึกษาเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ง่ายขึ้นโดยอาจแสดงออกมาในรูปของแผนภาพทางความคิดด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์และยังได้ขยายความของรูปแบบว่า รูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้น เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งรูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุมส่วนการที่จะระบุว่ารูปแบบหนึ่ง ๆ จะต้องมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้นๆควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่ต้องการอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ และยังมีนักวิชาการคนอื่น ๆ เช่นสมิท (Smith. 1980) โทลี และคาร์รอล (Tosi & Carrol. 1982) ได้มองรูปแบบในเชิงกายภาพ (Physical models) ว่าเป็นรูปแบบที่เหมือนจริงแต่ขนาดเล็กหรือย่อส่วนเพื่อใช้เป็นแบบอย่างในการสร้างหรือทำซ้ำ

สรุปได้ว่ารูปแบบ (Model) หมายถึงสิ่งที่แสดงโครงสร้างและความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปรหรือองค์ประกอบของสิ่งที่ศึกษาซึ่งอธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อทำให้เราได้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น โดยให้รายละเอียดทุกแง่มุมผ่านกระบวนการทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความแม่นยำและเชื่อถือได้แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.2 ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบไว้ดังนี้ คีฟส์ (Keeves. 1997 : 561 - 565) แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 5 แบบ ได้แก่

1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป

2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษาโดยการพูดและเขียน

3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematic Model) เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางรูปคณิตศาสตร์

4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

5) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ของสภาพการณ์/ปัญหา

สมิท และคณะ (Smith and others. 1980 : 461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น 1.1) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า 1.2) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องบินที่ติดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก 2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น 2.1) รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนา ลักษณะงานคำอธิบายรายวิชา เป็นต้น เบอร์ตาลันฟี (Bertalanffy. 1968 : 24) ผู้สร้างทฤษฎีระบบ กล่าวว่า การมีรูปแบบข้อความนั้นแม้บางครั้งจะเข้าใจยาก แต่ก็ดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลย เพราะอย่างน้อยก็เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป 2.2) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

สไตเนอร์ (Steiner. 1990) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น 1.1) รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model of) เช่น รูปแบบเครื่องบินที่สร้างเหมือนจริง แต่มีขนาดเล็ก 1.2) รูปแบบสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นรูปแบบจำลองที่ออกแบบไว้เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างรูปแบบเท่าของจริงขึ้นมาก่อน แล้วจึงผลิตสินค้าตามรูปแบบนั้น 2) รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) จำแนกออกเป็น 2.1) รูปแบบเชิงแนวคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model of) เป็นรูปแบบหรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เช่น รูปแบบที่สร้างมาจากทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น 2.2) รูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นรูปแบบที่

สร้างขึ้นเพื่ออธิบายทฤษฎี หรือปรากฏการณ์ เช่น รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีการคัดสรรตามธรรมชาติ เพื่อนำไปอธิบายทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

ประเภทของรูปแบบอาจจะมีรูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) ที่เป็นแบบจำลองของวัตถุและรูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Qualitative model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์รูปแบบในทางสังคมศาสตร์มักหมายถึงชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาคุณลักษณะหรือบรรยายคุณสมบัติอื่น ๆ ให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายดังนั้นรูปแบบจึงไม่ได้บรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุมเพราะทำให้ได้โมเดลที่มีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจ (Tosi & Carroll. 1982)

ทิสนา แชมมณี (2550 : 220-221) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ เป็นความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบเชิงภาษา เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางภาษาโดยการพูดและเขียน รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นความคิดที่แสดงออกผ่านทางรูปแบบคณิตศาสตร์ รูปแบบเชิงแผนผัง เป็นความคิดที่แสดงออกรูปแบบเชิงแผนผัง ไดอะแกรม กราฟ และรูปแบบเชิงสาเหตุเป็นความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพการณ์/ปัญหา

เฮอร์เซย์ และจอห์นสัน (Hersey & Johnson. 1996) ยังได้กล่าวอีกว่ารูปแบบกับทฤษฎีไม่ใช่สิ่งเดียวกันแต่มีความสัมพันธ์กันใน 2 ลักษณะคือรูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical model) คือรูปแบบที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์งานวิจัยหรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อสรุปที่ใช้อธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษาต่อไปดังนั้นการสร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีจึงอาจเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการสร้างทฤษฎีใหม่ ๆ เท่านั้นและรูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical model) คือ รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อทำให้เข้าใจทฤษฎีนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้นหรือเพื่อนำไปใช้อธิบายทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษาดังนั้นรูปแบบจึงเป็นเพียงแบบจำลองอย่างหนึ่งที่ได้จากการถ่ายทอดจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบอาจแบ่งได้หลายลักษณะ ทั้งที่มีรูปแบบง่าย ๆ หรือมีความสลับซับซ้อนเพื่อนำไปใช้อธิบายให้เกิดความเข้าใจ การทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ จากการถ่ายทอดผ่านความคิดและกระบวนการต่าง ๆ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าจากนามธรรมสู่รูปธรรม

1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบจากการศึกษาการสังเคราะห์รูปแบบงานวิจัยตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นทั้งที่เหมือนและแตกต่างไว้ดังนี้

บาร์โตและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman, 1982 : 112) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ ว่าการที่จะระบุว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยเพียงไรจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ เช่นรูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550 : 179-180) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการของการศึกษาต่อเนื่อง 2) กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาต่อเนื่อง 3) จุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อเนื่อง 4) โครงสร้างระบบบริหารของการศึกษาต่อเนื่อง 5) หลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษาต่อเนื่อง 6) วิธีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 7) สื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาต่อเนื่อง 8) การติดตามและประเมินผลของการศึกษาต่อเนื่อง และ 9) การเทียบระดับและเทียบโอนผลการเรียน

พรจันทร พรศักดิ์กุล (2550 : 163-175) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงานงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณ โดยการวิเคราะห์เอกสารและฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต 2) การศึกษากระบวนการงบประมาณและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาที่ดำเนินการในปัจจุบัน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานงบประมาณ วิเคราะห์เอกสารงบประมาณของโรงเรียนและสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 3) การจัดทำร่างรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงานงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5) การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงานงบประมาณการใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐาน

อัมพร พงษ์กังสนานันท์ (2550 : 274-275) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตพบว่ารูปแบบมีองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา 2) หลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การประเมินผลการเรียนรู้ 5) การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา 6) การบริหารจัดการศึกษา 7) กลุ่มเป้าหมาย และ 8) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่และชุมชน

บราวน์ และโมเบิร์ก (Brown & Moberg, 1980) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบคือสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการบริหารจัดการ (Management process) และการตัดสินใจสั่งการ

(Decision-making) ส่วน ไอแวนชีวิช (Ivancevich. 1989) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบว่าประกอบด้วยปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตและข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก

บาร์โดและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman. 1982) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบได้แก่สถาบัน (Institution) เป็นระบบของสังคมที่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นแนวทางและมีการนำเอาแนวปฏิบัติมาใช้อย่างสม่ำเสมอหน่วยย่อยของสถาบันแบ่งออกเป็นบทบาท (Role) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งบทบาทจะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของบุคคลซึ่งในบทบาทนั้นจะหมายถึงลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และสภาพซึ่งอยู่ภายใต้สถาบันและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้สวมบทบาทในส่วนของความคาดหวังเป็นเรื่องของเกณฑ์มาตรฐานของสังคมหรือสถาบันที่มุ่งหวังจะได้รับจากผู้สวมบทบาทที่สมบูรณ์ควรกำหนดความสัมพันธ์กับบทบาทอื่น ๆ ภายในสถาบันแนวคิดนี้เองทำให้การกำหนดงานในแต่ละหน้าที่เป็นไปในรูปของการจัดลำดับขั้นโดยกำหนดให้บทบาทหนึ่งมีบทบาทต่อเนื่องไปกับอีกบทบาทหนึ่งต่อไปเรื่อยๆ จนทำให้การดำเนินงานของสถาบันบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบุคคล (Individual) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบสังคม สถาบันจะดำเนินการไม่ได้ หากไม่มีองค์ประกอบด้านบุคคลซึ่งมีส่วนประกอบย่อยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสถาบันอยู่ 2 ประการคือบุคลิกภาพ (Personality) และความต้องการ (Need disposition) โดยที่บุคลิกภาพของบุคคลมีความสำคัญต่อการวางตัวการสวมบทบาทและ ความต้องการในการทำงาน

บาร์โดและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman. 1982) ยังให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าการที่จะระบุารูปแบบจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้น ควรมียุคประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น เช่นรูปแบบระบบจะมีลักษณะบางประการของระบบเปิดเป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลิต และข้อมูลป้อนกลับ จากสภาพแวดล้อมดังแผนภูมิที่ 2.1 การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอกซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

แผนภาพที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบย่อยของระบบ

ที่มา : บาร์โตและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman. 1982)

กล่าวโดยสรุปในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบขึ้นอยู่กับการศึกษาว่าต้องการทำนายปรากฏการณ์ใดเรื่องอะไรแล้วจึงเลือกใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.4 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบ

2) รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก

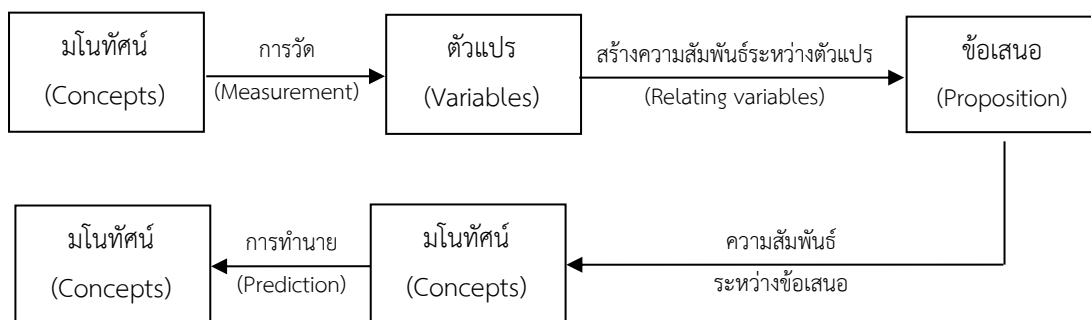
3) รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน

4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา

5) รูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

1.5 กระบวนการสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบคือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ให้เห็นชัดเจนว่ารูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร ตลอดจนนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ ได้บ้าง คีฟส์ (Keeves. 1988) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างรูปแบบดังแผนภูมิที่ 2.2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 แสดงกระบวนการสร้างรูปแบบ

ที่มา:คีฟส์ (Keeves. 1988)

ส่วน เมสคอนและคีโดริ (Mescon & Khedouri. 1985) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างรูปแบบไว้ดังนี้ ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model construction) ดำเนินการหลังจากการรวบรวมปัญหาการสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้างและรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิตข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วยเพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาอาจมีข้อบกพร่องได้ในระหว่างดำเนินการ ดังนั้นจึงควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการณ์การสุ่มตัวอย่างและทำตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด ควรมีการประเมินค่าและพิจารณาความแปรปรวนอย่างระมัดระวัง สมควรนำตัวแปรใดบ้างมาวางไว้ในรูปแบบที่จะสร้างและเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง ขั้นการทดสอบรูปแบบ (Testing the model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบโดยพิจารณาถึงความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมากเพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้นไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้และควรพิจารณาถึงความสำเร็จของการแก้ปัญหาด้วยและมีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไรการทดลองใช้มี 2 ลักษณะคือทดลองย้อนหลัง (Retrospective evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีตและการทดลองใช้ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (Pretest) ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรสามารถที่จะ

นำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จเพราะไม่มีรูปแบบใดที่สำเร็จสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้และขั้นการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย (Model up dating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างประสบผลสำเร็จ แต่ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับจากภายนอกและภายในวัตถุประสงค์ขององค์กรและสถานการณ์ที่มากกระทบองค์กร

จากการศึกษากระบวนการสร้างรูปแบบ สรุปว่าควรมีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางแก้ไขหรือพัฒนารูปแบบ

1.6 การพัฒนารูปแบบ

สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นเป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อจากกระบวนการสร้างรูปแบบหลังจากได้นำรูปแบบไปใช้ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงการพัฒนาแบบไว้ดังนี้

คีฟส์ (Keeves. 1988) ได้กล่าวถึงหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการคือรูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงเชิงเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้รูปแบบควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้แล้วรูปแบบควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วยและนอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วรูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่

วิลเลอร์ (Willer) (อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวัสต์. 2553) กล่าวว่าการพัฒนาแบบโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้าง (Construct) รูปแบบ และ 2) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (Online) ได้กล่าวถึงกระบวนการวิจัยการพัฒนาแบบ โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

ชนกนารถ ชื่นเชย (2550 : 72 - 79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษา โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการศึกษาต่อเนื่องสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การนำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อพัฒนาเป็นกรอบของรูปแบบในการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสถาบันอุดมศึกษา 3) การศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 19 คน โดยใช้เทคนิคการวิจัย

แบบเดลฟาย และ 4) การตรวจสอบประสิทธิภาพและความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษา ต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 3 มาจัดทำเป็นแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลังจากนั้นจึงกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา ต่อเนื่องจากองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น

พรจันทร พรศักดิ์กุล (2550 : 163 - 175) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบกระบวนการ งบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้ โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยดำเนินการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ งบประมาณ โดยการวิเคราะห์ เอกสารและฐานข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต 2) การศึกษากระบวนการงบประมาณและการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณของ สถานศึกษาที่ดำเนินการในปัจจุบัน โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและรอง ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานงบประมาณ วิเคราะห์เอกสาร งบประมาณของโรงเรียนและ สอบถามความคิดเห็นของครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา 3) การจัดทำร่างรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบ ใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบ โดยสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5) การปรับปรุงรูปแบบและนำเสนอรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่ บริหารงบประมาณการใช้โรงเรียนเป็นพื้นฐาน

อัมพร พงษ์กัสนานันท์ (2550 : 108 - 122) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการ จัดการศึกษานอก ระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต ” โดยดำเนินการ วิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างรูปแบบ ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified delphi techniques) และ 2) การประเมินรูปแบบ ประกอบด้วยการประเมินรูปแบบเพื่อ ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติในสถานศึกษา และการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนารูปแบบ

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาแนวคิดกระบวนการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การดำเนินการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบความเที่ยงตรง ของรูปแบบเพื่อปรับปรุงรูปแบบให้มีความทันสมัย แม้ว่าที่ผ่านมากการใช้รูปแบบจะประสบผลสำเร็จ เพียงใดก็ตาม ซึ่งควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ สถานการณ์ และบริบทขององค์กร

1.7 การประเมินรูปแบบ

การสร้างรูปแบบควรประเมินความเหมาะสมโดยประเมินในลักษณะต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ว่ามีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ประเมินหรือไม่ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงการประเมินรูปแบบไว้ดังนี้

ไอส์เนอร์ (Eisner. 1976 : 192 - 193) ได้เสนอแนวคิดการประเมินรูปแบบในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีความเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้น เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้คือการประเมินโดยแนวทางนี้มีได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-based model) การตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการตัดสินใจ (Decision making model) อย่างไรก็ตามการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่างๆเข้าด้วยกันตามวิจยารณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมินเป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัยเนื่องจากการวัดที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆได้และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริงต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้นในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผลจึงจะทราบและเข้าใจลึกซึ้งจริง ๆ เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเอง และเป็นรูปแบบที่ให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมการประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1971) ได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดผลและประเมินผลได้อย่างน่าสนใจมีความทันสมัย นอกจากนี้ก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันเรียกว่า CIPP Model โดยให้คำนิยามการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ

ที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้ เป็นทางเลือกประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจ ผู้ทำการประเมินจะรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารซึ่งได้พัฒนาแบบจำลองขึ้นในปี ค.ศ. 1971 ได้มีแนวคิดในการสร้างสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ แบ่งการประเมินเป็น 4 ประเด็น ตามประเภทของการตัดสินใจ ดังนี้ คือ

- 1) สภาพแวดล้อมเพื่อการวางแผนใช้กำหนดนโยบาย หรือเป้าหมาย เพื่อการคัดเลือกโครงการที่เหมาะสม
- 2) ปัจจัยนำเข้าเพื่อกำหนดโครงสร้างของการดำเนินงาน ยุทธวิธี วิธีการ แผนในการดำเนินงาน
- 3) กระบวนการเพื่อกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผน เพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน รายงานความก้าวหน้าของโครงการ
- 4) ผลผลิต เพื่อตัดสินใจยุติ ชะลอ หรือขยายโครงการ

สรุปรูปแบบที่จะนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้นจะต้องเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างสามารถขยายผลของการทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการสร้างและพัฒนาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการประเมินรูปแบบ โดยการนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของกระบวนการองค์ประกอบของรูปแบบโดยกำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบ เพื่อนำไปสู่ผลสรุปสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การวิจัยในครั้งนี้มีการปรับปรุงรูปแบบและตรวจสอบก่อนนำรูปแบบไปทดลองใช้จริง มีการประเมินผลพัฒนาปรับปรุงหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง แล้วนำเสนอรูปแบบและขยายผลในขั้นตอนสุดท้าย

2. การนิเทศการศึกษา

2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดและทรรศนะเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

วัชรา เล่าเรียนดี (2556 : 3) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 206) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรัชญาหรือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบและ ปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล (2552 : 11) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุงทางการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินงานของตนไปได้ด้วยดี โดยผู้นิเทศควรเอาใจใส่ในการสำรวจตรวจสอบเพื่อดูแล แนะนำการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

แฮร์ริส (Harris.1985: 10 - 12) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ การกระทำใด ๆ ที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อนักเรียนและสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อรักษามาตรฐานหรือ เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนภายใต้ระเบียบแบบแผน อำนวยความสะดวกแก่การสอนให้ พัฒนยิ่งขึ้น และมุ่งให้เกิดประสิทธิผลในด้านการสอนเป็นสำคัญ

กู๊ด (Good.1973: 574) ได้ให้ความหมายว่าการนิเทศการศึกษา คือ ความพยายาม ทุกวิถีทางของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาที่จะช่วยแนะนำให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รู้จัก ปรับปรุงการสอน

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายหลักคือ คุณภาพ การศึกษาที่มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ศักยภาพของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศ เช่น ผู้บริหาร ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูที่ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นสำคัญ

2.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

สิริมา ภูณโณนนตพงษ์ (2554 : 220 - 221) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ก้าวหน้าในการดำเนินงานเป็นสิ่งที่ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพึงปรารถนาให้เกิดขึ้น คุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของโรงเรียน หรือสถานศึกษานั้น ๆ เป็นปัจจัยหลักที่ผู้บริหาร การศึกษาต้องเอาใจใส่ และหาทางส่งเสริม ปรับปรุงและแก้ไขให้ลุล่วงไปด้วยดี ด้วยเหตุนี้ การนิเทศ การศึกษา จึงมีความสำคัญเป็นปัจจัยหนึ่งในกระบวนการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุง ผลผลิตของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา ระดับปฐมวัย

1) ช่วยให้ครูปฐมวัยมีความเข้าใจในปรัชญา แนวคิด หลักการ และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาระดับนี้จะแตกต่างกับการศึกษาระดับอื่น คือ มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน ต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ครูที่จะทำงานด้านนี้ต้องมีความรู้ ผู้บริหารจึงเป็นคนสำคัญที่จะให้ความรู้แก่ครูปฐมวัยในสถานศึกษาของตน

2) ช่วยสร้างเสริมให้การศึกษাপฐมวัยเป็นไปในแนวทางที่สมบูรณ์และสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

3) ช่วยปรับปรุงและแนะแนวทางให้ครูมีความรู้ทางด้านพัฒนาการเด็ก และทฤษฎีการเรียนรู้ให้สามารถนำไปปฏิบัติต่อเด็กได้

4) ช่วยแนะแนวทางให้ครูสามารถจัดประสบการณ์กิจกรรม ตลอดจนใช้สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

5) ช่วยในการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน รวมทั้งแนะนำข้อที่ควรแก้ไขตามความเหมาะสม

6) ช่วยให้ครูเป็นบุคคลทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการอยู่เสมอเพราะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ

7) ช่วยปรับปรุงและแนะแนวทางทำให้ครูตื่นตัวอยู่เสมอ เช่น ครูหลายคนที่สอนเด็กปฐมวัยโดยไม่ได้จบทางด้านนี้โดยตรง ถ้ามีผู้บริหารคอยนิเทศและแนะนำให้ก็จะเหมือนกับที่มีปรีกษาคอยช่วย ครูมีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในด้านความต้องการเข้ารับการอบรมเรื่องการผลิตและการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน และการประเมินพัฒนาการเด็ก

8) เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานแก่ครูผู้สอนในระดับนี้ ไม่คิดว่าการสอนระดับปฐมวัยต่ำกว่าครูระดับอื่น เพราะมีผู้บริหารหลายท่านนำครูที่สอนไม่ดี หรือครูที่อายุมาก ลดชั้นสอนระดับปฐมวัย ดังนั้น การให้กำลังใจช่วยให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและภูมิใจสอนเด็ก

9) เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมประสานงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างดีภายในระบบงานของสถานศึกษานั้น ๆ

10) เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานและพัฒนางานในด้านการศึกษাপฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กำหนดความสำคัญของการนิเทศว่า มีความสำคัญในแง่การดำเนินการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษাপฐมวัยซึ่งมีความจำเป็นต้องนำการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล รายงานผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษา และระบบการประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนา

คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายใน และภายนอก ตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับ และทุกอาชีพ การกำกับดูแล และประเมินผลต้องมีการรายงานจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากการรายงานมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ การนิเทศมีความสำคัญทั้งด้านบริหารและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่การสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังช่วยให้ครูมีความคิดที่ก้าวไกล

2.3 หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยหลักการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและยุคสมัย ซึ่งได้มีนักการนิเทศการศึกษาหลายท่าน เสนอไว้ดังนี้

เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (Burton and Brueckner) (อ้างถึงใน อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. 2552) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1) การนิเทศการศึกษาคควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

2) การนิเทศการศึกษาคควรเป็นวิทยาศาสตร์ การนิเทศการศึกษาคควรเป็นไปอย่างมีระเบียบมีการปรับปรุงและประเมินผล การนิเทศควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

3) การนิเทศการศึกษาคควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาคจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4) การนิเทศการศึกษาคควรจะเป็นการสร้างสรรค์ การนิเทศการศึกษาคควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

ฟรานเซท (Franset. 1992 : 22 - 23 อ้างถึงใน มัทนียา นะตะ.2554 :16) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการสอนไว้ 4 ประการ คือ

หลักการที่ 1 การนิเทศการสอนจะให้ผลสูงสุดในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นได้ให้ความสำคัญแก่วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและตั้งอยู่บนจุดหมายที่แน่นอนซึ่งพิจารณาตกลงร่วมกันโดยคณะครูและศึกษานิเทศก์

หลักการที่ 2 การนิเทศการสอนจะมีความหมายสำคัญสำหรับครูก็ต่อเมื่อการนิเทศนั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง นั่นคือจะต้องให้ครูได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือในเรื่องใดจึงจะตรงตามความต้องการของครู

หลักการที่ 3 การนิเทศการสอนที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ยั่วยุ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ในการช่วยเหลือครูและจะต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

หลักการที่ 4 การนิเทศการสอนจะให้ผลควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาและช่วยให้ผู้ร่วมงาน ได้ศึกษาปัญหาตลอดจนรายละเอียดต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานก่อน

วินัย เกษมเศรษฐ์ (มปป: 2 – 3) (อ้างถึงใน อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. 2552) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1) หลักสภาพผู้นำ (Leadership) คือการใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเป็นไปตามเป้าประสงค์

2) หลักความร่วมมือ (Cooperation) คือ การกระทำร่วมกัน และรวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหาด้วยกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่ายและทำหน้าที่และความรับผิดชอบชัดเจนในการจัดองค์การ การประเมินผล ตลอดจนการประสานงาน

3) หลักการเห็นใจ (Considerateness) คือการนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงานด้วยการเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษยสัมพันธ์

4) หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) คือการนิเทศการศึกษา จะต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะคิดเริ่มสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้

5) หลักการบูรณาการ (Integration) เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์มองเห็นได้

6) หลักการมุ่งชุมชน (Community) เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชน และการปรับปรุงปัจจัยเหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น

7) หลักการวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผลในอนาคตการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึงจุดประสงค์และการเลือกทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

8) หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้ และพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

9) หลักวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลจากหลักฐานตามสภาพความจริงมากกว่าความเห็นบุคคล

10) หลักการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอน และหลายอย่าง

ชาลี มณีศรี (2552) กล่าวถึง หลักพื้นฐานในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1) การนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป

2) การนิเทศการศึกษาดังอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย

3) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์

4) การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปรับปรุงหลักสูตร

5) การนิเทศการศึกษา คือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์

6) การนิเทศการศึกษาส่งเสริมบำรุงขวัญ

7) การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะขจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

สังัด อุทรานันท์ (2550 : 15-19) ได้สรุปหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา 3 ประการ คือ

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

การให้ความหมายของการนิเทศในลักษณะของ กระบวนการ มีความสอดคล้องกับแนวคิด และหลักการที่ดีของการนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน กล่าวคือ คำว่า กระบวนการ จะมีความหมายครอบคลุมถึงการทำงานเป็นขั้นตอน (Steps) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีความเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของการนิเทศที่ดี

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่าน ตัวกลาง คือ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา

ในประเด็นนี้ ต้องการชี้ให้เห็น เป้าหมาย ของการจัดให้มีการนิเทศการศึกษา คือ คุณภาพของนักเรียน ไม่ใช่ผลประโยชน์ที่ครูพึงจะได้ การที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินงานโดยผ่านตัวกลางก็คือ เป็นการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ส่งผลต่อคุณภาพในการเรียนของนักเรียนในปัจจุบัน

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษา (ในประเทศไทย) เน้นบรรยายแห่งความเป็นประชาธิปไตย

การให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ในกระบวนการนิเทศศึกษานั้น ไม่ได้มองเฉพาะบรรยากาศแห่งการทำงานร่วมกันเท่านั้น แต่จะรวมถึงการยอมรับซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงบทบาทในฐานะผู้นำ และผู้ตาม ตลอดจนความรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกันด้วย ในปัจจุบันนี้ถือว่า ผลงานที่เกิดขึ้นจากการนิเทศไม่ว่าจะดีหรือไม่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศทุกคนจะต้องรับผิดชอบโดยเท่าเทียมกันด้วย ดังนั้น การนิเทศแบบประชาธิปไตยจึงช่วยสร้างความร่วมมือ และสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานได้เป็นอย่างมาก

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2554) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในระดับปฐมวัย มีหลักการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารควรสร้างหลักการ จุดมุ่งหมาย และขอบเขตของการนิเทศทุกรูปแบบในสถานศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาระดับนี้

2) การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักประชาธิปไตย โดยเน้นเรื่องสิทธิของครู ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น อภิปราย ถกเถียง แสดงความคิดสร้างสรรค์ แสดงความคิดอย่างอิสระเสรี ทุกคนมีโอกาสร่วมปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนอย่างเสรี ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าในการเรียนการสอนในระดับดังนี้

2.1) การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักทางวิทยาศาสตร์ วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารนำไปใช้กับบุคลากร ควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน การทดลองทำ การสังเกต วินิจฉัย และความเชื่อถือได้

2.2) การนิเทศการศึกษา เป็นเสมือนวิชาชีพ ซึ่งเหมือนวิชาชีพอื่น ๆ ที่ต้องยึดหลักการบริหาร มีการประเมินผลตนเองตลอดเวลา ในด้านปรัชญา จุดมุ่งหมาย วิธีการ บุคลากร และอื่น ๆ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินเพื่อการพัฒนา และพยากรณ์เพื่อวางแผนที่ดีต่อไป

จากหลักการนิเทศดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการนิเทศมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน โดยดำเนินการผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิบัติงานควรมีความถูกต้อง เป็นจริง มีจุดมุ่งหมาย นโยบายที่แน่นอน ตั้งอยู่บนรากฐานแห่งประชาธิปไตย กระบวนการนิเทศนั้นควรเป็นวิทยาศาสตร์ มีการรวบรวมและสรุปผลการดำเนินงานรวมถึงข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เชื่อถือได้

2.4 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีมากมาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน (Harris. 1985 : 71 - 86 อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี. 2555 : 13 - 16) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ดังนี้

- 1) การบรรยาย (Lecturing) เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของผู้นิเทศไปสู่ผู้รับการนิเทศ ใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น
- 2) การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายที่ใช้สื่อเข้ามาช่วยเช่นสไลด์ แผนภูมิ แผนภาพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
- 3) การบรรยายเป็นกลุ่ม (Panel presenting) เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่มีจุดเน้นที่การให้ข้อมูลตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 4) การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing film and television) เป็นการใช้อุปกรณ์ที่สื่อทางสายตา ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เพื่อทำให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และเกิดความสนใจมากขึ้น
- 5) การฟังคำบรรยายจากเทป วิทยุ และเครื่องบันทึกเสียง (Listening to tape, radio recordings) กิจกรรมนี้เป็นการใช้เครื่องบันทึกเพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น
- 6) การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ (Exhibiting materials and equipments) เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการฝึกอบรมหรือเป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาสื่อต่าง ๆ
- 7) การสังเกตในชั้นเรียน (Observing in classroom) เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยหาจุดหรือจุดบกพร่องของบุคลากรเพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนาบุคลากร
- 8) การสาธิต (Demonstrating) เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีการดำเนินการ
- 9) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviewing) เป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ที่กำหนดจุดประสงค์ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามต้องการ
- 10) การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused interviewing) เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะโรงเรียนที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น

- 11) การสัมภาษณ์แบบไม่ชี้แนะ (Non-directive interview) เป็นการพูดคุยและอภิปรายหรือการแสดงแนวความคิดของบุคคลที่สนทนาด้วย ลักษณะของการสัมภาษณ์จะสนใจกับปัญหาและความสนใจของผู้รับการสัมภาษณ์
- 12) การอภิปราย (Discussing) เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกันซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มขนาดเล็ก มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ
- 13) การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่ง สามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก เช่น การอ่านข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น
- 14) การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and calculating) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามประเมินผล การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน
- 15) การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนวความคิดวิธีการแก้ปัญหาหรือใช้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดโดยเสรี ไม่มีการวิเคราะห์หรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด
- 16) การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ (Videotaping and photographing) วิดีโอเทปเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการประเมินผลงานและการประชาสัมพันธ์
- 17) การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Instrumenting and testing) กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบและแบบประเมินต่าง ๆ
- 18) การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz session) เป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่ออภิปรายในหัวข้อเรื่องที่เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด
- 19) การจัดทัศนศึกษา (Field trip) กิจกรรมนี้เป็นการเดินทางไปยังสถานที่แห่งอื่น เพื่อศึกษาดูงานที่สัมพันธ์กับงานที่ตนปฏิบัติ
- 20) การเยี่ยมเยียน (Intervisiting) เป็นกิจกรรมที่บุคคลหนึ่งไปเยี่ยมและสังเกตการทำงานของอีกบุคคลหนึ่ง
- 21) การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคล กำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น
- 22) การเขียน (Writing) เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกชนิด เช่น การเขียนโครงการนิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก ฯลฯ
- 23) การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided practice) เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในขณะที่ปฏิบัติมีการคอยดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก

24) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมที่เน้นให้ผู้เข้าประชุมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยสามารถนำไปพัฒนางานให้มีคุณภาพ

25) การศึกษาเอกสารทางวิชาการ เป็นการมอบหมายเอกสารให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำความรู้ที่นำมาถ่ายทอดให้แก่คณะครู

26) การสนทนาทางวิชาการ เป็นการประชุมครูหรือกลุ่มผู้สนใจในเรื่องราว ข่าวสารเดียวกัน โดยกำหนดให้มีผู้นำสนทนาคนหนึ่ง นำสนทนาในเรื่องที่กลุ่มสนใจ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ แนวทางปฏิบัติงาน เทคนิควิธีการแก่คณะครูในสถานศึกษา

27) การสัมมนา เป็นการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ เพื่อสรุปข้อคิดเห็น และหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน

28) การอบรม เป็นการให้ครูเข้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาชีพ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความตื่นตัวทางวิชาการ และนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการอบรมไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

29) การให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อช่วยแก้ปัญหา ทั้งด้านส่วนตัวและการปฏิบัติงาน หรือช่วยแนะนำส่งเสริมให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การให้คำปรึกษาแนะนำดำเนินการได้ทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

30) การสังเกตการสอน เป็นการจัดให้บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนมาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในขณะที่ทำการสอน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ

เยาวพา เดเซคูปต์ (2550: 114 - 116) ได้เสนอรูปแบบกิจกรรมการนิเทศการศึกษาตามลักษณะของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเป็น 5 ประเภทคือ

- 1) การนิเทศการศึกษาแบบปล่อยปละละเลย
  - 1.1) ใช้วิธีตรวจและประมาณค่าว่าดีเลวเพียงใด
  - 1.2) ไม่มีการแนะนำแนวทางให้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น
  - 1.3) ถ้าไม่มีเรื่องราวอะไรเกิดขึ้นก็ไม่เอาใจใส่ถือว่าครูทำงานไปได้โดยราบรื่นแล้ว
  - 1.4) ถ้าเกิดเหตุร้ายแรงก็ไล่ออกปล่อยให้ครูสอนไปตามวิธีที่ครูถนัดหรือเห็นว่า

เหมาะสม

- 2) การนิเทศการศึกษาแบบบังคับ
  - 2.1) มุ่งเปลี่ยนแปลงการสอนและตัวครู
  - 2.2) มีตารางสอนและหลักสูตรวางไว้ตายตัว
  - 2.3) ตรวจสอบดูเสมอว่าปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับที่วางไว้

- 2.4) ถ้าครูจะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมก็ให้เรียนวิชาที่ผู้บังคับบัญชาเลือกให้เข้าเรียน
- 2.5) ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนของครูคือผู้บังคับบัญชาไม่ใช่ตัวครู
- 2.6) วิธีการสอนและหนังสือ ตลอดจนแนวความรู้ที่ให้แก่เด็กเป็นไปตามแบบที่ผู้บังคับบัญชาวางไว้ ผู้สอนไม่มีหน้าที่ที่จะพิจารณาความมุ่งหมายของการสอนเพราะผู้บังคับบัญชาได้เลือกวิธีการไว้ให้แล้ว

3) การนิเทศการศึกษาแบบฝึก

- 3.1) ผู้นิเทศรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องฝึกอบรมครูให้สอนหรือปฏิบัติงานตามแนวที่ตนหรือผู้บังคับบัญชาของตนวางไว้
- 3.2) วิธีสอนเป็นวิธีที่ผู้นิเทศเลือกไว้แล้ว
- 3.3) ผู้นิเทศไม่ได้ดูตามความต้องการของครูผู้สอน แต่ดูความต้องการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานศึกษานั้นเป็นใหญ่
- 3.4) ผู้รับการนิเทศไม่จำเป็นต้องคิดหาวิธีของตนขึ้นใช้เองเพราะมีวิธีการที่ได้รับฝึกจากศึกษานิเทศก์นั้นแล้ว

4) การนิเทศการศึกษาแบบแนะแนว คือ การนิเทศการศึกษาที่ทำให้ครูเจริญงอกงามโดยวิธีแนะแนวทางให้ครูลำทางช่วยตัวเอง เห็นปัญหา และวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ครูได้แสดงความสามารถที่มีอยู่ และนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาโดยใช้หลักแนะแนวทางที่ครูทำต่อนักเรียนในชั้น เพื่อสร้างให้ผู้รับการนิเทศเจริญงอกงามให้เต็มความสามารถ สิ่งที่เหมาะสมและต่างกันระหว่างการนิเทศการศึกษาแบบฝึกกับแบบแนะแนวคือ 1) ทั้งสองแบบนี้เชื่อว่าผู้นิเทศหรือผู้บังคับบัญชามีความรู้มากกว่า 2) แบบแนะแนวนั้นผู้นิเทศดูความต้องการของผู้รับการนิเทศด้วย แต่แบบฝึกนั้นเพียงเล็งความต้องการของหน่วยงานเป็นสำคัญ 3) ทั้งสองแบบพึงเล็งตัวครู และชี้ดวงจำกัดแต่ในการปรับปรุงตัวครูและวิธีการสอนของครู

5) การนิเทศการศึกษาแบบผู้นำตามระบอบประชาธิปไตย คือ การนิเทศการศึกษาที่ถือหลักปฏิบัติตามลักษณะประชาธิปไตยคือผู้นิเทศวางตนเป็นผู้ร่วมงานดำเนินงานโดย

- 5.1) เคารพในสิทธิหน้าที่และเกียรติแห่งความเป็นมนุษย์ทุกคน
- 5.2) ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานแบ่งงานกันทำและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแก่กัน
- 5.3) ดำเนินวิธีการตัดสินใจที่จะทำอะไรหรือเว้นการกระทำสิ่งใดโดยใช้เหตุผลเป็นข้อตัดสินใจวิธีพิสูจน์หลักฐานและข้อเท็จจริงแห่งเหตุและผลนั้นตามหลักวิทยาศาสตร์

กรองทอง จิระเดชากุล (2550: 52 - 70) ได้เสนอแนะกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีหลากหลายวิธีให้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งมีรายละเอียดและรูปแบบของกิจกรรมการนิเทศดังต่อไปนี้

1) การให้คำปรึกษาแนะนำ

1.1) ความหมาย การให้คำปรึกษาแนะนำ หมายถึง การพบปะระหว่างผู้นิเทศกับผู้เข้ารับการนิเทศซึ่งอาจทำได้หลายวิธี

1.2) วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมายปลายทางได้เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาชีพความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่สูงขึ้น

1.3) วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำการให้คำปรึกษาแนะนำมี 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 การให้คำปรึกษาแนะนำแบบไม่เป็นทางการ เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำโดยใช้เวลาว่างพูดคุยกัน เช่นเวลารับประทานอาหารกลางวัน เป็นต้น วิธีนี้ผู้นิเทศสามารถให้ความช่วยเหลือผู้รับการนิเทศได้หลายลักษณะดังนี้ คือบอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง เสนอข้อมูลและให้โอกาสผู้รับการนิเทศวิเคราะห์ปัญหาเอง และแบบผสมผสานขั้นตอนการนิเทศมีดังนี้คือ ขั้นรับรู้ปัญหา ขั้นวิเคราะห์ปัญหา และขั้นแก้ไขปัญหา โดยเลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง

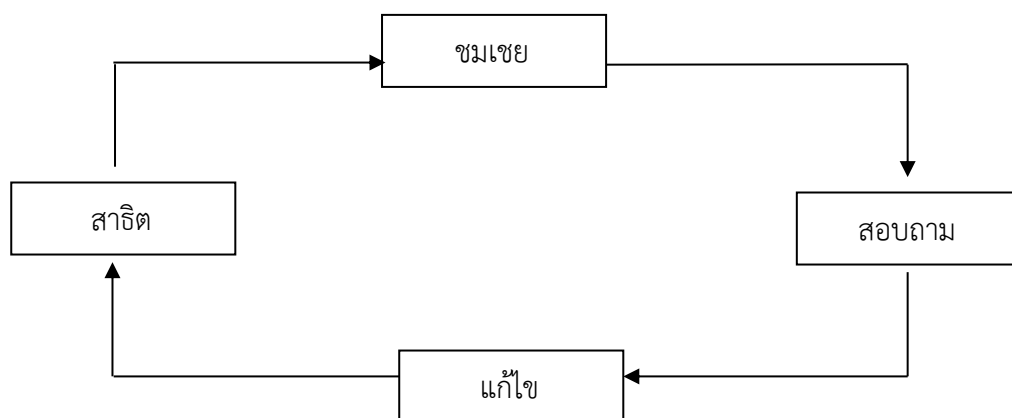
วิธีที่ 2 การให้คำปรึกษาแนะนำแบบเป็นทางการ การให้คำปรึกษาแบบเป็นทางการใช้ขั้นตอนของการนิเทศแบบโคชซึ่ง เขียนเป็นสัญลักษณ์คือ CQCD ย่อมาจากคำต่อไปนี้

C - Compliment (ชมเชย)

Q - Question (สอบถาม)

C - Correct (แก้ไข)

D - Demonstrate (สาธิต)

แผนภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการนิเทศการให้คำปรึกษาแนะนำ

2) การศึกษาเอกสารทางวิชาการ

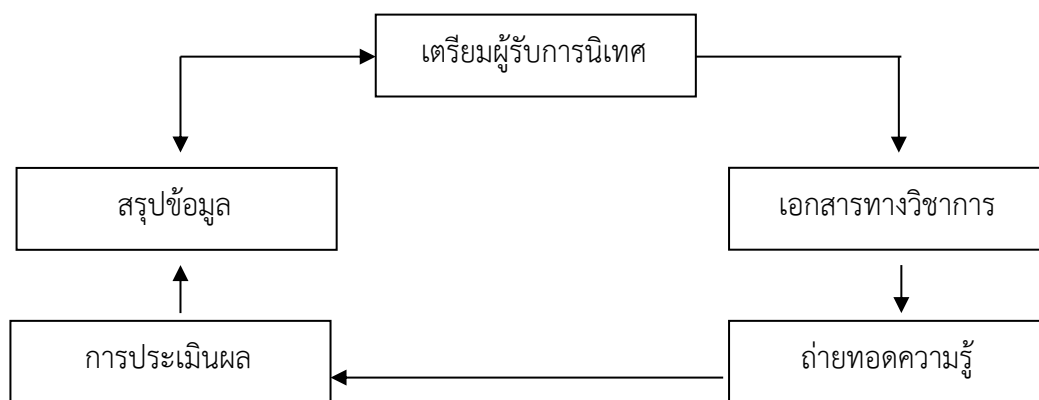
2.1) ความหมาย การศึกษาเอกสารทางวิชาการ หมายถึง การมอบหมายเอกสารให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือตอนใดตอนหนึ่ง แล้วนำความรู้ที่ได้นั้นมาถ่ายทอดให้แก่คณะครู

2.2) วัตถุประสงค์

2.2.1 เพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองจากเอกสารทางวิชาการ

2.2.2 เป็นการเสริมแรงให้แก่ผู้รับการนิเทศในการที่จะศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติม เพื่อเตรียมตัวไปถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นต่อไป

2.3) ขั้นตอนการศึกษาเอกสารทางวิชาการ

แผนภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการนิเทศแบบการศึกษาเอกสาร

3) การสนทนาทางวิชาการ

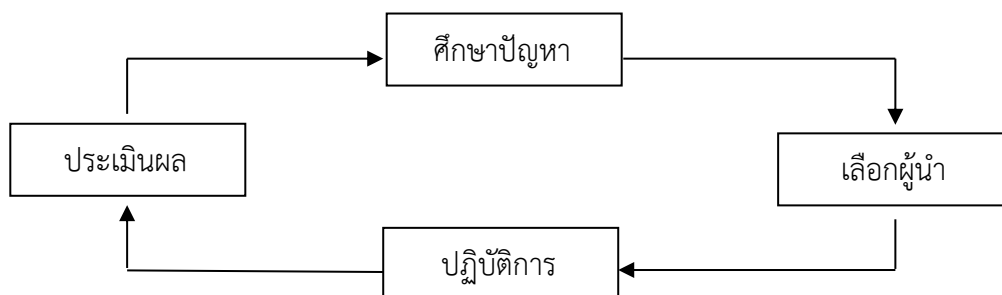
3.1) ความหมาย การสนทนาทางวิชาการ หมายถึง การประชุมครูหรือกลุ่มผู้สนใจในเรื่องราวข่าวสารเดียวกันโดยกำหนดให้ มีผู้นำสนทนาคนหนึ่งนำสนทนาในเรื่องที่กลุ่มสนใจ

3.2) วัตถุประสงค์

3.2.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานเทคนิค วิธีการแก่คณะครูในสถานศึกษา

3.2.2 เพื่อพัฒนาบุคลากรครูในสถานศึกษา

3.3) ขั้นตอนการนิเทศ

แผนภาพที่ 2.5 ขั้นตอนการนิเทศแบบการสนทนาทางวิชาการ

4) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

4.1) ความหมาย การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน หมายถึง การที่ผู้นิเทศไปพบและสังเกตการทำงานของครูในชั้นเรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ

4.2) วัตถุประสงค์

4.2.1) เพื่อสำรวจความต้องการของครู

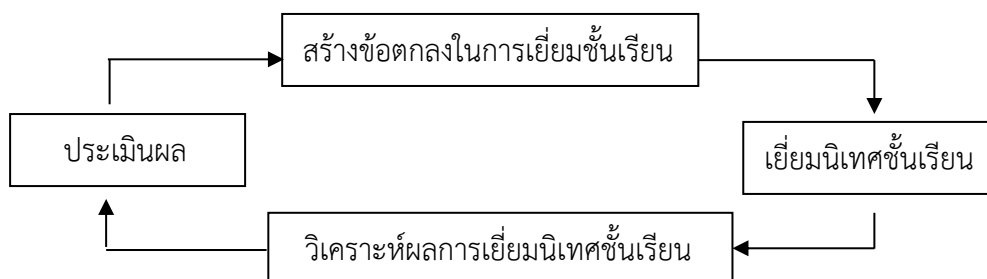
4.2.2) เพื่อศึกษาปัญหาของครูในสถานศึกษา

4.2.3) เพื่อประเมินผลการสอนของครู

4.2.4) เพื่อกระตุ้นให้ครูปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

4.2.5) เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู

4.3) ขั้นตอนการนิเทศแบบเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

แผนภาพที่ 2.6 ขั้นตอนการนิเทศแบบเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน

5) การศึกษาดูงาน

5.1) การศึกษาดูงาน หมายถึง การพาบุคลากรของสถานศึกษาไปศึกษาค้นคว้า และเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ

5.2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษา ได้พัฒนาตนเองและพัฒนางานให้มีคุณภาพ

5.3) ขั้นตอนการนิเทศแบบศึกษาดูงานมีขั้นตอนดังนี้

5.3.1) เลือกสถานที่ที่ศึกษาดูงานที่ตรงกับปัญหาและความต้องการ

5.3.2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน

5.3.3) วางแผนประสานงานกับสถานที่ที่จะไปดูงาน

5.3.4) แจ้งให้หน่วยงานที่จะไปศึกษาดูงานบรรยายสรุปให้ฟัง

5.3.5) ควรใช้เวลาในการศึกษาดูงานให้นานพอสมควร

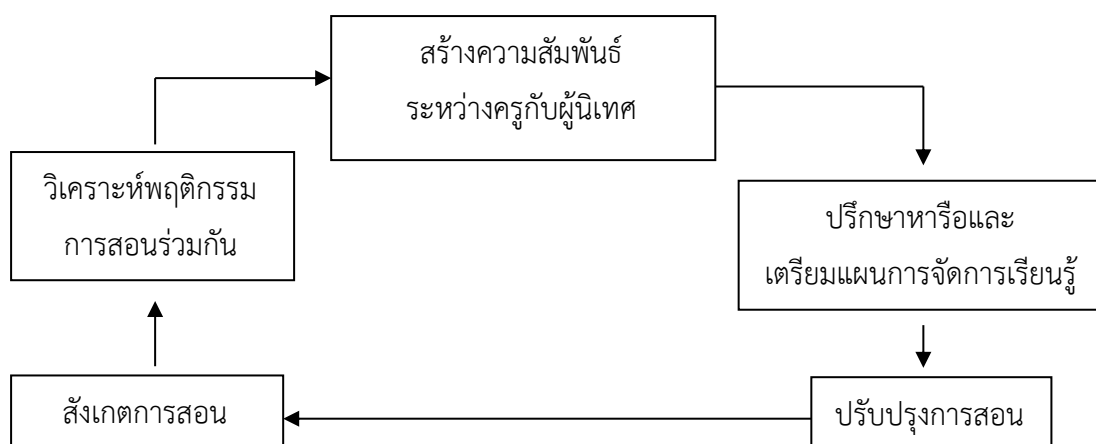
5.3.6) หลังจากศึกษาดูงานแล้ว ควรกลับไปสรุปแนวความคิดและวางแผนปรับปรุงงานต่อไป

6) การสังเกตการสอน

6.1) ความหมาย การสังเกตการสอน หมายถึง การจัดให้บุคคลหนึ่ง (ผู้นิเทศ) ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ มาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู (ผู้รับการนิเทศ) ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ

6.3) ขั้นตอนการสังเกตการสอน

แผนภาพที่ 2.7 ขั้นตอนการนิเทศแบบการสังเกตการสอน

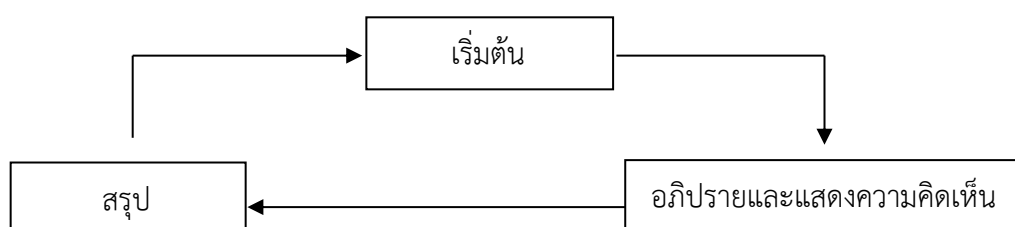

7) การประชุมนิเทศ

7.1) ความหมาย การประชุมนิเทศ หมายถึง การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยผู้นิเทศเป็นหาแนวทางในการแก้ปัญหา แล้วมาแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศศึกษา และหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ

7.2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศ ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น และนำมาปรับปรุงได้อย่างมีคุณภาพ

7.3) ขั้นตอนการประชุมนิเทศ

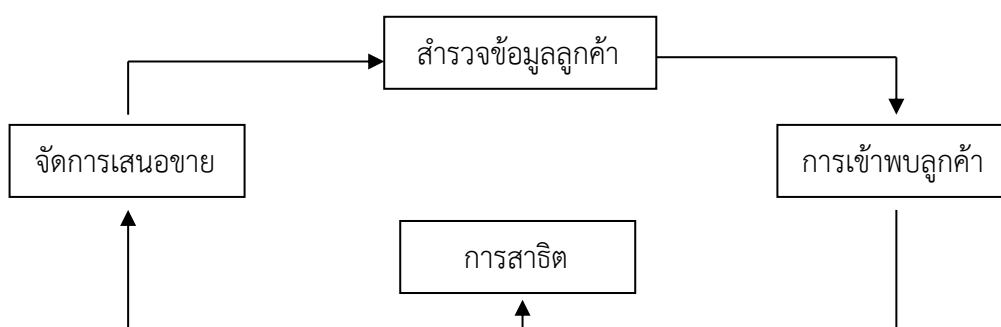
แผนภาพที่ 2.8 ขั้นตอนการนิเทศแบบการประชุมนิเทศ

8) การนิเทศแบบผู้ขายสินค้า

8.1) ความหมาย การนิเทศแบบผู้ขายสินค้า หมายถึง การที่ผู้นิเทศชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการหรือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8.2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศตระหนักและเห็นความสำคัญความจำเป็นในการดำเนินงานหรือแก้ไขปัญหให้บรรลุตามเป้าหมายหรือตามสาเหตุแห่งปัญหานั้น

8.3) ขั้นตอนการนิเทศแบบผู้ขายสินค้า

แผนภาพที่ 2.9 ขั้นตอนการนิเทศแบบการผู้ขายสินค้า

จากกิจกรรมการนิเทศการศึกษา สรุปได้ว่า ในการนิเทศการศึกษาแต่ละครั้ง ควรเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของสถานศึกษา และให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้กิจกรรมแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ขนาดกลุ่มของผู้รับการนิเทศ และประสบการณ์หรือประโยชน์ที่ผู้รับการนิเทศได้รับเป็นสำคัญ

2.5 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

เยาวพา เดเซคูปต์ (2550 : 120) ได้กล่าวสรุปถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้การดำเนินการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน และเพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมและการบริหารการศึกษา
- 2) เพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้คู่มือครู แผนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อให้ครูมีความรับผิดชอบและสามารถปรับปรุงพัฒนาการทางร่างกายและการเติบโตด้านการเตรียมความพร้อมและองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความพร้อมของเด็กตลอดจนการพัฒนาการด้านสังคมและกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

วารุ เฟ็งสวัสดี (2550) ได้กล่าวสรุปถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยว่ามีดังนี้

- 1) เพื่อช่วยให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนางานบริหารและวิชาการ
- 2) เพื่อให้ครูระดับปฐมวัยได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์พร้อมทั้งสามารถแก้ปัญหาได้
- 3) เพื่อให้ครูได้จัดประสบการณ์อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายที่ได้วางไว้
- 4) เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ครูระดับปฐมวัย
- 5) เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และประสานงานกันอย่างดีภายในระบบ
- 6) เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ

วไลรัตน์ บุญสวัสดี (อ้างถึงใน ประภาภรณ์ พลรักษ์. 2560 : 1) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้คือ

- 1) เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง
- 2) เพื่อส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
- 3) เพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น
- 4) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครู

- 5) เพื่อส่งเสริมให้คณะครูที่มีความสนใจในนวัตกรรม สื่อ และอุปกรณ์การสอน
  - 6) เพื่อส่งเสริมให้คณะครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กนักเรียนให้สูงขึ้น
  - 7) เพื่อช่วยเหลือครูในการประเมินผลนักเรียน
  - 8) เพื่อส่งเสริมช่วยๆ ให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการและการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน
  - 9) เพื่อช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกมั่นคงในชีวิตและอาชีพ
- ชารี มณีศรี (2552) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้
- 1) เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ของเด็ก และพยายามให้ครูเห็นและเข้าใจอย่างชัดเจนว่าเด็กในวัยนั้นมีลักษณะพฤติกรรมและความต้องการอย่างไร เพื่อที่จะได้ดำเนินการสอนและจัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการของเด็กให้มากที่สุด
  - 2) ช่วยให้ครูได้ทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ทราบจุดอ่อนในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร และช่วยให้สามารถวางแผนการสอนให้เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนเหล่านั้น การเรียนการสอนก็จะได้รับผลดี
  - 3) เพื่อช่วยให้ครูได้ใจถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป
  - 4) เพื่อช่วยครูให้มีลักษณะเป็นผู้นำและเป็นนักประชาธิปไตย
  - 5) เพื่อช่วยให้ครูใหญ่ได้สำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษของครูแต่ละคน เพื่อที่จะได้มอบหมายงานให้เหมาะสมตามความสามารถและความถนัด นอกจากนั้นยังจะได้สร้างเสริมให้ความสามารถได้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย
  - 6) เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ
  - 7) เพื่อสร้างเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่ในสภาพสูง เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุปลายทางเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรักและภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่
  - 8) เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อป้องกันครูจากการถูกตำหนิหรือการกล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรม
  - 9) เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก การสอนของครู และหาทางที่จะให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีที่สุดในที่จะทำได้
- สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศได้ดังนี้ เป็นการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์และให้คำแนะนำครูในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาปรับปรุง การสอนของครูให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู และรู้จักที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

2.6 ขอบข่ายงานนิเทศ

การจัดการศึกษาปฐมวัย มีลักษณะการจัดที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาระดับอื่น เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กตั้งแต่อายุ 3-6 ขวบ เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ เป็นวัยที่เรียกว่าช่วงแห่งพลังการเจริญเติบโตของงอกงามของชีวิต (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2554) ดังนั้น การจัดการศึกษา ควรจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเขาเหล่านั้น การจัดขอบข่ายงานนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย จึงควรมุ่งเน้นมีมุมมองที่สอดคล้องและครอบคลุมกับรายละเอียดต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาในระดับนี้ ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางราชการได้กำหนดขอบข่ายการนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2556) กล่าวว่า ขอบข่ายของงานนิเทศการศึกษาระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 งาน คือ

1) งานนิเทศทั่วไป ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียนและงานโครงการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการ งานพัสดุ งานความสัมพันธ์กับชุมชน

2) งานนิเทศการเรียนการสอน ได้แก่

2.1) การช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2) การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเสริมความสามารถในการใช้หลักสูตร

2.3) การช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาตนเองและครู และความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

2.4) การสนับสนุน อำนวยความสะดวก และบริการครูผู้สอนในการใช้อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม การทดลองการวิจัย เพื่อปรับปรุงการสอนและวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ตอบสนองจุดหมายของหลักสูตร

2.5) การเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันและการบำรุงขวัญครู

2.6) การประเมินผลแผนงาน โครงการนิเทศการศึกษา จะเป็นงานที่ช่วยพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัย

ขอบข่ายของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย มีรายละเอียดที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาระดับอื่น การนิเทศในระดับนี้ย่อมคำนึงถึงขอบข่าย ปัจจัยองค์ประกอบ และรายละเอียดอื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับนำหลักการนิเทศทั่วไปมาประยุกต์ใช้ในระดับนี้จึงทำให้งานการนิเทศมีประสิทธิภาพสูง สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2554 : 223 - 224) พอสรุปแยกให้เห็นส่วนของการแบ่งประเภทในการจัดดำเนินงานนิเทศในสถานศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1) ประมวลงานที่เกี่ยวกับการนิเทศการบริหารในสถานศึกษาปฐมวัย แบ่งออกเป็น

- 1.1) งานบริหารอาคารสถานที่ เช่น การศึกษาและสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียน ฯลฯ
  - 1.2) งานบริหารบุคลากร เช่น งานประจำหน้าที่ของครู งานหน้าที่ครูผู้สอน งานหน้าที่ของบุคลากรอื่น ๆ ฯลฯ
  - 1.3) งานบริหารด้านการเงิน เช่น การจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ ฯลฯ
  - 1.4) งานด้านธุรการ เช่น งานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน ฯลฯ
  - 1.5) งานบริการของสถานศึกษา เช่น บริการความสะดวกด้านความเป็นอยู่ บริการเครื่องใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์การสอน ฯลฯ
  - 1.6) งานบริหารชุมชน เช่น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน ฯลฯ
- 2) ประมวลงานที่เกี่ยวกับการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น
- 2.1) การส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทุกด้าน
  - 2.2) การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์และสามารถในการใช้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม
  - 2.3) การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับพ่อแม่
  - 2.4) การสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศของการเรียนรู้เหมาะสมกับเด็ก
  - 2.5) การส่งเสริมความรู้ทางด้านโภชนาการเหมาะสมกับเด็ก การดูแลสุขภาพอนามัย รวมทั้งความปลอดภัยให้กับเด็ก
  - 2.6) การประเมินผลในด้านสภาพทั่วไปของสถานศึกษา

2.7 รูปแบบการนิเทศการศึกษา

รูปแบบของการนิเทศการศึกษา หมายถึง เทคนิคหรือวิธีการหรือกระบวนการในการดำเนินการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบที่แน่นอน อันจะทำให้การนิเทศศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์

2.7.1 กระบวนการนิเทศ

กระบวนการนิเทศเป็นกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งมีนักการศึกษาได้นำกระบวนการนิเทศหลาย ๆ รูปแบบมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งทำให้การนิเทศศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนี้

ชาลี มณีศรี (2552) ได้เสนอกระบวนการนิเทศเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การวางแผน ได้แก่ การคิดวางแผนเกี่ยวกับงานที่ทำ การจัดทำตารางงานหรือตารางระบบการนิเทศ การทำโครงการรวมของแผนงาน และการปรับปรุงแผนงานให้ดีขึ้น

2) การจัดการ ได้แก่ การจัดจำแนกงานการนิเทศการศึกษา เช่น การฝึกอบรมจัดทำหลักสูตรหรือจัดบุคลากร การประสานงานกับบุคคลทุกฝ่าย การจัดวัสดุอุปกรณ์ การสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

3) การนำในการตัดสินใจ ให้ข้อเสนอแนะ สร้างแรงจูงใจ การเอาใจใส่ การสื่อความหมายที่ดี การคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ การสาธิตทางด้านวิชาการเผยแพร่วิธีการต่าง ๆ

4) การควบคุมและการประเมินผลการนิเทศ ทุกด้านที่จัดกระทำในโรงเรียน แฮริส (Harris. 1998) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการนิเทศ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จดังนี้

1) การวางแผน ได้แก่ การวางแผน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การพัฒนาวิธีการดำเนินการ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การวางแผนโครงการ และการคาดคะเนประโยชน์ที่เกิดขึ้น

2) การจัดระบบงาน ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของงาน การรวบรวมทรัพยากรทางวัสดุและกำลังคน การสร้างขอบข่ายความสัมพันธ์ของงาน การจัดและการกระจายงาน การมอบหมายงาน ประสานงาน การเขียนโครงการขององค์การ การกำหนดนโยบาย ในการทำงาน

3) การเป็นผู้นำ ได้แก่ การสรรหา คัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน การกระตุ้นให้บุคคลทำการคิดริเริ่มให้งานใหม่ การสาธิต สั่งสอน แนะนำ การให้คำแนะนำ ปรีกษา การสื่อความหมาย การสร้างขวัญและกำลังใจ การคิดวิธีการใหม่ ๆ การบริการความสะดวกต่าง ๆ

4) การควบคุม ได้แก่ การวางกฎเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ การว่ากล่าวตักเตือน การแก้ไขข้อผิดพลาด การรับ การให้ และการปรับเปลี่ยนบุคคลเข้าทำงาน

5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ การวัดและประเมินผลงาน การวิจัยค้นคว้า หรือหาวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงานเพื่อให้เกิดผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2549 : 54 อ้างถึงใน พัชรินทร์ ช่วยศิริ. 2554 : 23 - 24) กล่าวถึง กระบวนการนิเทศ ดังนี้

1) การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาพิจารณากับข้อมูลที่แสดงภาพปลายทางหรือภาพความสำเร็จของงาน

2) วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์ผลหรือข้อมูลที่ได้จากการประเมินและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อภาพความสำเร็จของงาน เพื่อประโยชน์การกำหนดจุดพัฒนา

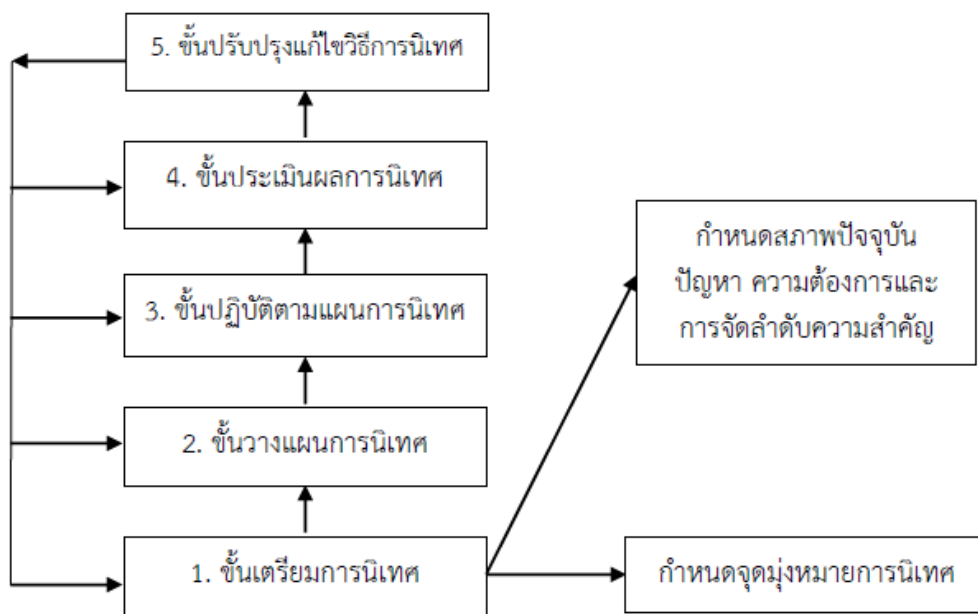
3) การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา เป็นการพิจารณาเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้ หรือโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุด

4) การถือปฏิบัติ เป็นการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาลำดับขั้นตอนการดำเนินการ และกำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินการ

5) การติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการนิเทศและผลที่ได้รับระหว่างดำเนินการ และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการตามแผนการนิเทศ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 17 - 18) กล่าวถึงกระบวนการนิเทศว่าควรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน ดังนี้

- 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ
- 2) ขั้นวางแผนการนิเทศ
- 3) ขั้นปฏิบัติตามแผนการนิเทศ
- 4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ
- 5) ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ

แผนภาพที่ 2.10 แสดงขั้นตอนการนิเทศตามกระบวนการนิเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 232) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน
- ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน และการจัดทำโครงการนิเทศ
- ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงาน
- ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ

กระบวนการนิเทศโดยผู้บริหารจากหลักการแนวคิดวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศโดยผู้บริหารสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการนิเทศโดยผู้บริหารได้ดังนี้ (Morrison. 2014)

1) ประชุม วางแผน สังเกตการณ์สอน กำหนดเรื่อง ประเด็นที่จะสังเกต วิธีการสังเกต

2) สังเกตการณ์สอนหรือการปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ ควรใช้การสังเกตเชิงคุณภาพในแบบต่างๆเหมาะสมกว่าวิธีสังเกตเชิงปริมาณเช่นการสังเกตบันทึกตามประเด็นคำถามที่น่าสนใจ (Focused Questionnaire) หรือการสังเกตบันทึกแบบย่อ (Anecdotal Record) หรือแบบผสมผสานระหว่างวิธีการสังเกตเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการสังเกต และทบทวนประเด็นที่สังเกตการณ์สอนครั้งต่อไป

4) ในกรณีเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศควรมีการประเมินผลการนิเทศทั้งตัวผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเผยแพร่ผลสำเร็จของการนิเทศให้ครูอื่น ๆ ได้ทราบเพื่อเป็นการจูงใจให้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

กระบวนการนิเทศการศึกษาสรุปได้ดังนี้ เป็นกระบวนการให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ปฏิบัติงานร่วมกันในการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาวิธีปฏิบัติงานในหน้าที่ของการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

2.7.2 เทคนิคการนิเทศ

เทคนิคการนิเทศ เป็นวิธีการนำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งได้มีนักการนิเทศการศึกษาหลายท่าน เสนอไว้ดังนี้

1) การนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching)

ขั้นตอนการนิเทศแบบชี้แนะเพื่อเพิ่มศักยภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น มีขั้นตอนหลักสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอน (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2553: 2 - 7) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการชี้แนะ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการชี้แนะ

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการชี้แนะ

รายละเอียดการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการชี้แนะ

การเตรียมการก่อนการชี้แนะ เป็นการเตรียมองค์ความรู้ในการนำไปใช้ในการชี้แนะ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นิเทศจะคอยแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้ชี้แนะจะเสนอแนะแล้ว ต้องให้ครูได้วิเคราะห์ตนเอง ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หมดไป การให้คำชี้แนะจะช่วยให้ครูสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ตระหนักว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นจะต้องใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ขณะเดียวกันผู้ให้คำชี้แนะจะได้ข้อมูล ความรู้ที่จำเป็น ซึ่งครูยังขาดอยู่ ดังนั้น การให้คำชี้แนะที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงขึ้นอยู่กับทักษะของผู้นิเทศ และความสามารถในการรับการนิเทศ (Receptiveness) ของครูเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวดล้อมหลายประการด้วยกัน ผู้ชี้แนะควรจะต้องเป็นผู้รักการอ่าน รักการแสวงหาความรู้ และจะต้องมีการขวนขวายหาข้อมูลความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ให้คำชี้แนะจะต้องมีความพร้อมก่อนการให้คำชี้แนะดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการชี้แนะ

ขั้นตอนการดำเนินงานชี้แนะ เป็นขั้นตอนที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ชี้แนะ ช่วยให้ผู้รู้ นำความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่ หรือที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามศักยภาพหรือความสามารถของครูแต่ละคน เป็นการพัฒนากลุ่มครูจำนวนน้อยหรือรายบุคคลอย่างเข้มข้น ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เช่น การสังเกตการสอนในชั้นเรียน พิจารณาผลงานนักเรียนร่วมกันกับครู เป็นการพัฒนาในบริบทการทำงานในสถานศึกษา ขั้นตอนการให้คำชี้แนะประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1) การศึกษาต้นทุนเดิม เป็นขั้นที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะทำความเข้าใจวิถีคิด วิธีการทำงาน และผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของคุณครูว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลในการต่อยอดประสบการณ์ในระดับที่เหมาะสมกับครูแต่ละคน ซึ่งในขั้นนี้อาจใช้วิธีการต่าง ๆ กันไปตามสถานการณ์ ได้แก่

- 1.1) การให้ครูบอกเล่า อธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น
- 1.2) การพิจารณาร่องรอยการทำงานร่วมกัน เช่น แผนการสอน ชิ้นงานของนักเรียน
- 1.3) การสังเกตการสอนในชั้นเรียน

2) การให้ครูประเมินการทำงานของตนเอง เป็นขั้นที่ช่วยให้ครูได้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาของตนเอง โดยใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การสอนที่เพิ่งสอนจบไปแล้ว ชิ้นงานที่นักเรียนทำเสร็จมาใช้ประกอบการประเมิน จัดให้ครูมีโอกาสได้ “นឹกลย้อนและสะท้อนผลการทำงาน” ช่วยให้ครูได้ทบทวนและไตร่ตรองว่าตนเองได้ใช้ความรู้ความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติอย่างไร มีอุปสรรคปัญหาใดเกิดขึ้นบ้าง คำถามที่มักใช้กันในขั้นนี้มี 2 คำถามหลัก คือ “อะไรที่ได้ดี..” “จะให้ดีกว่านี้ ถ้า...”

3) ขั้นต่อยอดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะมีข้อมูลจากการสังเกตการทำงานและฟังครูอธิบายความคิดของตนเอง แล้วจึงลงมือต่อยอดประสบการณ์ในเรื่องเฉพาะนั้นเพิ่มเติม ซึ่งศึกษานิเทศก์หรือผู้ชี้แนะต้องอาศัยปฏิภาณในการวินิจฉัยให้ได้ว่า ครูต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใด หากไม่แน่ใจก็อาจใช้วิธีการสอบถามขอข้อมูลเพิ่มเติม ในขั้นต่อยอดประสบการณ์มักมีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1) เมื่อพบว่าคุณครูมีความเข้าใจที่ผิดพลาดบางประการ หรือมีปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไข ปรับความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา

3.2) เมื่อพบว่าคุณครูเข้าใจหลักการสอนดี แต่ยังขาดประสบการณ์ในการออกแบบการเรียนการสอน ก็จำเป็นต้องเพิ่มเติมความรู้ แบ่งปันประสบการณ์

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการชี้แนะ

การสรุปผลการชี้แนะเป็นขั้นตอนที่ศึกษานิเทศก์ หรือผู้ให้คำชี้แนะเปิดโอกาสให้ครูได้สรุปผลการชี้แนะเพื่อให้ได้หลักการสำคัญไปปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองต่อไป มีการวางแผนที่จะกลับมาชี้แนะร่วมกันอีกครั้งว่า ความรู้ความเข้าใจใหม่ที่ได้รับการชี้แนะครั้งนี้จะเกิดผลในทางปฏิบัติเพียงใด รวมไปถึงการตกลงร่วมกันเรื่องให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น หาเอกสารมาให้ศึกษา ประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ แนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

2) การนิเทศแบบร่วมพัฒนา

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาเป็นกระบวนการนิเทศการสอนในชั้นเรียนอย่างมีระบบครบวงจร โดยเน้นการสังเกตการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำข้อมูลมาแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ (วิชาการตอทคอม. 2561 :ออนไลน์)

ขั้นตอนที่ 1 คู่สัญญาตกลงร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่ครู 2 คน ที่สนิทสนมไว้วางใจซึ่งกันและกัน ได้ตกลงร่วมกันในการที่จะพัฒนาทักษะวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์จะร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หรือปรับปรุงพฤติกรรมการสอน โดยฝ่ายหนึ่งเป็นผู้สอน และอีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นคู่สัญญา คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ ซึ่งสัมพันธ์ภาพของคู่สัญญา จะดำเนินไปในลักษณะของเพื่อนร่วมอาชีพที่มีเจตนารมณ์และอุดมการณ์เดียวกัน ความสัมพันธ์ของคู่สัญญาทั้งสองจะอยู่บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค การ

ยอมรับซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ให้เกียรติกัน มีความพร้อมที่จะร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลจนเป็นที่พอใจร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันเป็นขั้นที่ครูผู้สอนจะนำปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนมาปรึกษาหารือกับคณาจารย์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการแก้ปัญหา และร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ซึ่งอาจใช้แผนภูมิแกงปลาในการศึกษาสาเหตุของปัญหา และช่วยกันรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นแนวทางในการวางแผนแก้ปัญหา โดยอาจนำปัญหาและสาเหตุที่วิเคราะห์ได้ไปปรึกษาหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้นิเทศโดยตรงอยู่แล้ว หรือปรึกษาหารือเพื่อนร่วมงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาในลักษณะเดียวกันมาแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะตกลงใจเลือกปัญหาที่สำคัญ และต้องการแก้ไขก่อนมาระบุวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา ส่วนคณาจารย์จะมีหน้าที่คอยเป็นคู่มือให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ

ขั้นตอนที่ 4 วางแผนการสอนและผลิตสื่อเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะนำจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งจากในบทเรียน และสื่ออื่น ๆ มาวิเคราะห์ร่วมกับคณาจารย์ เพื่อวางแผนการสอนและเตรียมการผลิตสื่อประกอบการสอน โดยคณาจารย์จะทำงานร่วมกับผู้สอนพร้อมทั้งช่วยปรับปรุง แก้ไขแผนการสอน และสื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยทั้งคู่จะรับผิดชอบร่วมกันในผลของการสอน ในกรณีที่ผู้สอนต้องการให้คณาจารย์เข้าไปสังเกตการสอน คณาจารย์จะได้เข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน เมื่อผู้สอนเตรียมการสอนเรียบร้อยแล้ว คณาจารย์ก็จะให้กำลังใจ เพื่อช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ และเกิดพลังที่จะดำเนินการสอนให้เกิดสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 5 วางแผนการนิเทศการสอน เป็นขั้นที่ทั้งผู้สอนและคณาจารย์วางแผนร่วมกัน โดยกำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการสังเกตการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งช่วยกันสร้างเครื่องมือสังเกตการสอน ที่เฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ในการนิเทศแต่ละครั้งหรือเลือกเครื่องมือสังเกตการสอนที่มีอยู่แล้ว และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือสังเกตการสอนที่จะใช้ รวมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในขณะสังเกตการสอน ตลอดจนสร้างข้อตกลงร่วมกันว่าในขณะสอนและสังเกตการสอน ผู้สอนจะอนุญาตให้คณาจารย์เข้าไปสังเกตการสอนอยู่หลังชั้นเรียน หรือจะให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนหรือร่วมกิจกรรมด้วย ตลอดจนตกลงร่วมกันว่าจะแจ้งให้ผู้เรียนทราบหรือไม่ว่าคาบเรียนนี้จะมีผู้มาสังเกตการสอน จะสังเกตตลอดทั้งคาบเรียนหรือช่วงเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ ข้อตกลงทั้งหมดต้องอยู่ในความยินยอมพร้อมใจ หรือความต้องการของผู้สอนทั้งสิ้น เพื่อผู้สอนจะได้สบายใจไม่วิตกกังวลต่อพฤติกรรมกรรมการสังเกตการสอนของคณาจารย์ ในกรณีที่ผู้สอน

ต้องการจะสังเกตการสอนด้วยตนเอง คู่สัญญา ก็จะมีหน้าที่เพียงให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะในการสร้างหรือเลือกใช้เครื่องมือสังเกตการสอนที่เหมาะสมเท่านั้น

ขั้นตอนที่ 6 สอนและสังเกตการสอน เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การเรียนการสอนของนักเรียนและครู ตลอดจนสภาพการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในห้องเรียน การสังเกตการสอนเปรียบเสมือนการนำกระจกบานใหญ่ไปตั้งไว้หลังชั้นเรียน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าในห้องเรียนนั้นมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง และผู้สังเกตก็จะบันทึกข้อมูลที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือพิจารณา วินิจฉัย เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม การเรียนการสอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 วิเคราะห์ผลการสอนและผลการสังเกตการสอน เป็นขั้นที่คู่สัญญาจะร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตการสอน ซึ่งจะค้นพบพฤติกรรมทั้งที่ประสบความสำเร็จอย่างเด่นชัดของผู้สอน และพฤติกรรมที่ควรปรับปรุง แก้ไข ในด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้สังเกตได้รวบรวมไว้ทั้งหมด ตลอดจนข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ ผู้สังเกตการสอนและผู้สอนจะร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้ และนำผลการวิเคราะห์ มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันบนพื้นฐานของความเสมอภาค จริงใจ และมีความมุ่งหวังอย่างเดียวกัน คือ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 8 ให้ข้อมูลป้อนกลับซึ่งกันและกัน เป็นขั้นตอนเสริมสร้างขวัญ ที่ผู้ทำหน้าที่นิเทศจะต้องใช้เทคนิคหรือกลวิธีหรือทักษะที่ละเอียดอ่อน ที่มีประสิทธิภาพ (เทคนิควิธีการนิเทศทางอ้อม ของ นิพนธ์ ไทยพานิช ดังนี้ คือ ผู้นิเทศจะต้องพูดน้อย ฟังมาก ยอมรับ และใช้ความคิดของครูให้เป็นประโยชน์ต่อการนิเทศ ใช้คำถามช่วยคลี่คลายทำให้กระจ่างชัดเจนขึ้น ให้คำยกย่อง ชมเชยในผลงานของครู หลีกเลี่ยงการให้คำแนะนำโดยตรง หากจำเป็นควรเสนอทางเลือกให้หลาย ๆ วิธีเพื่อให้ครูเลือกวิธีการที่เหมาะสมเอง การสนับสนุนครูคำพูด และการยอมรับ และใช้ความรู้สึกของครูให้เป็นประโยชน์ หรือ ใช้แซนวิช เทคนิค ของ Bittle ดังนี้ ชมเชย ยกย่อง ยอมรับในผลงานที่ประสบความสำเร็จของครู อภิปรายพูดคุยถึงพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพียงเล็กน้อย สรุปผลงาน แนะนำวิธีแก้ไข ให้กำลังใจครูซ้ำอีกเพื่อจะได้เกิดพลังในการนำข้อเสนอแนะไปปฏิบัติให้เกิดผล ประกอบกับต้องมีศิลปะในการพูดผนวกกับการใช้จิตวิทยาในการให้คำปรึกษา ซึ่งไม่ควรให้มากเกินไปและไม่ควรให้ในสิ่งที่เป็นการข่มขู่ ผู้นิเทศจะต้องเลือกเฉพาะพฤติกรรมที่คาดคะเนว่าครูจะสามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้เท่านั้น การให้ข้อมูลป้อนกลับ ต้องคำนึงสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของพฤติกรรม ดังต่อไปนี้ คือ ต้องเกิดจากความต้องการของครูมุ่งพัฒนาทักษะวิชาชีพ ร่วมมือกันในฐานะเพื่อนร่วมวิชาชีพ มุ่งเฉพาะพฤติกรรมการเรียนการสอนไม่ใช่บุคลิกภาพของครู ครูมีความพร้อมที่จะรับ สถานที่และจังหวะเวลาที่เหมาะสม ครูมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน อย่าให้มากเกินไป หลีกเลี่ยงการใช้คำนิยามส่วนตัว ให้ในลักษณะเชิญชวน

ไม่ใช่การวัดผลการสอนของครู อยู่บนพื้นฐานของการนิเทศทางอ้อม ประชาธิปไตย เสมอภาค จริงใจ ให้เกียรติกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 9 วางแผนการสอนและการนิเทศการสอนต่อเนื่อง เป็นการเริ่มต้น วัฏจักรของกระบวนการนิเทศอีกรอบหนึ่ง เพื่อให้ครู และผู้นิเทศมีโอกาสทบทวนกระบวนการเรียน การสอนร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง และมีโอกาสเลือกพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ ไปในการสอนครั้งต่อไป รวมทั้งเลือกพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ควรปรับปรุงในวัฏจักรเก่า ไปร่วมกันศึกษาหาแนวทางและวางแผนในการปรับปรุง โดยการนำไปทดลองสอนและสังเกตการสอน อีกครั้งหนึ่งในวัฏจักรใหม่ เทคนิคในการนิเทศของผู้นิเทศและความมุ่งมั่นของผู้รับการนิเทศจะนำไปสู่ ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher)

3) การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

อัญชลี ธรรมะวิสิฎกุล (2552) กล่าวถึง การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) หมายถึง กระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นิเทศจะร่วมมือกัน อย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอน การสังเกตการสอน และการประเมินการจัดการเรียนการสอน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกันและขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ครู สามารถนิเทศตนเองได้ในที่สุด และในการดำเนินงานนั้นครู และผู้นิเทศจะร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น ความจริงใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การนิเทศแบบคลินิก ยังมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย และเป็นการนิเทศที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง แต่ขณะเดียวกันก็จะประสานผลประโยชน์ของครู และสถานศึกษาเข้าด้วยกัน ซึ่งหมายความว่าขณะที่การนิเทศมุ่งจะพัฒนาวิชาชีพระยะของครู เป็นรายบุคคลนั้น การนิเทศจะสอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการของสถานศึกษาด้วย

จุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งของการนิเทศแบบคลินิก คือกระบวนการที่ช่วยพัฒนา และปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อที่ช่วยให้นักเรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ดังนั้นการนิเทศแบบคลินิก จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ สำหรับส่งเสริมและพัฒนา วิชาชีพระยะของครูจุดมุ่งหมายของการนิเทศแบบคลินิคนั้น สามารถที่จะวิเคราะห์ออกมาเป็น จุดมุ่งหมายที่เฉพาะดังต่อไปนี้

(1) เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีความเด่นชัด เฉพาะเจาะจง (Objective Feedback) อย่างทันทีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการสอนต่อตัวครู การนิเทศแบบคลินิก เปรียบเสมือน กับการที่ผู้นิเทศได้ถือกระจกอยู่ข้างหลังห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูได้เห็นภาพที่แท้จริงว่าเขาทำ อะไร ทำอย่างไรบ้าง ในขณะที่เขาสอน พฤติกรรมของครูที่ได้กระทำลงไป อาจแตกต่างกันออกไป จากสิ่งที่เขาคิดว่ากำลังกระทำอยู่ เช่น ครูจำนวนมากมีความเชื่อว่า เขาทำได้ดีมากเกี่ยวกับการ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดเห็น จนกระทั่งเขาได้ดูตัวของเขาเองสอนในวิดีโอทัศน์

จึงได้พบว่าตัวเองได้ยึดครองบทเรียน และพูดตลอดเวลา มากกว่าส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดเห็น เพราะฉะนั้นการที่ครูได้รับข้อมูลป้อนกลับที่จำเพาะเจาะจงอยู่เสมอตลอดเวลาจะเป็นแรงกระตุ้นให้ครูรู้จักปรับปรุงวิธีการสอนของตัวเองได้เป็นอย่างดี

(2) เป็นการวินิจฉัยและแก้ไขของกระบวนการสอน ผู้นิเทศคลินิก (Clinical Supervisor) ใช้เทคนิคของการประชุมปรึกษาหารือ และข้อมูลหลักฐานที่ได้จากการสังเกตการณ์สอน เพื่อที่จะระบุลงไปว่า พฤติกรรมในการสอนนั้น มีความคลาดเคลื่อนเป็นอย่างไร ระหว่างสิ่งที่ครูได้สอนและจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวัตถุประสงค์ ของการสอนที่ได้ตั้งเอาไว้

(3) เป็นวิธีการที่ให้ความช่วยเหลือครูและได้พัฒนาทักษะในการใช้ยุทธศาสตร์การสอน

(4) ช่วยให้ครูได้พัฒนาทัศนคติ ในทางดีงามและเต็มใจอย่างยิ่งที่จะค้นคว้าศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของการพัฒนาวิชาชีพในการสอน

ประการนี้เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญมากประการหนึ่งของการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูได้รู้แจ้งเห็นจริงว่าการฝึกอบรมในการเป็นครูนั้นมีได้ยุดี หลังจากที่ได้รับประกาศนียบัตรเพียงเท่านั้น ครูจะต้องมีทัศนคติต่อตัวเองว่า เป็นนักวิชาชีพซึ่งหมายถึงการเรียนรู้เพิ่มเติมสิ่งใหม่ๆ เทคนิคและความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และตลอดชีวิตของวิชาชีพในการสอน

(5) เป็นการช่วยให้ผู้นิเทศคลินิก (Clinical Supervisor) ได้พัฒนาตัวเองเพื่อเป็นต้นแบบให้กับครู และช่วยให้ผู้นิเทศคลินิกได้พัฒนาตนเองทั้งทางด้านทัศนคติและทักษะของการนิเทศการสอน เพื่อส่งเสริมให้เป็นนักวิชาชีพที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้นไป

ลักษณะของการนิเทศแบบคลินิก ลักษณะของการนิเทศแบบคลินิก มีดังนี้

(1) การปรับปรุงการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น ครูจะต้องเรียนรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านทักษะการสอน พฤติกรรมการสอน และการวางแผนการสอน

(2) หน้าที่สำคัญของผู้นิเทศ หน้าที่ประการสำคัญเบื้องต้นของผู้นิเทศก็คือ การช่วยสอนแนะนำ และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะดังกล่าวในข้อที่ 1 และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือทักษะต่อไปนี้

(2.1) ทักษะของการวิเคราะห์ความซับซ้อนของกระบวนการสอน และพฤติกรรมการสอน

(2.2) ทักษะของการใช้เหตุและผลของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลของพฤติกรรมการสอนของกระบวนการสอนที่ขึ้นอยู่กับข้อมูล และหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งมีความเที่ยงตรงที่จะนำมาวิเคราะห์ได้

(2.3) ทักษะและความสามารถในการแปลความหมายของหลักสูตร และนำมาใช้ทดลองในชั้นเรียน

(2.4) ทักษะในการวัดผลสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

(2.5) ทักษะในด้านพฤติกรรมการสอน

(3) พฤติกรรมของผู้นิเทศ พฤติกรรมของผู้นิเทศจะมีศูนย์รวมอยู่ที่พฤติกรรมการสอนของครูโดยเฉพาะ เช่นครูสอนอะไร และสอนอย่างไร จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดคือ การช่วยปรับปรุงการสอนของครู ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของครู

(4) ความสนใจของผู้นิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความสนใจและมุ่งหวังถึงเรื่องการวางแผนและการวิเคราะห์ข้อมูลของพฤติกรรมการสอน โดยการใช้การพิสูจน์สมมุติฐานของจุดมุ่งหมายในการสอนของครูที่ได้ตั้งเอาไว้ว่า บรรลุไปถึงแค่ไหนและมีประสิทธิผลอย่างไร โดยใช้หลักฐานของข้อมูลของพฤติกรรมในการสอนเป็นหลักในการวิเคราะห์

(5) ความมุ่งหวังของผู้นิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความสนใจและมุ่งหวังเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนที่เฉพาะเจาะจงที่แยกออกเป็นทักษะเฉพาะที่เด่นชัด ตัวอย่างเช่น ทักษะในการตั้งคำถาม ทักษะในการให้นักเรียนอภิปรายปัญหาต่าง ๆ

(6) การนำเข้าสู่การวิเคราะห์ ผู้นิเทศจะต้องใช้การวิเคราะห์ จุดเด่นของการสอนของครู และย้ำถึงความสำเร็จในพฤติกรรมการสอนของครู จะมีผลทำให้ครูมีขวัญกำลังใจดีขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ครูปรับปรุงการสอนของตนเองให้ดีขึ้น วิธีการนี้มีผลดีกว่าวิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมการสอนของครูที่ไม่ได้รับผลสำเร็จ หรือมีคุณค่าต่ำ

(7) การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับข้อมูลที่เที่ยงตรง ที่ได้รวบรวมมาจากการสังเกตการสอนมากกว่าการใช้ความคิดเห็นส่วนตัว ค่านิยมของตนเองประสบการณ์ส่วนตัวของตนเอง เป็นหลักในการตัดสินใจ แนะนำหรือวิเคราะห์

(8) ลักษณะของกระบวนการในการนิเทศ การนิเทศนั้นจะต้องเป็นไปในลักษณะการเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลง (Dynamic Process) ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งผู้นิเทศและครูเป็นผู้ร่วมวิชาชีพเดียวกัน (Colleagues) ที่มีคุณค่าเท่าเทียมกัน ซึ่งทั้งสองฝ่ายก็ต่างมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเชื่อถือในลักษณะของวิชาชีพ

(9) ความรับผิดชอบและความมีอิสระภาพของครู ครูจะต้องมีอิสระ เสรีภาพ และความรับผิดชอบ ที่จะเสนอแนะปัญหา รวมทั้งการวิเคราะห์และปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของเขา รวมทั้งมีสิทธิและความอิสระที่จะพัฒนาแบบฉบับ และลีลาของพฤติกรรมการสอนที่เป็นแบบฉบับประจำตัวของเขา (Personal Teaching Style)

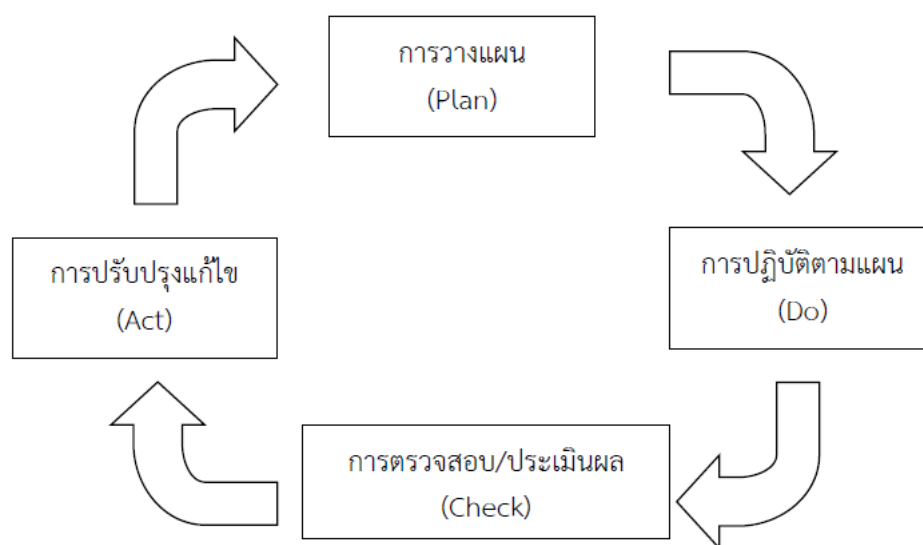
(10) ความรับผิดชอบและความมีอิสรภาพของผู้นิเทศ ผู้นิเทศเช่นเดียวกันก็จะมีอิสระ เสรีภาพและความรับผิดชอบ ที่จะวิเคราะห์และวัดผลประสิทธิภาพในพฤติกรรมการนิเทศของตัวเอง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับการที่ครูวิเคราะห์และวัดผลพฤติกรรมการสอนของตัวเอง

2.7.3 รูปแบบการนิเทศ

รูปแบบของการนิเทศการศึกษานั้นมีมากมายและแตกต่างกัน แล้วแต่จะกำหนด แต่ละรูปแบบต่างยึดเป้าหมายเดียวกัน นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูผู้สอนและทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รูปแบบของการนิเทศการศึกษานั้น โดยทั่วไปจะอยู่ในรูปของกระบวนการนิเทศการศึกษาต่าง ๆ รูปแบบการนิเทศการศึกษานั้น บางครั้งก็นำกระบวนการบริหารงานมาใช้ในการนิเทศการศึกษาได้เช่นเดียวกัน

ซุมส์กัตต์ อินทร์รักษ์ (2551: 223) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารและรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยทั่วไปยึดแนวปฏิบัติตามกระบวนการ POSDCoRB คือ การวางแผน (P) การจัดองค์การ (O) การจัดทีมงาน หรือผู้รับผิดชอบ (S) การอำนวยการ (D) การประสานงาน (Co) การรายงาน (R) และการกำหนดงบประมาณ (B)

รูปแบบการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 6 – 7) การนำวงจรเดมมิงหรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (P-Planning) 2) การปฏิบัติตามแผน (D-Do) 3) การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check) 4) การปรับปรุงแก้ไข (A-Act)

แผนภาพที่ 2.11 กระบวนการการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (PDCA)

จากแผนภูมิกระบวนการ PDCA แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1) การวางแผน (P-Plan) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศการจัดทำแผนการนิเทศ การจัดทำโครงการนิเทศ

2) การปฏิบัติงานตามแผน (D-Do) การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ การกำกับติดตาม การควบคุมคุณภาพ การรายงานความก้าวหน้า การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ

3) การตรวจสอบและประเมินผล (C-Check) กำหนดกรอบการประเมิน จัดทำ/สร้างเครื่องมือประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการประเมิน

4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act) จัดทำรายงานผลการนิเทศ นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่ พัฒนาต่อเนื่อง

สัจด์ อุทรานันท์ (อ้างถึงใน วิชาเรียนดี. 2555 : 20 - 21) เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาที่เห็นว่าสอดคล้องกับสังคมไทย 5 ขั้นตอน ซึ่งเรียกกันว่า “PIDRE” คือ

1) การวางแผนการนิเทศ (Planning – P) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ จะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

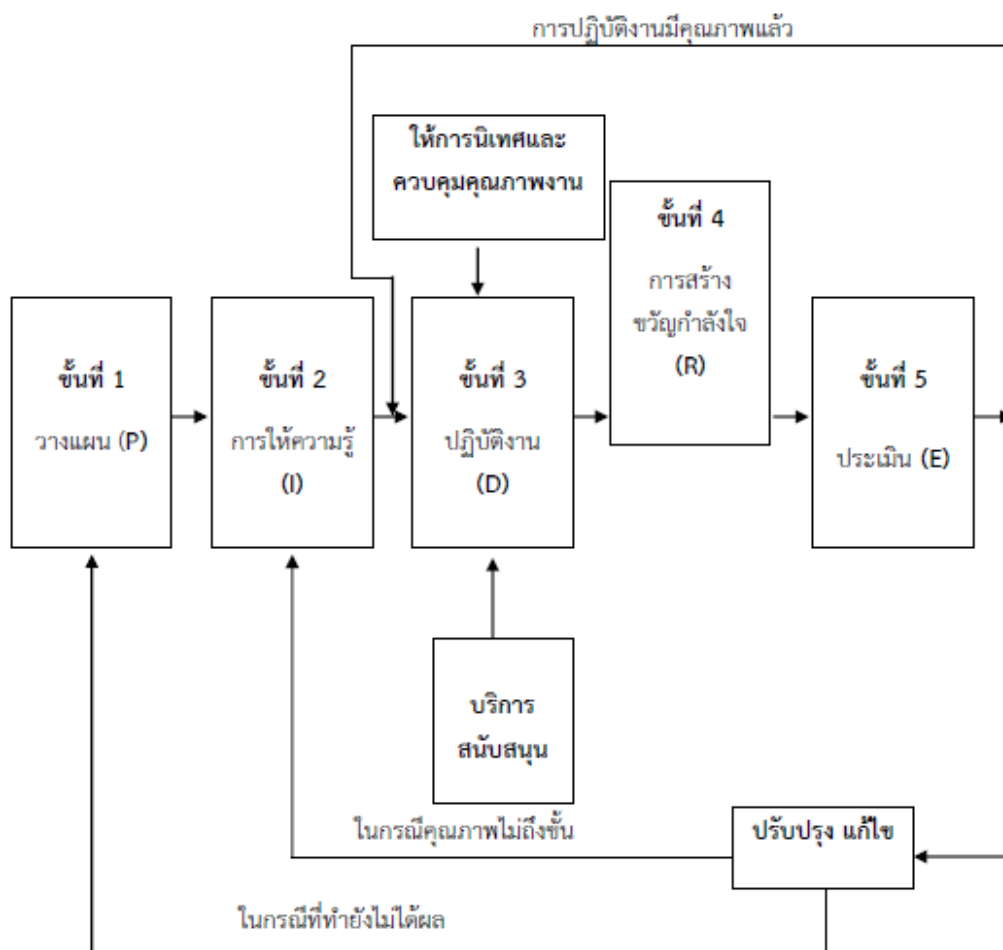
2) ให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Informing – I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรถึงจะให้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นตอนนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่าง ไม่ได้ผลหรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

4) การดำเนินการนิเทศ (Doing – D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงาน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ

5) การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing – R) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร ซึ่งให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินไปพร้อม ๆ กับที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้น

6) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating – E) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล สมควรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ปฏิบัติ

ใหม่อีกครั้ง ในกรณีที่ผลงานที่ได้ยังไม่ถึงขั้นน่าพอใจ หรือให้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดในกรณีที่การดำเนินงานไม่ได้ผล แต่ถ้าประเมินผลแล้วประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ และต้องการจะดำเนินการนิเทศต่อไปก็สามารถทำได้เลยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องที่ปฏิบัติอีก การดำเนินการนิเทศตามกระบวนการจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งจนกว่าจะบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ หรือสามารถพัฒนาผู้รับการนิเทศได้ตามที่ต้องการ หากบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการหยุดกระบวนการทำงาน ก็ถือว่ากรณีในเรื่อ้นั้นได้สิ้นสุดสรุปได้ว่ากระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องเป็นระบบ ซึ่งเสนอเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.12 กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE

เอลเลน (Allen. อ้างถึงใน ชารี มณีศรี.2552 : 80 - 83) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารงานนิเทศไว้ 5 ประการ คือ POLCA กระบวนการเกี่ยวกับ

1) การวางแผน (Planning Processes)

1.1) การคิด (Thinking) การวางแผนนิเทศเกี่ยวข้องกับการคิดแผนงานที่จะทำในอนาคตตามลำดับก่อนหลัง

1.2) จัดทำตารางงาน (Scheduling) เพื่อแผนงานในข้อ 1.1 มีผลในเชิงปฏิบัติได้ง่ายต่อการปฏิบัติ จัดทำตารางรายการนิเทศ กำหนด เวลา สถานที่ให้แน่นอน

1.3) การทำโครงการ (Programming) โครงการเป็นที่รวมของแผนงานเป็นขั้นนำแผนงานไปปฏิบัติ เช่น โครงการปรับปรุงการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นต้น

1.4) ผลงานที่นำไปสู่การคาดคะเน (Forecasting) แผนงานเป็นเรื่องของการคิดที่จะทำอะไรสักอย่างในอนาคต การกะประมาณการอย่างดีย่อมง่ายต่อการที่จะทำนายผลการทำงานได้

1.5) ปรับปรุงการทำงานแผนงานให้ดีขึ้น (Developing procedures) ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคของแผนงานที่เกิดขึ้น หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น งานการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ผูกพันซับซ้อน จะต้องแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ \

2) การจัดการ (Organization Processes)

2.1) จัดจำแนกหน้าที่ (Distributing functions) งานการนิเทศการศึกษา มีหลายประการทั้งการฝึกอบรมประจำการ การจัดหลักสูตร และจัดบุคลากร เป็นต้น เพื่อมิให้งานสับสนงานซ้อนงานควรจำแนกลักษณะงานให้เด่นชัด

2.2) การประสานงาน (Coordinating) ประโยชน์ของการผสมงานคือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันเป็นต้น และโดยหน้าที่ของผู้นิเทศทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับฝ่ายบริหารการศึกษาโดยตรง

2.3) ชี้แหล่งข้อมูลวิชาการ (Resources allocating) การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอน อำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องใช้ในโรงเรียน ทั้งที่หาได้เองและการจัดขึ้น

2.4) จัดให้มีความสัมพันธ์มีความต่อเนื่อง (Establishing relationship) ความเป็นปึกแผ่นในหน่วยงานการนิเทศ เป็นผลสืบเนื่องจากข้อ 2.2 และมีผลกระทบต่อการนิเทศเป็นอย่างมาก

2.5) เป็นตัวแทน (Delegating) ตามลักษณะงานของการนิเทศ ทำงานที่เป็นตัวแทนทั้งในด้านการศึกษา มีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในด้านบริหาร ด้านวิชาการ ด้านวิทยากร และด้านประสานงาน

3) การนำ (Leading Processes)

3.1) นำในการตัดสินใจ (Decision-making) กระบวนการนี้เทศไม่ได้มุ่งหมายในการใช้อำนาจเผด็จการ หากแต่การตัดสินใจนั้นจะต้องมาจากหมู่คณะเป็นสำคัญ

3.2) ข้อเสนอแนะ (Suggesting) ให้คำปรึกษาแนะนำ

3.3) แรงจูงใจ (Motivation) กำลังใจมีวันหมดไปได้ การรักษาแรงจูงใจให้คงทนถาวรขึ้นอยู่กับ การตอบสนองความต้องการ การเข้าใจกัน การเอาใจใส่ในเรื่องสวัสดิภาพ เป็นต้น

3.4) การสื่อความหมาย (Communicating) การบวกรณำในการนิเทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใช้ความสามารถในด้านการติดต่อสื่อความหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของผู้นิเทศเป็นสำคัญ

3.5) การคิดริเริ่ม (Initiating) บรรยากาศในการคิดริเริ่มอยู่ที่ภาวะของผู้นำหากศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีใจกว้างขวาง ยอมรับความคิดของคนอื่น สนับสนุนให้เขาคิด มองข้ามความผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยไม่ตั้งใจ ปล่อยให้เขาทำผิดจะช่วยให้อายุจะคิดอยากจะทำอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ ข้อที่หน้าคำนึงก็คือ ลักษณะของสังคมไทยบางประการที่ทำให้คนไม่อยากจะริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตีเพื่อทำลาย การนิเทศ การว่ากล่าวผู้ที่คิดทำอะไรแล้วไม่สำเร็จ เป็นต้น

3.6) การสาธิต (Demonstrating) การนำในการสาธิต คือการนำเผยแพร่ทางวิชาการศึกษานิเทศก์สาธิตบทเรียน สาธิตการสอนวิธีต่าง ๆ แก่คณะครู สนับสนุนให้โรงเรียนมีการสาธิตวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดสัปดาห์เกษตร สัปดาห์วัฒนธรรม สาธิตเมื่อมีความเคลื่อนไหวทางวิชาการใหม่ ๆ ในข้อนี้นอกจากโรงเรียนจะได้ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์กับภายนอกแล้ว ยังเป็นการนำให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของโรงเรียนเข้าใจโรงเรียน ให้ความสนับสนุนโรงเรียนในโอกาสต่อมา

4) การควบคุม (Controlling Processes)

4.1) ทำให้ถูกต้อง (Taking corrective action) การควบคุมในการนิเทศแตกต่างจากการควบคุมทางบริหาร เพราะการนิเทศใช้พระคุณมากกว่าพระเดช เมื่อศึกษานิเทศก์ทราบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดของครู ศึกษานิเทศก์จะใช้เทคนิคการนิเทศแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ซึ่งเป็นไปเพราะครูมีความเชื่อถือศรัทธาในหลักการ ความร่วมมือในด้านนี้มาจากน้ำใสใจจริง มิใช่จากการใช้อำนาจบังคับ

4.2) ความเจริญงอกงาม (Expediting) ในกรณีที่การกระทำถูกต้อง หรือการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษานิเทศก์ย่อมช่วยให้กิจการนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

4.3) การกล่าวขอโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding) การทำงานร่วมกับบุคคลหลายประเภท เราย่อมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐาน บุคคลบางคนยอมง่ายต่อการแนะนำบางคนจะต้องใช้หลักการเข้มงวดกวดขันจึงจะยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไข พระพุทธเจ้า

ทรงแบ่งคนเป็น 4 ประเภท คือ อุกขติตัญญุบุคคล ง่ายต่อการแนะนำอบรม วิปจิตัญญุบุคคล คือ แนะนำอบรมได้ไม่ยาก เนยยะบุคคล คือ ต้องพรั่ำสอนอยู่เสมอ ปทปรมบุคคลคือ ไม่อาจแนะนำได้ ศึกษานิเทศก์อาจใช้หลัก Reprimanding สำหรับวิปจิตัญญุบุคคล เพื่อให้เขาปรับปรุงตัวเอง

4.4) บทกำหนดโทษ (Applying sanctions) เมื่อแนะนำช่วยเหลือโดย ประการต่าง ๆ แต่ไม่มีการปรุ้งแก้ไข บทกำหนดโทษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารทั่วไป

5) กระบวนการประเมินผล (Assessing Processes) การประเมินค่าของสิ่งใดเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของสิ่งนั้น

5.1) พิจารณาผลงาน (Judging performance) ประเมินค่าผลงานว่า ดี-เลว ประการใด

5.2) วัดผล (Measuring performance) วัดผลสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงาน รูปแบบ POSDCoRB ของลูเทอร์ กุลิก (Luther Gulick) (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์. 2552) เป็นรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่เป็นกระบวนการบริหารของลูเทอร์ และลินดอลล์ สรุปได้ ดังนี้

1) Planning การวางแผนเป็นการวางแผนโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) Organizing การจัดองค์การเป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3) Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงานเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4) Directing การอำนวยการเป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

5) Coordinating การประสานงานเป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

6) Reporting การรายงานเป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย

7) Budgeting การงบประมาณเป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชี การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (อ้างถึงใน พาสนา ชลบุรีพันธ์. 2560 : 15) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการนิเทศ APDS (APDS Model) ไว้ดังนี้

1) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการหรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติ จัดทำให้เกิดผลสำเร็จ

2) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงาน ให้บรรลุผลที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพมากที่สุด ภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดที่มีอยู่

3) การลงมือปฏิบัติ (Doing) เป็นการลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานตามที่กำหนดไว้

4) การนิเทศติดตามผล (Supervision) เป็นการติดตามดูแล ช่วยเหลือ กำกับ สนับสนุนให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

รูปแบบของ นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2551) โดยได้อธิบายว่ารูปแบบการนิเทศ จำแนกได้ 5 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ชั้นวางแผน ทำความกระจ่างเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์ประกอบ คือ

- 1) ตั้งเป้าหมายหรือหลักการ
- 2) กำหนดความจำเป็นหรือความต้องการ
- 3) วางวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
- 4) กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ชั้นที่ 2 ชั้นจัดการ ออกรูปแบบองค์ประกอบของโครงการ

- 1) คัดเลือกผู้เข้ารับการนิเทศ
- 2) นิเทศหรือสรรหาผู้ทำหน้าที่นิเทศ
- 3) กำหนดเนื้อหาที่นิเทศ
- 4) จัดสรรงบประมาณ
- 5) เลือกวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือที่จะดำเนินการ
- 6) มอบหมายงานด้านอำนวยความสะดวกและกำหนดสถานที่

ชั้นที่ 3 ชั้นดำเนินการตามโครงการ

- 1) แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
- 2) จัดกิจกรรมประกอบ เมื่อเห็นว่าเกิดความเครียด ความล่าหรือเบื่อหน่าย
- 3) สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดในกลุ่ม

ชั้นที่ 4 ชั้นประเมินผล

- 1) ใช้เครื่องมือประเมินผลให้ถูก

2) วิเคราะห์ผลและดีและความหมายให้เห็นชัด

3) สรุปผลหาข้อบกพร่อง เพื่อแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ขั้นที่ 5 ขั้นวางแผนใหม่ ถ้ามีโครงการต่อเนื่อง

แอกคีสัน และกอล (Acheson and Gall อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี. 2550 : 27-28) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศการสอนไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) โดยผู้นิเทศกับครู ผู้รับการนิเทศเพื่อให้ครูได้มีโอกาสนำเสนอความต้องการ ประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา และความมุ่งหวังที่จะพัฒนา บทบาทของผู้นิเทศในขั้นตอนนี้คือ ช่วยให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจ ให้ครูได้มองเห็นภาพการสอนของตนเองในปัจจุบัน ร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ ๆ ที่ครูสนใจจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

2) การสังเกตการณ์สอน (Observation) ต้องดำเนินการด้วยกระบวนการที่มีการวางแผน กำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสม เวลาที่จะทำการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) ขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

โบยัน และคอปแลนด์ (Boyon and Copeland. 1978 :3 อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี. 2553 : 26) ได้นำเสนอรูปแบบการนิเทศการสอนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-Observation Conference)

1) พฤติกรรมการสอนที่เป็นปัญหา

2) เลือกแนวทาง วิธีการปรับปรุง/พัฒนาพฤติกรรมการสอน

3) เลือกเครื่องมือหรือสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการสังเกตการสอน

ขั้นที่ 2 การสังเกตการสอน (Observation)

1) สังเกตพฤติกรรมการสอนที่ระบุในขั้นที่ 1

2) บันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือกระบวนการสอนที่ใช้ดำเนินการสอน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์การสอน (Analysis)

1) การวิเคราะห์ผลที่ได้จากการสังเกตการสอน

2) ระบุพฤติกรรมการสอนที่ต้องการคงเอาไว้ หรือพฤติกรรมการสอนที่ควรมี

การปรับปรุง

ขั้นที่ 4 การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post-Observation Conference)

1) ให้ข้อมูลป้อนกลับจากผลของการวิเคราะห์

2) พิจารณาเลือกยุทธวิธีการปรับปรุงและพัฒนาครั้งต่อไป
 แกลทฮอร์น (Glatthorn)(อ้างถึงใน ญัฎฐณิชา กอวิจิตร. 2557 : 21) ได้
 กำหนดรูปแบบกระบวนการและขั้นตอนในการนิเทศการสอน 8 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ครู)
- 2) วางแผนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับครู
- 3) วางแผนการสังเกตการสอน
- 4) สังเกตการสอน
- 5) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสอน
- 6) วางแผนกำหนดยุทธวิธีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ
- 7) ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงหรือพัฒนา
- 8) วางแผนการสังเกตในการดำเนินการสอนครั้งต่อไป

กลี๊กแมน (Glickman) (อ้างถึงใน ญัฎฐณิชา กอวิจิตร. 2557 : 21) ได้
 นำเสนอรูปแบบกระบวนการในการนิเทศการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การประชุมร่วมกับครู
- 2) การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน
- 3) การวิเคราะห์และติดตามผลการสังเกตการสอนและพิจารณาวางแผนการ
 ประชุมร่วมกับครู
- 4) ประชุมร่วมกับครูภายหลังการสังเกตการสอน
- 5) วิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการ 4 ขั้นตอน เพื่อการปรับปรุง
 เปลี่ยนแปลงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและควรให้ครูได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้มาก

2.8 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการนิเทศการศึกษา

บุคลากรในการนิเทศการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ (อ้างถึงใน โรงเรียนทรายขาววิทยา.
 2560 : ออนไลน์)

บทบาทของผู้บริหาร

- 1) เป็นผู้นิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนร่วมกับผู้นิเทศคนอื่น
- 2) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างแท้จริง
- 3) ร่วมประชุม วางแผนการนิเทศในฐานะประธาน
- 4) พิจารณาอนุมัติโครงการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน
- 5) เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
- 6) ให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์งบประมาณ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

- 7) ให้คำปรึกษาในฐานะวิทยากรที่ดีแก่ผู้รับการนิเทศ
- 8) ช่วยเหลือส่งครูเข้ารับการอบรมให้ครูมีความรู้เพิ่มเติม
- 9) ใช้เทคนิคการบริหารมาเพิ่มประสิทธิภาพในการนิเทศ
- 10) ติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

บทบาทหน้าที่ของครูในฐานะผู้นิเทศ

- 1) ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงานโดยมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งวางแผนในการปฏิบัติงาน
- 2) เป็นวิทยากรให้ความรู้ในสิ่งที่ปฏิบัติหรือเชิญวิทยากรจากที่อื่นมาให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศ
- 3) ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำ ปรึกษาให้การช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องและชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง
- 4) สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง
- 5) ดำเนินการประเมินผลการนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และหาทางยกระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

บทบาทหน้าที่ของผู้รับการนิเทศ

- 1) ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศในการประชุมวางแผนแก้ปัญหา
- 2) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วนำไปปฏิบัติ
- 3) ตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเต็มความสามารถ
- 4) ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศเป็นอย่างดีในเรื่องการติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 5) ร่วมปรึกษากับผู้นิเทศในการหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 6) เป็นผู้ที่ไม่เฝ้าหาความรู้ พยายามเสริมสร้างทักษะและพยายามในการปฏิบัติงาน

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.1 ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

3.2 วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัวชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

3.3 หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
- 2) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
- 3) ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนที่เพียงพอ
- 4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัยและมีความสุข

5) สร้างความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.4 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

3.5 จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัย เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป เพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 2) มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
- 3) มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 4) มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

3.6 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 12 มาตรฐานประกอบด้วย

- 1) พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ
  - มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
  - มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
- 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
  - มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
  - มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
  - มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- 3) พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ สังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

3.7 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.8 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	1.1.1 น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
1.2 มีสุขภาพอนามัยที่ดี	1.2.1 รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง
	1.2.2 ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	1.2.3 นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	1.2.4 ออกกำลังกายเป็นเวลา
1.3 รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	1.3.1 เล่นทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
2.1 เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	2.1.1 เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ต้องกางแขน
	2.1.2 กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว
	2.1.3 วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว
	2.1.4 รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้
2.2 มีสุขภาพอนามัยที่ดี	2.2.1 ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้
	2.2.2 เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ได้อย่างมีมุมชัดเจน
	2.2.3 ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.25 เซนติเมตรได้

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
3.1 แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.1.1 แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
3.2 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	3.2.1 กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
	3.2.2 แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
4.1 สนใจมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	4.1.1 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	4.1.2 สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี
	4.1.3 สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะและดนตรี

มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
5.1 ซื่อสัตย์ สุจริต	5.1.1 ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง
5.2 มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	5.2.1 แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	5.2.2 ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ด้วยตนเอง
5.3 มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	5.3.1 แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์
5.4 มีความรับผิดชอบ	5.4.1 ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
6.1 ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	6.1.1 แต่งตัวด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว
	6.1.2 รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกวิธี
	6.1.3 ใช้และทำความสะอาดหลักใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
6.2 มีวินัยในตนเอง	6.2.1 เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง
	6.2.2 เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
6.3 ประหยัดและพอเพียง	6.3.1 ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
7.1 ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	7.1.1 มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง
	7.1.2 ทิ้งขยะได้ถูกที่
7.2 มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย	7.2.1 ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ ตามกาลเทศะ
	7.2.2 กล่าวคำขอบคุณและขอโทษด้วยตนเอง
	7.2.3 ยืนตรงและร่วมร้องเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
8.1 ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	8.1.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
8.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	8.2.1 เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย
	8.2.2 ยืมหรือทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์
8.3 ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	8.3.1 มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง
	8.3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์
	8.3.3 ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
9.1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	9.1.1 ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนากับผู้อื่นจนจบ และสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง
	9.1.2 เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้
9.2 อ่านเขียนภาพและสัญลักษณ์ได้	9.2.1 อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำด้วยการชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ
	9.2.2 เขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
10.1 มีความสามารถในการคิดรวบยอด	10.1.1 บอกลักษณะส่วนประกอบการเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆจากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส
	10.1.2 จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบ 2 ลักษณะขึ้นไป
	10.1.3 จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ โดยใช้ตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์
	10.1.4 เรียงลำดับสิ่งของและเหตุการณ์อย่างน้อย 5 ลำดับ
10.2 มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	10.2.1 อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุผลที่เกิดขึ้น ในเหตุการณ์หรือการกระทำด้วยตนเอง
	10.2.2 คาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล
10.3 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	10.3.1 ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
	10.3.2 ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
11.1 เล่น/ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	11.1.1 สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการดัดแปลงและแปลกใหม่จากเดิมและมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
11.2 แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	11.2.1 เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายและแปลกใหม่

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
	อ.3 (5-6 ปี)
12.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	12.1.1 สนใจหยิบหนังสือมาอ่านและเขียนสื่อความคิดด้วยตนเองเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
	12.1.2 กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ
12.2 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	12.2.1 ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ตามวิธีการที่หลากหลายด้วยตนเอง
	12.2.2 ใช้ประโยคคำถามว่า “เมื่อไร” “อย่างไร” ในการค้นหาคำตอบ

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย

4.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายความหมายของการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ เล็กอุฒินันท์ (2555 : 15) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เป็นวิธีการที่ครูจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้เด็ก ๆ ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยผ่านกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

มณีนุช ไชยชาติ (2554 : 41) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผน โดยเตรียมสื่ออุปกรณ์โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ผ่านการเล่น โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการดำเนินกิจกรรมผู้สอนควรคำนึงถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ครูกับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม

วิภาดา ทองรอด (2555: 48) กล่าวว่า การนำกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มาให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย โดยให้เด็กมีอิสระในการเลือก และลงมือปฏิบัติ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย มีรูปแบบที่หลากหลายจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงพัฒนาการความสนใจ และสภาพแวดล้อมของเด็กเป็นสำคัญ

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ เป็นการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3-6 ปี ไม่ได้จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการ ผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กโดยให้เด็ก ได้มีโอกาสเลือกลงมือปฏิบัติ จากประสบการณ์ผ่านการเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อส่งเสริม พัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา การจัดประสบการณ์ จึงมีรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการ ความสนใจ และสภาพแวดล้อมของเด็ก เป็นสำคัญ

4.2 หลักการจัดประสบการณ์

หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านการเล่น มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายความหมายของหลักการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

สถิรมน พงษ์พัฒน์ (2555 : 29) กล่าวว่า หลักการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามหลักจิตวิทยา พัฒนาการ มีความสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ คือเด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ทั้ง 5 ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

เครือมาศ แสนตรี (2555 : 33) กล่าวว่า ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ต้องคำนึงถึงความสามารถความเหมาะสมและความสนใจของเด็กกิจกรรมที่จัดจะต้อง มีความสอดคล้องกับพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่จะเรียน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริงการคิดค้น และการแสดง

พูนสิริ มูลอินต๊ะ (2552 : 44) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ต้องคำนึงถึงหลักการจัดประสบการณ์เป็นสำคัญ กล่าวคือ การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงตัวเด็ก และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นหลัก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ควรเลือกประสบการณ์ ที่เด็กสนใจ และสอดคล้องกับพัฒนาการ เพราะเด็กแต่ละคนมีศักยภาพในการเรียนรู้แตกต่างกัน

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ หลักการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้านคือด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้สอนควรกำหนดหลักในการจัด กิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ และการเรียนรู้ของเด็กต้องผ่านประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำ และให้เด็กทำกิจกรรมที่หลากหลายจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนได้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2561: 40-42) ได้กำหนดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3- 6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำ จากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชาโดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

- 1) จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
  - 2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
  - 3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก
  - 4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
  - 5) ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก
- จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ หลักการจัดประสบการณ์ ควรส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้สอนควรกำหนดหลักในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ และการเรียนรู้ของเด็กต้องผ่านประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำ และให้เด็กทำกิจกรรมที่หลากหลายจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนได้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง

4.3 แนวการจัดประสบการณ์

แนวการจัดประสบการณ์ครูผู้สอนต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น จัดกิจกรรมให้เด็กลงมือกระทำด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อม ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับแนวทางในด้านการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

พัชรา พุ่มพชาติ (2552. : 46) กล่าวว่า แนวการจัดประสบการณ์ผู้สอนจำเป็นต้องยึดเด็กและจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับบุคลิกภาวะ ให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพ มีการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการปฏิบัติด้วยตัวเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เด็กนำประสบการณ์มาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 40) กล่าวว่า ในหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ เพื่อให้การจัดประสบการณ์บรรลุ
ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรมี ดังนี้

- 1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง
ที่เหมาะสมกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้
ผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 3) จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
- 4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอ
ความคิดโดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- 5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะ
ต่าง ๆ กัน
- 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย
และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
- 7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน
ตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีนิสัย
ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ดีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้น
ในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
- 9) จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
เป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน
- 10) จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน
การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

4.4 การจัดกิจกรรมประจำวัน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 41) กล่าวว่า ในหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัยพุทธศักราช 2560 กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปีบริบูรณ์ สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรม
ประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวัน
จะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ
ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญครูผู้สอน

ต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 - 4 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 8-12 นาที

วัย 4 - 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12-15 นาที

วัย 5 - 6 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15- 20 นาที

2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

4) กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชนที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อมและใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย และศาสนาที่นับถือ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อน นอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของความร่วมมือ เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปราย และเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

วรรณพร สุขอนันต์ (2550) ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่เหมาะสมกับสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรประกอบด้วยปัจจัย

การดำเนินการ 8 ปัจจัย ที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน คือ การวางแผนกลยุทธ์ เทคนิคการนิเทศ บทบาทหน้าที่ การประเมินผล การสร้างเครือข่าย การพัฒนา สื่อและเครื่องมือนิเทศ และมนุษยสัมพันธ์

ศิวากร นันโท (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดลาดตระโหง โรงเรียนวัดศรีวงค์การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ทดลองใช้รูปแบบ การนิเทศภายใน และประเมินผลรูปแบบการนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน วัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวงค์ โรงเรียนวัดลาดตระโหง โดยใช้ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นิเทศ และ ครูผู้รับการนิเทศ รวม 15 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยใช้ เทคนิคการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กตรงตาม สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ ได้รูปแบบการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการนิเทศภายใน ได้แก่ กำหนดโครงสร้าง การนิเทศภายใน กำหนดบทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน 2) วางแผนการนิเทศภายใน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียน การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การกำหนดกิจกรรมการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน 3) ปฏิบัติการนิเทศภายใน ได้แก่ การเตรียมการก่อนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน การควบคุมการปฏิบัติการนิเทศ การสร้างขวัญกำลังใจ 4) ประเมินผลการนิเทศภายใน ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการนิเทศภายใน และการสรุปผลการดำเนินการเพื่อการปรับปรุงผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน พบว่า สามารถปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริงของโรงเรียนขนาดเล็ก และผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายใน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก

สงเสริม โคนขุนทด (2551) ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศการประเมินและรายงานผล การปฏิบัติการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการวางแผนการนิเทศ ส่วนการนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศ

การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนา การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ แนวทางการพัฒนา การประเมินและรายงานผล

รัตนา นครเทพ (2552) ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการ นิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอน กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศและมีการประเมินผลความสำเร็จของ การจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า ทุกสถานศึกษา มีการดำเนินการนิเทศการศึกษาไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจ การนิเทศภายในขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากรและขาด ความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนา ครู ส่วนการร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และความต้องการการนิเทศภายใน สถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้แบบจำลองมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับ การศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสาร ด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้ แบบจำลองมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ การศึกษาภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกัน และกัน การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร

พลวัฒน์ บุญช่วย (2551: Online) ศึกษาผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารการนิเทศ ภายในแบบ PIDRE มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรายงานผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารการนิเทศ ภายในแบบ PIDRE 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจในการบริหารการนิเทศภายใน โรงเรียนสันติวิทยาโดยใช้กระบวนการบริหารการนิเทศภายในแบบ PIDRE 3) เพื่อนำผลการบริหาร การนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูจำนวน 33 คน คณะกรรมการ

สถานศึกษาจำนวน 13 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจในการบริหารการนิเทศโดยใช้กระบวนการบริหารการนิเทศภายในแบบ PIDRE5 ด้านคือด้านการวางแผน ด้านการให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการบำรุงขวัญให้กำลังใจ และด้านการประเมินผล การนิเทศซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ผลการศึกษาพบว่า

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ความรับผิดชอบ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความประหยัด มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรขอแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ผู้นำกลุ่มสูงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน มีความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด มีความชื่นชม และชอบกิจกรรมด้านศิลปะ ด้านดนตรี และด้านกีฬาเป็นพิเศษ กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

ด้านครู พบว่า ครูใช้แผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลิตและใช้สื่ออย่างจริงจัง พัฒนาตนเองและพัฒนางานในความรับผิดชอบ ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพของตนเองมีขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานมีความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่และบรรลุ มีความรู้และทักษะในการพัฒนาผู้เรียน และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ รักษาวินัยและไม่ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ เข้าใจและรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด

ด้านผู้บริหาร พบว่า ใช้แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ในการบริหารงาน จัดบรรยากาศในโรงเรียน ทำให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการปฏิบัติงาน พัฒนางานด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ดำเนินงานได้คล่องตัว ถูกต้อง ตามกฎระเบียบตามกฎหมาย

ระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบประกันคุณภาพ การศึกษา ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลปรากฏว่า โรงเรียนได้สร้างความเชื่อมั่นและมีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีระบบ มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ศศิธร จันทมฤก (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และวิจัยการสืบสอบหาความรู้เพื่อเสริมสร้าง จิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาลมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด

การเรียนรู้จากประสบการณ์และวัฏจักรการสืบสอบหาความรู้เพื่อเสริมสร้างจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาล 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และวัฏจักรการสืบสอบหาความรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาล ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือเด็กอนุบาลของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 42 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 21 คน ระยะเวลาในการวิจัย 12 สัปดาห์ เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาล 2) แบบประเมินมิติคุณภาพจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการจัดประสบการณ์และการประเมินการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนมีหลักการ 4 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เกิดขึ้นจากความสงสัยความอยากรู้อยากเห็นของเด็กอันนำไปสู่การสืบสอบหาความรู้ก่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถสร้างเป็นความรู้ของตนเอง 2) การเรียนรู้อาศัยประสบการณ์ตรงที่เด็กได้ลงมือกระทำได้สำรวจตรวจสอบในแหล่งเรียนรู้ และได้แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3) การเรียนรู้อาศัยประสบการณ์เดิมเพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ผ่านการทบทวน ไตร่ตรอง และสะท้อนความคิดนำไปสู่การเรียนรู้เชิงนามธรรมที่ส่งผลต่อความคิดและการปฏิบัติ และ 4) การเรียนรู้อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และจิตวิทยาศาสตร์ วัตถุประสงค์ คือเพื่อเสริมสร้างจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาลจัดประสบการณ์ด้วยเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ระดับอนุบาลมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 7 ขั้น คือ 1) ขั้นสร้างความสงสัย 2) ขั้นสำรวจตรวจสอบ 3) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ขั้นสะท้อนความคิด 5) ขั้นสร้างความเข้าใจ 6) ขั้นประยุกต์การเรียนรู้ และ 7) ขั้นประเมินเครื่องมือที่ใช้ประเมินการเรียนรู้ คือแบบประเมินมิติคุณภาพจิตวิทยาศาสตร์เด็กอนุบาล

2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และวัฏจักรการสืบสอบหาความรู้เพื่อเสริมสร้างจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กอนุบาลดังนี้

2.1) เด็กอนุบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของจิตวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2) เด็กอนุบาลกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของจิตวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชเนีย ทศตะ (2554: 89 - 95) ศึกษาการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย เรื่อง แม่เหล็กมหัศจรรย์ ในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของครูผู้สอนปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของครูผู้สอนปฐมวัย 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัยของครูผู้สอนปฐมวัย 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนปฐมวัยที่มีต่อการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 5) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการเรียนรู้ เรื่องแม่เหล็กมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัย 6) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย เรื่อง แม่เหล็กมหัศจรรย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ จำนวน 12 คน เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ปีการศึกษา 2554 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 300 คน

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ เรื่องการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยครูผู้สอนปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจ หลังได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทุกคน
- 2) ด้านความสามารถในการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูผู้สอนปฐมวัยที่ทำหน้าที่นิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีความสามารถในการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับมาก
- 3) ด้านพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูผู้สอนปฐมวัย มีพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย อยู่ในระดับมาก
- 4) ด้านความคิดเห็นของครูผู้สอนปฐมวัย ที่มีต่อการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูผู้สอนปฐมวัยมีความคิดเห็นว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนช่วยให้ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัยได้เป็นอย่างดี
- 5) ด้านประสิทธิผลการเรียนรู้ เรื่อง แม่เหล็กมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย โดยเด็กปฐมวัยมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 63.00
- 6) ด้านความคิดเห็นของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย เรื่อง แม่เหล็กมหัศจรรย์ ของครูผู้สอนปฐมวัยที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนโดยภาพรวม เด็กปฐมวัยมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปฐมวัย เรื่อง แม่เหล็กมหัศจรรย์ของครูปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

พุทธรักษา น้อยพานิช (2555 : 86 - 94) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ (Brain Friendly Learning) ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ (Brain Friendly Learning) ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีความสุขในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ (Brain Friendly Learning) 3) เพื่อศึกษาความสุขในการเรียนรู้จากกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ (Brain Friendly Learning) ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดปรีอกระเทียม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน แบบแผนการวิจัย คือ One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ กิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาดัชนีประสิทธิผลโดยใช้สูตร E.I. และ t - test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า

1) กิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีความสุขในการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีกระบวนการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 ขั้นผ่อนคลายขั้นที่ 2 ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ขั้นที่ 3 ขั้นการเรียนรู้ขั้นที่ 4 ขั้นสู่การปฏิบัติมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.23) มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5638 คิดเป็นร้อยละ 56.38

2) เด็กปฐมวัยมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังการใช้กิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) เด็กปฐมวัยมีความสุขในการเรียนรู้จากกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบกัลยาณมิตรแห่งการเรียนรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.25$, S.D. = 0.38)

วาริรัตน์ สติราชภูร์ (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 การนิเทศใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE รวมทั้งใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Reflective Coaching มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้

ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ 2) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้
- 2) ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมาก
- 3) ครูมีความพึงพอใจต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในระดับมากที่สุด

สกวรัตน์ ไกรมาก (2555: 97 - 109) ศึกษาการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาคุณภาพคู่มือการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(2) เพื่อศึกษาผลการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(3) เพื่อประเมินผลการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) คู่มือการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีประสิทธิภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ รูปเล่ม เนื้อหาและประโยชน์ของคู่มือ
- 2) ผลการนิเทศพบว่าครูมีการพัฒนาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ดีขึ้น และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 8 องค์ประกอบได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้อื่นๆ การใช้คำถาม การวัดและประเมินผล การพัฒนาทักษะการคิด การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล การสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อครูได้รับการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด ครูแต่ละคนมีพัฒนาการในแต่ละองค์ประกอบที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่ครูพัฒนาได้ดีขึ้นได้แก่ การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน เมื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูมีพัฒนาการสูงขึ้น
- 3) ความพึงพอใจในการนิเทศอยู่ในระดับมาก มีข้อมูลเชิงคุณภาพชี้ให้เห็นถึงความพึงพอใจของครูต่อการนิเทศว่าเป็นการช่วยให้ครูเกิดการพัฒนา ไม่ได้ตำหนิครู ทำให้ครูสะท้อน

การสอนของตนเอง ขณะที่นักเรียนได้เรียนรู้กับครูที่ได้รับการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด มีความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับมาก

อนุรักษ์ พรหมเลข (2556: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ รวม 65 คน เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการดำเนินงานตามโครงการ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการนิเทศกำกับติดตาม แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการพัฒนาวัตกรรมการนิเทศกำกับติดตาม และแบบประเมินนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า

1) ด้านการวางแผนโรงเรียนมีการวางแผนดำเนินการสอดคล้องกับเอกสารประกอบการดำเนินงาน ด้านการประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม โรงเรียนได้จัดทำนวัตกรรมจากสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ด้านการพัฒนาวัตกรรมการนิเทศโรงเรียนได้ดำเนินการจนเสร็จสมบูรณ์และนำนวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านไปใช้อย่างได้ผล ด้านการนำไปใช้ โรงเรียนไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้มีการปรับปรุงแก้ไขในกรณีพบปัญหาด้านการประเมินผลโรงเรียนใช้เกณฑ์การประเมินจากเอกสารประกอบการดำเนินงานในการประเมินในระหว่างการดำเนินการและเสร็จสิ้นการใช้นวัตกรรม ทั้งนี้การดำเนินการนักเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

2) ความพึงพอใจต่อการนิเทศกำกับ ติดตาม การพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน พบว่าจากการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและคณะครู ต่อเอกสารประกอบการดำเนินงาน ต่อการนิเทศติดตามการพัฒนาวัตกรรมการนิเทศโรงเรียนที่ดำเนินการ การประเมินนวัตกรรม และต่อการจัดการแสดงผลงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น

3) ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาวัตกรรมการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนครูและศึกษานิเทศก์ พบว่า การพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของทุกโรงเรียนเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ส่งผลไปถึงการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนสร้างความภาคภูมิใจให้กับครู ผู้บริหาร

4) ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินการพัฒนาวัตกรรมการนิเทศส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนในสังกัด พบว่า ประเด็นงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการมีน้อยไม่เพียงพอในการพัฒนาวัตกรรมการนิเทศมีความถี่สูงสุดด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ พบว่า ต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมโครงการ

การพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทุกปีการศึกษา ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตามโครงการนั้น พบว่าเวลาในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ณ โรงเรียนที่พัฒนาวัตกรรมการมีน้อยเกินไป ด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานพัฒนาวัตกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นพบว่าประเด็นจำนวนครั้งในการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ควรมีมากกว่านี้เพื่อจะได้พัฒนาวัตกรรมการได้ถูกทิศทาง

กฤษณา อัมพทุ (2557: บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการนิเทศครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า

1) ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านก่อนและหลังการอบรมการพัฒนาครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนนโดยการอบรมได้คะแนนเฉลี่ย 7.82 หลังการอบรมได้คะแนนเฉลี่ย 18.59 เมื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าหลังการอบรมมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 53.85

2) ครูนำสาระและองค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3) การดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4) การดำเนินงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียน ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการด้านการอ่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) ความคิดเห็นของครูที่มาต่อปัจจัยส่งเสริม/สนับสนุนในกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่สำคัญได้แก่ผู้บริหารให้การส่งเสริม/สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การสนับสนุนด้านงบประมาณในด้านการจัดซื้อ จัดหาหนังสือ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ส่งเสริมการอ่าน รวมทั้งเวลาและทรัพยากรในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

6) ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ดิว (Dew. 1994 : 28) ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาททางความรู้ทางกระบวนการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนและวุฒิภาวะทางการศึกษาเห็นว่า ความรู้ในการนิเทศการสอนเป็นสิ่งจำเป็น ส่วนความเห็นของครูเกี่ยวกับความรู้ด้านการนิเทศการสอนมีความจำเป็นและมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากวิธีการปฏิบัติการณ์นิเทศความรู้และการนิเทศมีความจำเป็น ส่วนครูที่มีวุฒิสาขาต่าง ๆ และสำเร็จการศึกษาในสาขานั้น ๆ มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในการพัฒนาเด็กพอ ๆ กับความรู้ในเนื้อหาการนิเทศการสอน ส่วนครูที่มีประสบการณ์เห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในเรื่องที่นิเทศ คนที่เป็นครูใหม่ต้องมีความสามารถในการปกครองชั้นเรียน ซึ่งสิ่งนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

มูรันกิ (Murangi. 1996 : Abstract) ทำการวิจัยเรื่อง กรณิเทศการสอนในนามิเบีย การศึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาและการยอมรับในการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับในการนิเทศการสอนของครูนั้นได้รับการยอมรับน้อย ส่วนจุดหมายหลักสำคัญที่สุด คือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ครูมีความรู้สึกต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเทคนิค การนิเทศการสอนครูและศึกษานิเทศก์รู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น แนวคิดในการศึกษาและบทบาทในการนิเทศในนามิเบีย ทำให้แรงจูงใจของครูได้รับการยอมรับ ซึ่งในการเรียนรู้และพัฒนาด้านการกระทำจะมีผลต่อความเป็นอยู่ในอาชีพครู การนิเทศการสอนในนามิเบีย มีการปรับเปลี่ยนด้านปรัชญาสมัยก่อนมีนโยบายควบคุมครู ซึ่งปัจจุบันเป็นแบบประชาธิปไตย การนิเทศเป็นความต้องการของการปฏิรูปการศึกษา การนิเทศจะเป็นส่วนช่วยปรับปรุงการศึกษา ศึกษานิเทศก์เป็นผู้คอยแนะนำเสนอแนวคิดใหม่ รวมทั้งประเมินผลการทำงานของครูด้วย

เคาท์, เชปอาร์ดและฟาร์เมอร์ (Counts, Shepard, & Farmer. 1998 : Abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลและการนิเทศของครูในโรงเรียนมลรัฐมิสซูรี พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนการแสดงออกอย่างกว้างขวางถึงความเชื่อโดยผู้บริหาร อาจประสบผลตามบทบาทสถานะที่นำเสนอ และเป็นความสำเร็จหลักในยุคปฏิบัติ ผู้วิจัยเสนอแนะให้กระบวนการประเมินสมรรถภาพพื้นฐานของครูปัจจุบันควรขยายไปให้กว้างขวาง

มอร์ (Moore. 2000 : Abstract) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสำนักงานกลางจำนวน 7 คน เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศกับการประเมินเป็นกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยทำให้ครูใหญ่มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในงานที่รับผิดชอบ โดยผู้บริหารเห็นว่า การประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีคุณค่าเท่าเทียมกับการประเมินผล นอกจากนี้ผู้นิเทศและผู้บริหารโรงเรียนได้มีการทบทวนเครื่องมือการประเมินผลในช่วงที่มีการประชุมกลางปีและปลายปี

ซิลวา และดานา (Silva & Dana. 2001 :305-321) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมมือในโรงเรียนที่พัฒนาสู่ระดับมืออาชีพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน4 ขั้นตอน คือขั้นการเตรียมความพร้อมขั้นการนิเทศโดยตรง ขั้นผลการนิเทศ และขั้นความต้องการของครูผลการวิจัย พบว่าในการนิเทศจะต้องเน้นการตรวจสอบ และใช้ข้อมูลมาประกอบโดย ยึดหลักขั้นตอนการพัฒนาสู่มืออาชีพ ทั้ง 4 ขั้นตอนผสมผสานกัน ซึ่งในการนิเทศควรมีการกำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ในมหาวิทยาลัยหรือครู รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังจากการนิเทศซึ่งจะช่วยให้ครูได้พัฒนาทัศนคติอีกทั้งช่วยในการส่งเสริมให้ครูหันมาใส่ใจในการสอนมากยิ่งขึ้น

คัทซียูบะ (Kutsyuruba. 2003 : 2) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการนิเทศในโรงเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในเป็นปัจจัยหนึ่งในการปรับปรุงพฤติกรรมของครูผู้สอน พัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนการนิเทศภายใน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาครู โดยเริ่มต้นจากการสนับสนุนครูผู้สอน จะต้องได้รับการนิเทศภายใน การให้คำแนะนำ การสนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือครูเมื่อครูผู้สอนได้รับการนิเทศภายในอย่างถูกต้อง ก็จะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนดียิ่งขึ้น

ริสโซ (Risso. 2016) ได้ศึกษามุมมองของครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับแนวคิดในการนิเทศการศึกษาและการติดตามผล ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูและศึกษานิเทศก์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคิดเห็นที่สอดคล้องกันคือ การเข้าใจพื้นที่ในการนิเทศ การรู้จักสภาพปัจจุบันและความแตกต่างของโรงเรียน การเป็นที่ปรึกษาที่มีความสามารถไว้ใจได้ มีวิธีการนิเทศที่หลากหลาย ความสัมพันธ์ของครูและผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของครู ผลของการนิเทศบอกความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศ การเข้าถึงความแตกต่างของโรงเรียน การนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ไม่ได้มาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว และการดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการนิเทศ

ครูสแคมป์ (Kruskamp. 2016) ได้ศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่ต้องดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์เพื่อ 1) ดูความขัดแย้งจากประสบการณ์นิเทศตามบทบาทและตอบข้อสงสัยสองนัย ระหว่างการนิเทศโดยครูและศึกษานิเทศก์ 2) ดูความตระหนักในการนิเทศภายในโรงเรียน 3) การให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในของผู้บริหาร เช่น งบประมาณ สื่อ เครื่องมือ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับปฏิบัติการนิเทศ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี (Mixed-Method Methodology) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการนิเทศการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยรูปแบบการนิเทศ เกี่ยวกับองค์ประกอบ กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิควิธีของรูปแบบการนิเทศ

1.2 การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey study) สภาพ ปัญหา และความต้องการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.3 การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.4 ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอร่างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดำเนินการดังนี้

2.1 ร่างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.2 นำร่างรูปแบบที่ได้ไปจัดประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบและรับรอง ยืนยันรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ 10 คน (ตรวจสอบความเหมาะสม

ความเป็นไปได้ ความสอดคล้องและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ) ด้วยวิธีการของ กัสกี (Guskey, 2000)

2.3 ผู้วิจัยสรุปผลและกำหนดรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดำเนินการดังนี้

3.1 จัดทำแผนการนิเทศ ตามรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.2 นำรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 9 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 คน โรงเรียนขนาดกลาง 3 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 3 คน

3.2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือหลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ (Pretest)

3.2.2 ประชุมปฏิบัติการเพื่อชี้แจงรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และให้ความรู้ ครูผู้สอนปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.2.3 นำรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ไปใช้

3.2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลตามเครื่องมือหลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เมื่อระยะเวลาการทดลองเสร็จสิ้น (Posttest)

3.3 ผู้วิจัยสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.4 นำเสนอรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1

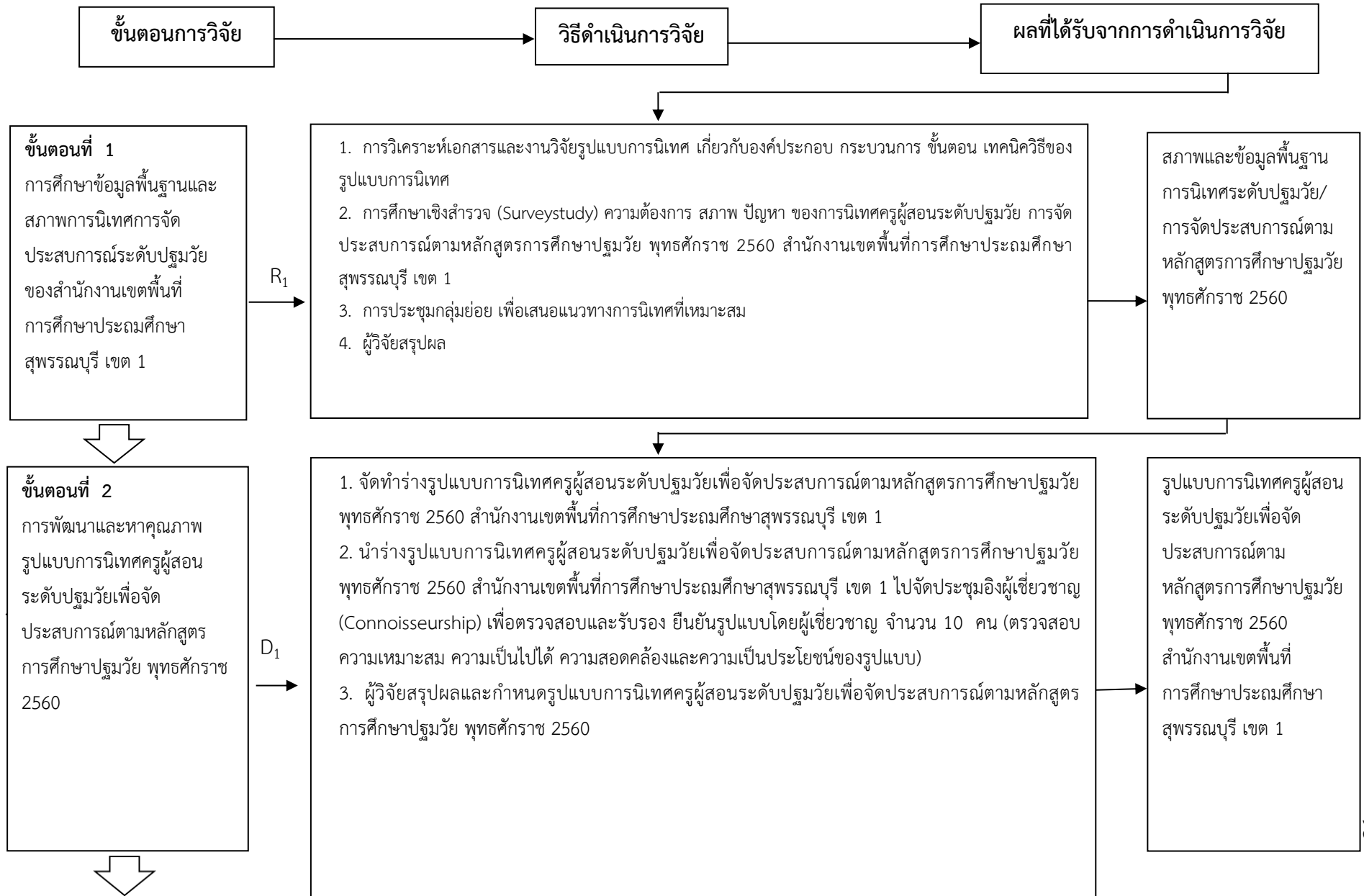
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4.1 ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

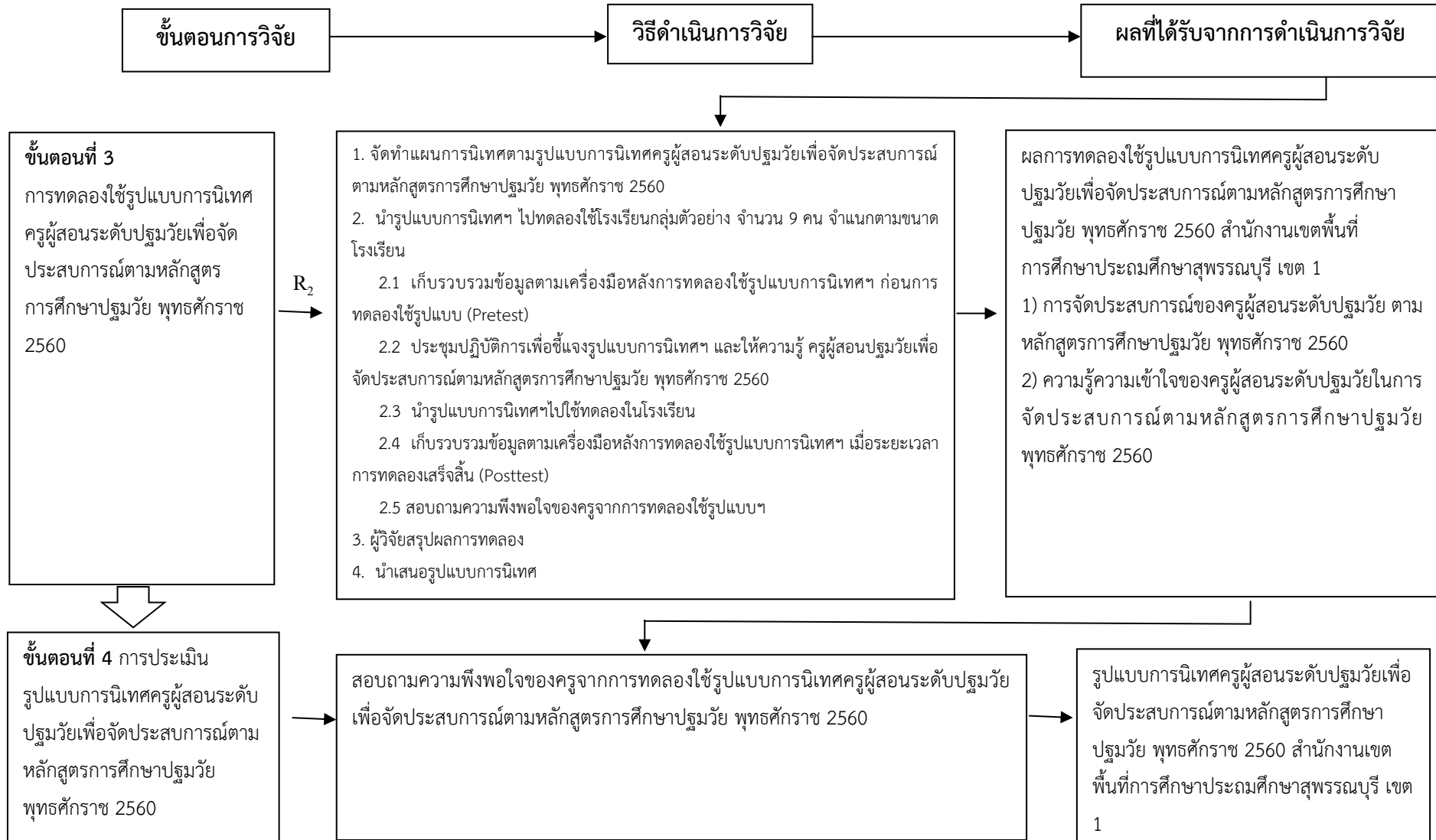
4.2 ปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ขั้นตอนการดำเนินงานใช้วิธีวิจัยแบบแผนการวิจัยและพัฒนา (R&D : Research and Development) สรุปได้ดังภาพประกอบ 1

แผนภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวิจัย

แผนภาพที่ 3.1 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 การดำเนินงานในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธี ซึ่งจะนำมาใช้ในการออกแบบการนิเทศ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศ โดยพิจารณาแบบแผนและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการนิเทศ

1.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี การนิเทศ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี การนิเทศ ตามหลักของ ทิศนา แชมมณี (2550) อุทุมพร จามรมาน (2550) เยาวดี วิบูลย์ศรี (2552) กู๊ด (Good. 1973) บาร์โดและฮาร์ทแมน (Bardo & Hartman. 1982) คีฟส์ (Keeves. 1997) สเตียนเนอร์ (Steiner. 1990) วรรณพร สุขอนันต์ (2550) ศิวากร นันโท (2550) ส่งเสริม โคนขุนทด (2551) รัตนา นครเทพ (2552) พลวัฒน์ บุญช่วย (2551) วิชนีย์ ทศตะ (2554) พุทธิรักษา น้อยพานิช (2555) วาริรัตน์ สติราชภูร์ (2555) ดิว (Dew. 1994) มูรันกิ (Murangi. 1996) ซิลวา และดানা (Silva & Dana. 2001) โดยพิจารณาหลักการและแนวคิดที่สำคัญในแต่ละเรื่อง ที่ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.2 การศึกษาสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่ง จำนวน 137 คน และครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 240 คน รวม 377 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ

95 ได้ จำนวน 195 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 71 คน ครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 124 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มเป็นระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการการศึกษาศาภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ใน 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ คือ

- 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ จำนวน 8 ข้อ
- 2) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ 7 ข้อ
- 3) ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอน 4 ข้อ
- 4) ด้านการประเมินผลการนิเทศ 3 ข้อ
- 5) ด้านการรายงานผลการนิเทศ 3 ข้อ

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ จากระดับการปฏิบัติมากที่สุด จนถึงระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ 5, 4, 3, 2, 1 เกณฑ์การให้คะแนนการตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 3 ข้อ เป็นการสอบถามข้อมูลที่เป็นจริง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open End) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นความเรียง

1.2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3) นำแบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 (ภาคผนวก ข) และปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของคำถามให้มีความชัดเจนสามารถสื่อความหมายได้โดยง่าย

4) นำแบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 (ภาคผนวก ค)

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยระบบ i-office พร้อมแนบลิงค์ Google Form ซึ่งเป็นข้อคำถามในการวิจัย

2) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาพิจารณาความสมบูรณ์และจัดระเบียบข้อมูล แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ และแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100)

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 4.51 - 5.00 คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	มีค่าเท่ากับ 3.51 - 4.50 คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 2.51 - 3.50 คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	มีค่าเท่ากับ 1.51 - 2.50 คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1.00 - 1.50 คะแนน

1.3 การประชุมสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาขั้นตอนนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จำนวน 12 คน (ภาคผนวก ง) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน จำแนกตามขนาดจำนวนนักเรียน ตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 0-120 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600 คน) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601-1,500 คน) ขนาดละ 1 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวม 9 คน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ประเด็นการสนทนากลุ่มในเรื่องสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) บทบาทผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ
- 2) แนวคิดที่ผู้นิเทศนำมาใช้ในการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 3) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติการนิเทศ พร้อมแนวทางการแก้ปัญหา
- 4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นการสนทนากลุ่มในเรื่องสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางในการสร้างประเด็น
- 2) สร้างประเด็นการสนทนากลุ่มให้ครอบคลุม ตรงตามเนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยครอบคลุมประเด็น คือ ข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันของการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 3) นำประเด็นการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency : IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่า 0.80 (ภาคผนวก ข) หลังจากนั้นปรับปรุง แก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประเด็นการสนทนากลุ่มทั้งหมด 5 ประเด็น

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูวิชาการ จำนวน 3 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานปฐมวัย จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 12 คน

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มในเรื่องสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำข้อมูลที่ได้มา

ตรวจสอบเพื่อค้นหาข้อความสำคัญ และนำมาจัดกลุ่ม เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นข้อค้นพบ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันในการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ผู้วิจัยจะนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของร่างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

จากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสามารถสรุปขั้นตอนได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 สรุปขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบายการศึกษา	ศึกษา เอกสาร	-นโยบายการศึกษา - การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาส (SWOT Analysis)	- แบบวิเคราะห์เอกสาร - การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	-ข้อมูลการศึกษาขั้นพื้นฐาน -นโยบายการศึกษา -ข้อมูลสถานศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักสูตรสถานศึกษา	ศึกษา เอกสาร	-หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 -หลักสูตรสถานศึกษา	- แบบวิเคราะห์เอกสาร - การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	-ข้อมูลหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 -หลักสูตรสถานศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์หลักการ แนวคิด การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษา	ศึกษา เอกสาร	-การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย -การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	- แบบวิเคราะห์เอกสาร - การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	-หลักการ แนวคิด การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ / การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
ปฐมวัย พุทธศักราช 2560				การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
4.เพื่อวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัด ประสพการณ์ตาม หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560	ศึกษา เอกสาร	แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การนิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสพการณ์ตาม หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560	- แบบวิเคราะห์ เอกสาร - การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)	-ข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนารูปแบบการ นิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัยเพื่อ จัดประสพการณ์ ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
5.เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา ในการนิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัย การ จัดประสพการณ์ตาม หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560	การสอบถาม	ครู 297 คน	แบบสอบถาม	-สภาพ ปัญหา การนิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัย การ จัดประสพการณ์ ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
6.เพื่อเสนอแนวทางการนิเทศที่ เหมาะสม	ประชุม สันทนา กลุ่ม	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน	ประเด็นการ สันทนา กลุ่ม	ข้อมูลพื้นฐาน และ กระบวนการนิเทศ ครูผู้สอนระดับ ปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำผลดังกล่าวมาสร้างเป็นรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 วิธีการดำเนินการ

2.1.1 พัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.1.2 พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการจัดประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบทดสอบความรู้ความสามารถครูผู้สอนระดับปฐมวัย แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีดังนี้

2.2.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1) นำข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์สร้างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2) ระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3) นำร่างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้องของเนื้อหา และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า ได้ค่า 1.00 (ภาคผนวก ข) และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของภาษาที่ใช้

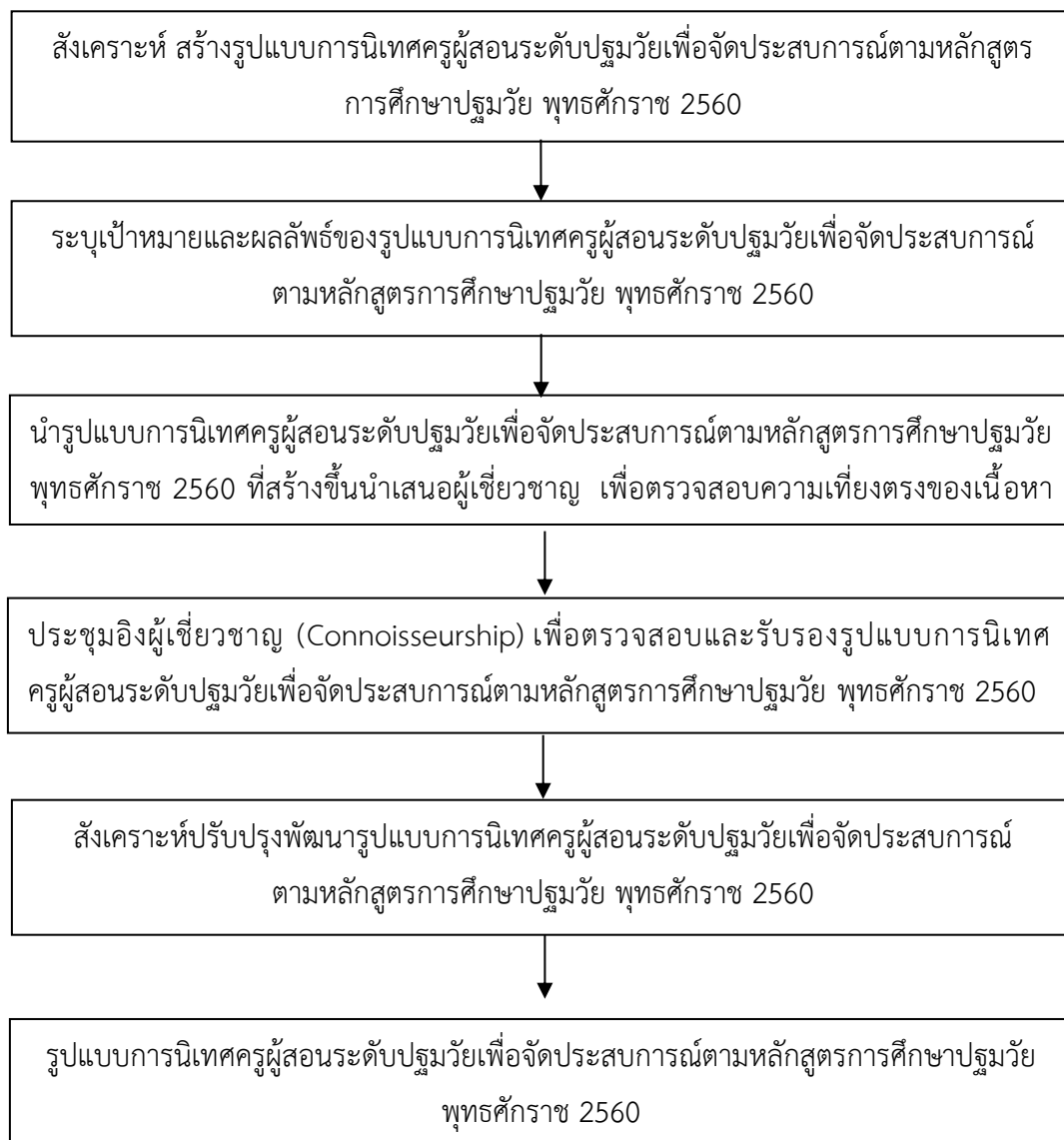
4) ประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ก่อนนำไปใช้ จำนวน 10 คน

5) นำผลการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ มาสังเคราะห์ปรับปรุงพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

6) นำรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ผ่านการประเมิน ไปทดลองใช้

จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สามารถสรุปได้ ดังแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์แนวคิดและสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดหลักการรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช 2560 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ
ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2) ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้าง แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ
(Connoisseurship) แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตการสอน
ครูผู้สอนระดับปฐมวัย

3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึก
การประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย
และแบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

4) นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึก
การประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย
และแบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
ด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

4.1) แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) มีค่าความสอดคล้อง
ทุกรายการเท่ากับ .80

4.2) แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีค่าความสอดคล้อง
ทุกรายการเท่ากับ 0.85

4.3) แบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย มีค่าความสอดคล้อง
ทุกรายการเท่ากับ 0.86

5) จัดพิมพ์เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นฉบับสมบูรณ์

จากขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปวางแผนภาพที่

แผนภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 1 สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 สรุปขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	- สัมภาษณ์ - ประชุมเชิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)	- เอกสาร - ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน	การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	สร้างเครื่องมือ	- ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน - กลุ่มทดลองใช้	- ค่าดัชนีความสอดคล้อง - ค่าอำนาจจำแนก - ค่าความเชื่อมั่น	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบบันทึกการประชุม สนทนากลุ่มย่อย แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัย และแบบสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดกลุ่มทดลอง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่ง จำนวน 137 คน และครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 240 คน รวม 377 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 9 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 คน โรงเรียนขนาดกลาง 3 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 3 คน

ขั้นที่ 2 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พร้อมแผนนิเทศตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.2 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

2.2.1 แบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ฉบับผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์และครูผู้สอนระดับปฐมวัยประเมินตนเองก่อนใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ฉบับผู้บริหารสถานศึกษา

และแบบประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสังเกตการจัดประสบการณ์และครูผู้สอนระดับปฐมวัยประเมินตนเองหลังใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้วยเครื่องมือที่เป็นฉบับเดียวกันกับก่อนใช้รูปแบบ

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 102)

$$= \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนในตัวอย่าง

N แทน จำนวนนักเรียนในตัวอย่าง

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละคน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนตัวอย่าง

จากขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
เพื่อทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1	1.ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญครูประชุมเพื่อขอความร่วมมือการวิจัย 2.ผู้วิจัยได้ชี้แจงหลักการเหตุผลและประโยชน์ของการวิจัยให้กับครูทราบเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 4.ดำเนินการทดลองด้วยรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 5.ทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ	ครู 9 คน	-รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 -เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล -การวิเคราะห์ข้อมูล	ได้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด
 ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4.1 วิธีดำเนินการ

4.1.1 ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด
 ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4.1.2 ปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด
 ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด
 ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.2.1 ศึกษาเอกสารการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ ตามวิธีของเบสท์ (Best
 and Kuhn. 1986 : 247)

4.2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย
 เพื่อจัดประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครู มีลักษณะเป็น
 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
 ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชมศรีสะอาด. 2553 : 72-74) เพื่อสอบถามความพึงพอใจ
 รวมทั้งหมด 20 ข้อ

4.2.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย
 เพื่อจัดประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่สร้างขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ
 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความ
 สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า มีค่า 0.90 (ระหว่าง 0.60 - 1.00)
 และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรายละเอียดของคำถามให้มีความชัดเจนสามารถสื่อความได้ง่าย

4.4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย
 เพื่อจัดประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากร
 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากขั้นตอนการพัฒนา (Development: D) เป็นการประเมินผล (Evaluation: E) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วัตถุประสงค์	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	สอบถาม	ผู้บริหาร สถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา	-แบบสอบถาม -วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ข้อมูลแสดงความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์และตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการนิเทศการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.1 ผลการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.2 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการของการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.3 ผลการประชุมสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 การพัฒนาและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.2 ผลการหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.1 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3.2 ผลการสังเกตการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการแปลความหมายข้อมูล และการนำเสนอผลการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร
N	แทน	จำนวนประชากร
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการนิเทศการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยรูปแบบการนิเทศ เกี่ยวกับองค์ประกอบ กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิควิธีของรูปแบบการนิเทศ จำนวน 16 เรื่อง ผลปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยรูปแบบการนิเทศ กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิควิธีของรูปแบบการนิเทศ

ร.น.	ชื่อแนวคิด/ชื่อหลักการ/ ชื่อรูปแบบ ของการนิเทศ	จำแนกรูปแบบ รายละเอียดรายข้อ														รวม	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15
1	กระบวนการวางแผน	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓			✓	✓	10
2	กระบวนการจัดสายงาน	✓	✓														2
3	กระบวนการนำ	✓															1
4	กระบวนการควบคุม	✓															1
5	กระบวนการประเมินผล การปฏิบัติงาน	✓			✓		✓			✓		✓	✓			✓	7
6	การจัดหาบุคลากรมา ทำงาน		✓														1

ร.น.	จำแนกรูปแบบ รายละเอียดรายข้อ	ชื่อแนวคิด/ชื่อหลักการ/ ชื่อรูปแบบ ของการนี้เทศ																	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	รวม	
7	การอำนวยความสะดวกให้ ดำเนินงานไปด้วยดี		✓															1	
8	การประสานงาน		✓															1	
9	การรายงานผลการ ปฏิบัติงาน ให้ข้อมูล ย้อนกลับเพื่อวางแผน พัฒนาใหม่		✓				✓	✓	✓	✓							✓	✓	7
10	การงบประมาณและ การเงิน		✓															1	
11	การวิเคราะห์			✓		✓		✓	✓	✓		✓			✓			7	

ร.น.	ชื่อแนวคิด/ชื่อหลักการ/ ชื่อรูปแบบ ของการนิเทศ	จำแนกรูปแบบ รายละเอียดรายข้อ														รวม		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15	16
12	การลงมือปฏิบัติ			✓	✓		✓					✓	✓			✓		6
13	การนิเทศ ติดตามผล			✓									✓					2
14	ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ				✓					✓								2
15	การสร้างขวัญและกำลังใจ				✓			✓										2
16	ประชุม ปรึกษาหารือ สร้างข้อตกลงร่วมกัน					✓		✓										2
17	สังเกตการสอน สังเกตการ บันทึกข้อมูล					✓	✓	✓	✓		✓			✓		✓		7

ครู	ชื่อแนวคิด/ชื่อหลักการ/ ชื่อรูปแบบ ของการนิเทศ	จำแนกรูปแบบ รายละเอียดรายข้อ														รวม			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		15	16	
18	นิเทศให้ข้อมูล และนิเทศ ครู					✓					✓								2
19	พัฒนาการสอน ทาวิธีการ ให้ครูพัฒนาตนเอง					✓													1
20	จัดการออกรูปแบบ องค์ประกอบของโครงการ						✓												1
21	การประชุมก่อนการสังเกต การสอน							✓				✓					✓		3
22	การประชุมร่วมกันกับครู								✓	✓		✓				✓			4

ร.น.	ชื่อแนวคิด/ชื่อหลักการ/ ชื่อรูปแบบ ของการนิเทศ	จำแนกรูปแบบ รายละเอียดรายข้อ																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	รวม
23	ศึกษาสภาพปัจจุบันและ ความจำเป็น	รูปแบบPOLCA ของแฮร์ริส๕ขั้นตอน	รูปแบบPOSDCoRB ของ ลูเทอร์ กูลิคและ ลินคอล์น เออร์วิค ๗ ขั้นตอน	อุทัย บุญประเสริฐ และขโลมใจ ภิงคารวัฒน์ ๔ ขั้นตอน	รูปแบบ PIDER สัจด์ อุทรานันท์ ๕ ขั้นตอน	โกล์ธัมเมอร์ แอนเดอร์สัน และคราจิวิสกี ๕ ขั้นตอน	นพพงษ์ บุญจิตราดุล ๕ ขั้นตอน	โปลันและคอปแลนด์ ๔ ขั้นตอน	แกลทอร์น ๘ ขั้นตอน	คัลิกแมน (Glickman) ๕ ขั้นตอน	เกรียงศักดิ์ ส่งชัย APPIE Model ๕ ขั้นตอน	วัชรา เภาเรียนดี ๓ ขั้นตอน	นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน อรสา กุณศิลา ๓ ขั้นตอน	นิเทศแบบหลากหลายวิธีการ CIPE ยุพิน ยืนยง ๓ ขั้นตอน	นิเทศแบบคลินิก โกลด์แมนเมอร์และคณะ ๔ ขั้นตอน	นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ๗ ขั้นตอน	นิเทศโดยผู้บริหาร ๔ ขั้นตอน	1
24	การคัดกรองระดับความรู้													✓				1
25	ร่วมเลือกประเด็นที่สนใจ พัฒนาปรับปรุง																✓	1
26	นำเสนอโครงการและ ขั้นตอนปฏิบัติต่อ ผู้บังคับบัญชา																✓	1

คร	ชื่อแนวคิด/ชื่อหลักการ/ ชื่อรูปแบบ ของการนิเทศ	จำแนกรูปแบบ รายละเอียดรายข้อ																	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ผลรวม
27	ศึกษาหาความรู้เรื่องที่จะ นิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพ		รูปแบบPOLCA ของ นอดนุ้ยศรีแสงทอง	รูปแบบPOSDCoRB ของ นอดนุ้ยศรีแสงทอง นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ นอดนุ้ย ศรีประไพ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	นอดนุ้ย ศรีธำมาศ นอดนุ้ย ศรีประไพ	1

จากตารางที่ 4.1 พบว่า รูปแบบการนิเทศ มุ่งองค์ประกอบ กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิควิธีของรูปแบบการนิเทศที่สำคัญ ได้แก่ กระบวนการ วางแผน กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อวางแผนพัฒนาใหม่ การวิเคราะห์ การสังเกต การสอน สังเกตการบันทึกข้อมูล การลงมือปฏิบัติ การประชุมร่วมกันกับครู การประชุมก่อนการสังเกตการสอน การนิเทศ ติดตามผล การให้ความรู้ ในสิ่งที่จะทำ การสร้างขวัญและกำลังใจ ประชุม ปรึกษา ทารือ สร้างข้อตกลงร่วมกัน

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 – 4.8

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งสิ้น 195 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการ การนิเทศ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	71	36.41
2. ครู	124	63.59
รวม	195	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 36.41 และครู ร้อยละ 63.59

1.2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.3 – 4.8

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

สภาพการนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.32	0.49	ปานกลาง
2. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	3.91	0.39	มาก
3. ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอน	3.86	0.33	มาก
4. ด้านการประเมินผลการนิเทศ	2.49	0.52	น้อย
5. ด้านการรายงานผลการนิเทศ	1.74	0.48	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	3.25	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.25$, S.D.= 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติ ($\bar{X}=3.91$, S.D.= 0.39) รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์ ($\bar{X}=3.86$, S.D.= 0.33) และด้านการวางแผน ($\bar{X}=3.32$, S.D.= 0.49) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=2.49$, S.D.= 0.52) และด้านการรายงานผล ($\bar{X}=1.74$, S.D.= 0.48) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับ
ปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศ

ด้านการวางแผนการนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สสำรวจปัญหาของครูเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตาม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ก่อนการนิเทศ	3.01	1.00	ปานกลาง
2. สสำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ก่อนการ นิเทศ	3.23	0.77	ปานกลาง
3. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนด ประเด็นการนิเทศร่วมกัน เกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และกระบวนการ เทคนิค วิธีการจัด ประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ	3.34	0.67	ปานกลาง
4. จัดลำดับประเด็นการนิเทศ	2.42	0.66	น้อย
5. ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับ ปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	3.73	0.90	มาก
6. ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	4.10	0.93	มาก
7. กำหนดปฏิทินการนิเทศ	3.42	0.68	ปานกลาง
8. กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้รับการนิเทศ และผู้ให้การนิเทศ	3.34	0.67	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.32	0.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัด
ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.32$, S.D.= 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10, S.D. = 0.93$) รองลงมา คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.90$) และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ จัดลำดับประเด็นการนิเทศระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42, S.D. = 0.66$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. ประชุมชี้แจงบทบาทและมอบหมายงาน	3.63	0.74	มาก
10. กำหนดวิธีการในการนิเทศ	4.43	0.49	มาก
11. จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม	3.47	0.86	ปานกลาง
12. กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน	4.51	0.50	มากที่สุด
13. แนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ	3.62	0.75	มาก
14. ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ	3.54	0.75	มาก
15. ประชุมสรุปผลการนิเทศ	3.33	0.83	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.79	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79, S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.50$) รองลงมา คือ ประชุมชี้แจงบทบาทและมอบหมายงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63, S.D. = 0.74$) และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ประชุมสรุปผลการนิเทศ ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33, S.D. = 0.46$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
16. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชม ชั้นเรียน	3.63	0.74	มาก
17. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้ เพื่อการทำความเข้าใจและตีความข้อมูล	4.81	0.39	มากที่สุด
18. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศนำผลการวิเคราะห์มาอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	3.52	0.75	มาก
19. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผลการสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน	3.47	0.62	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.86	0.33	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำความเข้าใจและตีความข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D.= 0.39) รองลงมา คือ ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชมชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D.=0.74) และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผลการสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D.=0.62)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการณ์นิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผล การนิเทศ

ด้านการประเมินผลการนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
20. ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบ	1.97	0.80	น้อย
21. ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	3.52	0.75	มาก
22. นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน	1.98	0.86	น้อย
ค่าเฉลี่ยรวม	2.49	0.52	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการปฏิบัติการณ์นิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$, S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.75) รองลงมา คือ นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.98$, S.D.=0.86) และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$, S.D.=0.80)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการรายงานผลการนิเทศ

ด้านการรายงานผลการนิเทศ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
23. รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ	2.50	0.92	ปานกลาง
24. ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่	1.50	0.70	น้อย
25. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น และเครือข่ายการนิเทศ	1.23	0.47	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	1.74	0.48	น้อย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ระดับการปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการรายงานผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.74$, S.D.= 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$, S.D.= 0.92) รองลงมา คือ ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.50$, S.D.=0.70) และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น และเครือข่ายการนิเทศ ระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.23$, S.D.=0.47)

1.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรค

(1) ครูผู้สอนที่มีจำนวนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนจบไม่ตรงสาขา ทำให้คุณภาพการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร

(2) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไม่มีการประเมินผลระดับชาติ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนน้อยกว่าการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย และหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย จึงไม่มีการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่เป็นปัจจุบัน

(4) ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เป็นครูจ้างสอนที่โรงเรียนทางงบประมาณจัดจ้าง ทำให้ได้ครูไม่ตรงเอก มีการเปลี่ยนบ่อย ทำให้การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) บุคลากรที่ยังไม่มีทักษะในการออกแบบกิจกรรมและการจัดประสบการณ์

(6) ไม่มีระบบการนิเทศภายใน และไม่มีเครื่องมือในการนิเทศภายใน

(7) ไม่มีทรัพยากรในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

(8) บุคลากรในโรงเรียนมีน้อย ต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอื่น จำเป็นต้องใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ไปทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เด็กทำแบบฝึกด้วยตนเอง

(9) ผู้ปกครองไม่เข้าใจ วิธีการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

2) ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีดังนี้

(1) ความรู้ ความสนใจของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

(2) ศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

(3) การสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่ด้านการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ การนิเทศติดตาม

(4) ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านภาษาและการรู้หนังสือ

(5) การสนับสนุนจากชุมชนและผู้ปกครอง

4) รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะว่ารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดังนี้

(1) การวางแผนการนิเทศ ควรมีการสร้างการรับรู้ระหว่างผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศ เพื่อให้มีเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินการนิเทศ สำรวจปัญหาและความต้องการ การนิเทศเพื่อให้สามารถนิเทศได้สอดคล้องกับความต้องการของครูและผู้บริหาร กำหนดหัวข้อ การนิเทศและแจ้งกำหนดการนิเทศล่วงหน้า ชัดเจน มีการสื่อสารโดยตรงกับครูผู้สอน การวางแผน การนิเทศควรมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูในโรงเรียน นักวิชาการภายนอก เป็นต้น

(2) การปฏิบัติการณ์นิเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่า ควรมีรูปแบบ การนิเทศที่หลากหลาย มีเพื่อน อาจใช้กระบวนการ PLC หรือการนิเทศผ่าน social network ให้ครู มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการนิเทศ ต้องการให้มีเครื่องมือนิเทศภายในโดยผู้บริหารหรือครู วิชาการ

(3) การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการ ต้องการกำลังใจ มากกว่าการตำหนิ ต้องการข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการ ออกแบบการจัดประสบการณ์

(4) การประเมินผลการนิเทศ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการประเมิน ความก้าวหน้าหรือการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการสอน มากกว่าการประเมินผล ให้ครูมีส่วนร่วม ในการประเมินผลการนิเทศ และประเมินผู้นิเทศด้วย

(5) การรายงานผลการนิเทศ ควรรายงานผลการนิเทศให้ครูรับทราบ โดยการสื่อสารโดยตรงกับครูหรือผู้รับการนิเทศ

1.3 ผลการประชุมสนทนากลุ่ม

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาชั้นตอนนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 12 คน (ภาคผนวก ง) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน จำแนกตามขนาดจำนวน นักเรียน ตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวน นักเรียน 0-120 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-600 คน) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 601-1,500 คน) ขนาดละ 1 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน รวม 9 คน และศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสรุปเนื้อหาจากประเด็นการประชุมสนทนากลุ่ม โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเพื่อค้นหาข้อความสำคัญ และนำมาจัดกลุ่ม เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นข้อค้นพบ มีรายละเอียดดังนี้

1) บทบาทผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ

1.1 บทบาทผู้รับการนิเทศ คือ ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศในการประชุมวางแผนแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วนำไปปฏิบัติ ตั้งใจปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเต็มความสามารถ และเป็นผู้ที่เฝ้าหาความรู้ พยายามเสริมสร้างทักษะและพยายามในการปฏิบัติงาน

1.2 บทบาทผู้นิเทศ คือ มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการสื่อสารเชิงบวก มีความเป็นกัลยาณมิตร มีการวางแผนงานร่วมกับโรงเรียนและครูผู้รับการนิเทศประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาได้ดี มีแนวทางและเป้าหมายเดียวกัน เต็มใจให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องมือสำหรับนิเทศภายใน รับฟังปัญหาและความต้องการ ให้คำปรึกษาในฐานะวิทยากรที่ดีแก่ผู้รับการนิเทศ และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศเพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง

2) แนวคิดที่ผู้นิเทศนำมาใช้ในการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

(1) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนตามสภาพปัญหาที่ผู้รับการนิเทศต้องการ และควรมีการตกลงวิธีการนิเทศร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน

(2) ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ยั่วยุ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ในการช่วยเหลือครูและจะต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้พบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

(3) ศึกษานิเทศก์ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องยอมรับนับถือกันอย่างจริงจัง สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน

(4) การนิเทศต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระการปฏิบัติงานให้ครูหรือผู้บริหารสถานศึกษา

3) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติกรนิเทศ พร้อมแนวทางการแก้ปัญหา

(1) ครูผู้สอนไม่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ควรสนับสนุนเรื่องแผนการจัดประสบการณ์ ให้ความรู้เรื่องหลักสูตร การทำสื่อการสอน

(2) ขาดเครื่องมือสำหรับนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยโดยเฉพาะ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำแบบนิเทศภายในสำหรับใช้กับครูผู้สอนระดับปฐมวัยโดยเฉพาะ

(3) ผู้ปกครองไม่เข้าใจหลักการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ขาดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ควรมีการสื่อสารสองทางกับผู้ปกครองและชุมชน

4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช 2560

เนื่องจากหลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนและเพิ่งเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2561
เป็นปีการศึกษาแรก ครูยังคงวิเคราะห์ ออกแบบและจัดประสบการณ์ตามรูปแบบที่เคยทำมา
รวมทั้งครูวิชาการส่วนใหญ่ดูแลรับผิดชอบทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัย
เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นความรับผิดชอบของครูผู้สอนปฐมวัยเป็นหลัก
ศึกษานิเทศก์ต้องให้ความรู้และกำกับติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด
ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันกับองค์ประกอบ
ของรูปแบบทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านการรายงานผลการนิเทศ
เนื่องจากจะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ครูในการพัฒนาตนเอง และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา
ความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้กับครูผู้สอนได้ด้วย และมีความเห็นว่าการวางแผนการนิเทศ
ศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศควรมีการกำหนดปัญหาและประเด็นการนิเทศให้ชัดเจน มีการสอบถาม
ปัญหาและความต้องการของครูและโรงเรียนเป็นหลัก ในกระบวนการวางแผนการนิเทศ ควรทำงาน
ในลักษณะเป็นทีม กำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาและการพัฒนาครู
เป็นรายบุคคล ในด้านการปฏิบัติการนิเทศ การให้ครูประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเอง จะทำให้
เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ แต่ควรมีการพัฒนาเครื่องมือนิเทศ
ร่วมกัน การใช้ social network เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
จะทำให้ไม่เป็นภาระกับทั้งศึกษานิเทศก์และครูผู้สอน

**ตอนที่ 2 ผลการสร้างและหาคุณภาพของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด
ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1**

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในชั้นตอนที่ 1 แล้วนำผลดังกล่าวมาสร้างรูปแบบ

การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ดังรายละเอียดดังนี้

2.1.1 หลักการ

- 1) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ
- 2) ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 3) ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาประเด็นการนิเทศ แนวทางและวิธีการนิเทศ
- 4) ผู้นิเทศมุ่งเน้นแสวงหาความสามารถของบุคคลผู้รับการนิเทศแล้วกระตุ้นเปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.2 เป้าหมาย

- 1) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 2) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยได้
- 3) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2.1.3 องค์ประกอบ

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการณ์ิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ

องค์ประกอบ 1 การวางแผนการนิเทศ หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ ประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศร่วมกัน ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และกระบวนการ เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

องค์ประกอบ 2 การปฏิบัติการณ์ิเทศ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศตามโครงการหรือแผนที่กำหนดไว้โดยการประชุมชี้แจงและมอบหมาย

งาน กำหนดวิธีการในการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ ติดตามความก้าวหน้า ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประชุมสรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบ 3 การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน หมายถึง ผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แลกความ ตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชม ชั้นเรียน และมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำ ความเข้าใจและตีความข้อมูล และนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอน และผลการสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

องค์ประกอบ 4 การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการประเมินผล ตามลักษณะงาน โดยจัดประเมินก่อนการนิเทศ ระหว่างนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานสำเร็จผลสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

องค์ประกอบที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ หมายถึง การรายงานผล จากความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ นำแผนการนิเทศใหม่ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข แล้วไปเผยแพร่ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่าย การนิเทศโดยการประชุมสัมมนาหรือใช้ social network

2.2 ผลการหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด และเกิดความเชื่อมั่นต่อผู้นำรูปแบบไปใช้ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 มติการรับรองรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ประเด็นการพิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มติการรับรองรูปแบบฯของผู้เชี่ยวชาญ
<p>ประเด็นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ</p>	<p>หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศร่วมกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และกระบวนการ เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ</p> <p>วัตถุประสงค์ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีเป้าหมาย หลักการและวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นแนวทางเดียวกันในการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560</p> <p>แนวปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สสำรวจความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 2. กำหนดปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาโดยวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดลำดับปัญหา และเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนหรือสำคัญที่สุด 3. สร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ด้วยการประชุมสัมมนา เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือเป้าหมาย ร่วมกันในการดำเนินงาน 4. กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศร่วมกัน 5. จัดทำแผนการนิเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญ 	<p>เห็นด้วย เป็นเอกฉันท์ 10 เสียง และรับรองว่า การวางแผนการนิเทศควรเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มติการรับรองรูปแบบฯของผู้เชี่ยวชาญ
ประเด็นที่ 1 (ต่อ)	และความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขต ของการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
ประเด็นที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศ	<p>หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศตามโครงการหรือแผนที่กำหนดไว้โดยการประชุมชี้แจงและมอบหมายงาน กำหนดวิธีการในการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้น จูงใจเสริมสร้างกำลังใจให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ ติดตามความก้าวหน้า ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประชุมสรุปผลการนิเทศ</p> <p>วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการนิเทศตามวิธีการนิเทศและ กิจกรรมการนิเทศที่กำหนด</p> <p>แนวปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ประชุม ชี้แจง สร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 3. ดำเนินการให้คำชี้แนะ 4. กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน 	<p>เห็นด้วย เป็นเอกฉันท์ 10 เสียง และรับรองว่า การวางแผน การนิเทศควรเป็น องค์ประกอบ ของรูปแบบ การนิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัย เพื่อจัด ประสบการณ์ ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญมี เสนอแนะดังนี้</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มาตรการรับรองรูปแบบฯของผู้เชี่ยวชาญ
ประเด็นที่ 2 (ต่อ)	5. แนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ 6. ให้ข้อมูลย้อนกลับ 7. ประชุมสรุปผลการนิเทศ	1. เพิ่มเติมแนวปฏิบัติในข้อ 3. เป็นการปฏิบัติการณ์พิเศษด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมสนทนา การใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การใช้ clip video เป็นต้น 2. ข้อ 4. และข้อ 5. ควรเป็นขั้นตอนเดียวกัน 3. ข้อ 7. การประชุมสรุปผลการนิเทศ ควรเป็นขั้นตอนเดียวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มติการรับรองรูปแบบฯของผู้เชี่ยวชาญ
<p>ประเด็นที่ 3</p> <p>การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน</p>	<p>หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชมชั้นเรียน และมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำความเข้าใจและตีความข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผลการสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน</p> <p>วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ แก้ไขข้อบกพร่อง และเติมเต็มประสบการณ์ให้กับผู้รับการนิเทศ</p> <p>แนวปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความพฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชมชั้นเรียน 2. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำความเข้าใจและตีความข้อมูล 3. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 4. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผลการสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน 	<p>เห็นด้วย</p> <p>เป็นเอกฉันท์</p> <p>10 เสียง</p> <p>และรับรองว่าการวางแผนการนิเทศควรเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย</p> <p>เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560</p> <p>สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การปฏิบัติที่อาจจะซ้อนกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มติการรับรองรูปแบบฯของผู้เชี่ยวชาญ
ประเด็นที่ 3 (ต่อ)		2. ชื่อองค์ประกอบควรเป็นคำว่าการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์
ประเด็นที่ 4 การประเมินผล การนิเทศ	<p>หมายถึง การดำเนินงานการประเมินผลตามงาน โดยจัดประเมินก่อนการนิเทศ ระหว่างนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานสำเร็จผล สอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน</p> <p>วัตถุประสงค์ เพื่อกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติการณ์นิเทศ และการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560</p> <p>แนวปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน 	<p>เห็นด้วย เป็นเอกฉันท์ 10 เสียง และรับรองว่าการวางแผน การนิเทศควรเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการพิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มติการรับรองรูปแบบฯของผู้เชี่ยวชาญ
<p>ประเด็นที่ 5</p> <p>การรายงานผลการนิเทศ</p>	<p>หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย</p> <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ <p>แนวปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2. วางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการประเมินการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 3. ดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการประเมินการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร 	<p>เห็นด้วย</p> <p>เป็นเอกฉันท์</p> <p>10 เสียง</p> <p>และรับรองว่า</p> <p>การวางแผนการนิเทศควรเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ประเด็นการ พิจารณา	สาระสำคัญของประเด็นการพิจารณา	มติการรับรอง รูปแบบฯ ของผู้เชี่ยวชาญ
	การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 4. ดำเนินการประเมิน 5. รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอน การนิเทศ 6. ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่ 7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น และเครือข่าย การนิเทศ	

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีมติเห็นด้วยเป็นเอกฉันท์ รับรองร่างรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้พัฒนารูปแบบดังกล่าวได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) องค์กรประกอบการวางแผนการนิเทศ เพิ่มเติมแนวปฏิบัติในข้อ 3. เป็น “ปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมสนทนา การใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การใช้ clip video เป็นต้น”

2) องค์กรประกอบการปฏิบัติการนิเทศ แนวปฏิบัติ ข้อ 4. กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน และ แนวปฏิบัติข้อ 5. แนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ ควรปรับเป็นขั้นตอนเดียวกัน

3) องค์กรประกอบที่ 3 การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน แนวปฏิบัติ ข้อ 7. การประชุมสรุปผลการนิเทศ ควรเป็นขั้นตอนเดียวกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ ควรปรับชื่อเป็น การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์ และใช้คำว่า “การจัดประสบการณ์” ตลอดเล่ม

จากการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบและรับรองรูปแบบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ดังแผนภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.1 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ผู้วิจัยได้ให้ครูปฐมวัย ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน ประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ด้วยแบบประเมินตนเอง ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ (rating scale) และนำมาวิเคราะห์ผล ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ผลการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
ของครูปฐมวัย

รายการประเมิน	μ ($N = 9$)	σ	แปลผล
ขั้นเตรียมการจัดประสบการณ์	3.62	0.32	ดีมาก
1. มีหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารความรู้เพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	3.70	0.47	ดีมาก
2. มีกำหนดการสอน และ แผนการจัดประสบการณ์	3.52	0.59	ดีมาก
3. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	3.43	0.51	ดี
4. มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ไว้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม	3.83	0.39	ดีมาก
ขั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์	3.61	0.38	ดีมาก
5. มีการแนะนำสื่อ อุปกรณ์ สำหรับใช้ในการจัดประสบการณ์	3.70	0.47	ดีมาก
6. มีการทบทวนประสบการณ์เดิม มีการตั้งคำถาม เชื่อมโยงจากประสบการณ์ของผู้เรียน	3.57	0.59	ดีมาก
7. เราความสนใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยากเรียนรู้เนื้อหาใหม่	3.57	0.51	ดีมาก
ขั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.67	0.29	ดีมาก
8. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วม	3.96	0.21	ดีมาก
9. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต สำรวจ ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง และสาธิตในกรณีที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก	3.78	0.52	ดีมาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการประเมิน	μ ($N = 9$)	σ	แปลผล
10. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดขณะปฏิบัติกิจกรรม	3.52	0.51	ดีมาก
11. จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	3.83	0.39	ดีมาก
12. มีการเปิดโอกาสให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม	3.52	0.59	ดีมาก
13. มีการใช้เทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์ได้หลากหลาย	3.13	0.55	ดี
14. ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีเป็นกันเองกับเด็ก	3.96	0.21	ดีมาก
ขั้นสรุปผลและประเมินผล	3.59	0.43	ดีมาก
15. ครูสังเกตพฤติกรรมและการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อประเมินความเข้าใจ	3.57	0.51	ดีมาก
16. มีกิจกรรมที่ครูและเด็กร่วมกันสรุป ทบทวน ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง	3.74	0.45	ดีมาก
17. มีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา	3.48	0.51	ดี
ขั้นต่อยอดสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	3.46	0.39	ดี
18. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรม	3.52	0.51	ดีมาก
19. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำกิจกรรมตามความสนใจให้ผู้เรียน สรุปผลการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง	3.35	0.49	ดี
20. การจัดทำกิจกรรมบูรณาการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำประสบการณ์สำคัญหลาย ๆ ด้านมาใช้ในการค้นหาคำตอบ	3.52	0.51	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.59	0.30	ดีมาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผลการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\mu = 3.59, \sigma = 0.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ขั้นตอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\mu = 3.67, \sigma = 0.29$) ขั้นตอนเตรียมการจัดประสบการณ์ ($\mu = 3.62, \sigma = 0.32$) ขั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์ ($\mu = 3.61, \sigma = 0.38$) ขั้นสรุปและประเมินผล ($\mu = 3.59, \sigma = 0.43$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับ ดี ได้แก่ ขั้นตอนยออดสู่การทำโครงการ ($\mu = 3.46, \sigma = 0.39$)

หากพิจารณารายละเอียดของแต่ละขั้นตอน พบว่า

ขั้นตอนเตรียมการจัดประสบการณ์ พบว่าเรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีการจัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ไว้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม ($\mu = 3.83, \sigma = 0.39$) มีหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารความรู้เพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ($\mu = 3.70, \sigma = 0.47$) มีกำหนดการสอนและแผนการจัดประสบการณ์ ($\mu = 3.52, \sigma = 0.59$) ตามลำดับ และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ($\mu = 3.43, \sigma = 0.51$)

ขั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์ พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีการแนะนำสื่อ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการจัดประสบการณ์ ($\mu = 3.70, \sigma = 0.47$) มีการเร้าความสนใจให้เด็กมีส่วนร่วมอยากเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ($\mu = 3.57, \sigma = 0.51$) มีการทบทวนประสบการณ์เดิมตั้งคำถามเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของผู้เรียน ($\mu = 3.57, \sigma = 0.59$) ตามลำดับ

ขั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม ($\mu = 3.96, \sigma = 0.21$) ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีเป็นกันเองกับเด็ก ($\mu = 3.96, \sigma = 0.21$) มีการจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ($\mu = 3.83, \sigma = 0.39$) มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ทดลองด้วยตนเอง และสาธิตการทดลองในกรณีที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก ($\mu = 3.78, \sigma = 0.52$) มีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดขณะปฏิบัติกิจกรรม ($\mu = 3.52, \sigma = 0.51$) มีการเปิดโอกาสให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม ($\mu = 3.52, \sigma = 0.59$) ตามลำดับ และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีการใช้เทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์ได้หลากหลาย ($\mu = 3.13, \sigma = 0.55$)

ขั้นสรุปผลและประเมินผล พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีกิจกรรมที่ครูและเด็กร่วมกันสรุป ทบทวน ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง ($\mu = 3.74, \sigma = 0.45$) มีการสังเกตการร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินความเข้าใจของเด็ก ($\mu = 3.57, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ($\mu = 3.48, \sigma = 0.51$) ตามลำดับ

ขั้นตอนสุดท้ายคือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรม ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.51$) การจัดทำกิจกรรมบูรณาการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำประสบการณ์สำคัญหลาย ๆ ด้านมาใช้ในการค้นหาคำตอบ ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.51$) ตามลำดับ และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำกิจกรรมตามความสนใจ ให้ผู้เรียน สรุปผลการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง ($\mu = 3.35$, $\sigma = 0.49$)

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น (จำนวน 9 คน)

มีรายละเอียดการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้ มีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรม เช่น จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ไว้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม (จำนวน 8 คน) มีทักษะในการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก (จำนวน 7 คน) สามารถบูรณาการเข้ากับหน่วยการเรียนรู้หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือตามความสนใจและระดับความสามารถของเด็ก (จำนวน 9 คน) มีการศึกษาใบกิจกรรม หาความรู้เพิ่มเติม (จำนวน 7 คน) มีการทำงานเป็นระบบ รู้จักวางแผนในการจัดประสบการณ์ (จำนวน 9 คน) มุ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์มากขึ้น (จำนวน 5 คน) คิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ (จำนวน 3 คน)

2) จุดเด่น จุดบกพร่อง ของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า

จุดเด่นของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีรายละเอียดดังนี้ เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ที่ทำให้เด็ก ๆ ได้ประสบการณ์ตรง (จำนวน 8 คน) ครูมีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน ตั้งแต่การวางแผนการจัดกิจกรรม การสังเกต การบันทึกพฤติกรรมของเด็ก (จำนวน 9 คน) ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์ (จำนวน 7 คน)

จุดบกพร่องของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีรายละเอียดดังนี้ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอสำหรับเด็กทุกคน (จำนวน 5 คน) บางกิจกรรมเมื่อจัดแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ (จำนวน 2 คน)

3) ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า ระยะแรกเด็กขาดทักษะการสรุปผลงาน พูดไม่เก่ง การเสนอผลงาน

จึงไม่ค่อยสมบูรณ์ ครูต้องคอยชี้แนะ (จำนวน 8 คน) ความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กค่อนข้างสั้น ทำให้เด็กขาดความสนใจในการร่วมกิจกรรม (จำนวน 6 คน) จำนวนเด็กมีมากทำให้การจัดกิจกรรม การควบคุมดูแลของครูไม่ทั่วถึง (จำนวน 5 คน)

3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้สังเกต ดังตาราง

ตารางที่ 4.11 ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

รายการสังเกตพฤติกรรมครู	จำนวน (N = 9)	ร้อยละ
1. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ไว้พร้อมก่อนจัดกิจกรรม	9	100.00
2. แนะนำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้เด็กรู้จัก และวิธีใช้งานก่อนดำเนินกิจกรรม	9	100.00
3. มีการเชื่อมโยงเรื่องราว และนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ	8	88.89
4. ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วเหมาะสม	8	88.89
5. จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต สืบค้น ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	9	100.00
6. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ถูกต้อง	8	88.89
7. จัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	9	100.00
8. กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ โดยใช้คำถามให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	8	88.89
9. ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้	9	100.00
10. ให้กำลังใจหรือแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม	9	100.00
11. แสดงการยอมรับและตั้งใจฟังเมื่อเด็กแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	8	88.89

ตารางที่ 4.11(ต่อ)

รายการสังเกตพฤติกรรมครู	จำนวน (N = 9)	ร้อยละ
12. สรุปรูป ทบทวน ผลการดำเนินงานกิจกรรม	7	77.78
13. ประเมินพัฒนาการเด็กได้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกิจกรรม	8	88.89
14. ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง	8	88.89
15. ประเมินเด็กอย่างหลากหลาย	7	77.78
รวมเฉลี่ย		91.85

จากตารางที่ 4.11 พบว่า จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ครูปฐมวัยมีการปฏิบัติในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 91.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง เรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 100 ดังนี้ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ไว้พร้อมก่อนจัดกิจกรรม แนะนำสื่อวัสดุอุปกรณ์ ให้เด็กรู้จัก และวิธีใช้งานก่อนดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้ลงมือปฏิบัติและ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ให้กำลังใจหรือแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม รองลงมา คือแสดงการยอมรับและตั้งใจฟังเมื่อเด็กแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (ร้อยละ 88.89) เชื่อมโยงเรื่องราว และนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ (ร้อยละ 88.89) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ถูกต้อง (ร้อยละ 88.89) ประเมินพัฒนาการเด็กได้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม (ร้อยละ 88.89) ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วเหมาะสม (ร้อยละ 88.89) กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้โดยใช้คำถามให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง (ร้อยละ 88.89) ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 88.89) และรายการที่ครูปฐมวัย มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ สรุปรูป ทบทวน ผลการดำเนินงานกิจกรรม (ร้อยละ 77.78) ประเมินเด็กอย่างหลากหลาย (ร้อยละ 77.78)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน และนำมาวิเคราะห์ผล ดังนี้

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	23	100.00
อายุ		
20 – 29 ปี	2	8.70
30 – 39 ปี	6	26.09
40 – 49 ปี	3	13.04
50 ปีขึ้นไป	12	52.17
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	17	73.91
ปริญญาโท	6	26.09
ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย		
ต่ำกว่า 5 ปี	3	13.04
5 – 10 ปี	5	21.74
11 – 15 ปี	4	17.39
มากกว่า 15 ปี	11	47.83

จากตารางที่ 4.12 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่ มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52.17รองลงมา คือ ช่วงอายุ 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.09ช่วงอายุ 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.04 และช่วงอายุ 20 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.70 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.91 รองลงมา คือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 26.09

ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.83 รองลงมา คือ ช่วงประสบการณ์ 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.74 ช่วงประสบการณ์ 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.39 และประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็น ร้อยละ 13.04 ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 คน และนำมาวิเคราะห์ผล ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย

เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.00	0.43	มาก
1. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศ	3.96	0.64	มาก
2. การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	4.04	0.56	มาก
ด้านการสร้างความเข้าใจ	4.17	0.23	มาก
3. แนวทางการจัดประสบการณ์น่าสนใจ เข้าใจง่าย	4.13	0.55	มาก
4. ความรู้ที่ได้รับจากแนวทางการจัดประสบการณ์สามารถนำไปปรับใช้ได้	4.00	0.60	มาก
5. สื่อและเครื่องมือเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม	3.83	0.65	มาก
6. ความรู้ที่ได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.04	0.48	มาก
7. บรรยากาศในการอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.83	0.39	มากที่สุด
8. ระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.17	0.39	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการปฏิบัติกรนิเทศ	4.19	0.22	มาก
9. มีปฏิทินนิเทศชัดเจน	4.57	0.51	มากที่สุด
10. การให้คำปรึกษาของผู้นิเทศชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย	4.26	0.45	มาก
11. บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่เครียด	4.13	0.55	มาก
12. การนิเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	3.96	0.56	มาก
13. การนิเทศทำให้สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	3.74	0.69	มาก
14. การนำความรู้ ความเข้าใจจากการรับการนิเทศไปจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	4.48	0.51	มากที่สุด
ด้านการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์	4.11	0.45	มาก
15. การจัดกิจกรรมออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	3.87	0.55	มาก
16. การคัดเลือกผลงานที่มีผลการปฏิบัติระดับดีมาก	4.35	0.57	มาก
ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ	4.09	0.36	มาก
17. รูปแบบการนิเทศช่วยให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีประสิทธิภาพ	4.13	0.46	มาก
18. รูปแบบการนิเทศช่วยให้ครูได้แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.04	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	4.11	0.15	มาก

จากตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.22) ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.23) ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.45) ด้านการประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.36) ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.4) ตามลำดับ

หากพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศ ทุกเรื่อง อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.56) มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ด้านการสร้างความเข้าใจ พบว่า บรรยากาศในการอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.39) ส่วนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.39) แนวทางการจัดประสบการณ์น่าสนใจ เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.55) ความรู้ที่ได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.48) ความรู้ที่ได้รับจากแนวทางการจัดประสบการณ์สามารถนำไปปรับใช้ได้ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.60) สื่อและเครื่องมือเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีปฏิทินนิเทศชัดเจน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) การนำความรู้ความเข้าใจจากการรับการนิเทศไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ส่วนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การให้คำปรึกษาของผู้นิเทศชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.45) บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่เครียด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.55) การนิเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.56) การนิเทศทำให้สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ด้านการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์ พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การคัดเลือกผลงาน ที่มีผลการปฏิบัติระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.57) และการจัดกิจกรรมออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การนิเทศช่วยให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.46) และรูปแบบการนิเทศช่วยให้ครูได้แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาการณ์ในตำแหน่ง จำนวน 137 คน และครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 240 คน รวม 377 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวน 195 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 71 คน ครูผู้สอน 124 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มเป็นระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 9 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 คน โรงเรียนขนาดกลาง 3 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ใน 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ จากระดับการปฏิบัติมากที่สุด จนถึงระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ 5, 4, 3, 2, 1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 3 ข้อ เป็นการสอบถามข้อมูลที่เป็นจริง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open End) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นความเรียง

ฉบับที่ 2 แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่มในเรื่องสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ฉบับที่ 3 แบบบันทึกการจัดประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ฉบับที่ 4 แบบประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับครูปฐมวัย) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย ประเด็นหลัก 5 ประเด็น ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการจัดประสบการณ์ ชี้นำเข้าสู่การจัดประสบการณ์ ขั้นตอนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการจัดประสบการณ์ ขั้นต่อยอดสู่การทำโครงการ และแยกออกเป็นประเด็นย่อยได้ทั้งหมด 20 ประเด็น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดบกพร่อง ปัญหาและอุปสรรคในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (open ended)

ฉบับที่ 5 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้สังเกต) ประกอบด้วยการสังเกตพฤติกรรมของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมด 15 ประเด็น

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย ประเด็นหลัก 5 ประเด็น ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติ การนิเทศ การวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดประสบการณ์ และการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ ในแต่ละด้านแยกออกเป็นประเด็นย่อยได้ทั้งหมด 18 ประเด็น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากการพิจารณาลักษณะเนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดแตกต่างกันไป ดังนี้

1. ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การประชุมสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงผู้เชี่ยวชาญ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นประเด็นสาระสำคัญ ในแต่ละรายการข้อมูลตามประเด็นสำคัญ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง
3. ข้อมูลจากการประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของประชากร
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าร้อยละ
5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ รองลงมา คือ ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ และด้านการวางแผนการนิเทศ ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการนิเทศและด้านการรายงานผลการนิเทศ ตามลำดับ

ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับมาก และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ จัดลำดับประเด็นการนิเทศ อยู่ในระดับน้อย

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ประชุมชี้แจงบทบาทและมอบหมายงาน อยู่ในระดับมาก และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ประชุมสรุปผลการนิเทศ ระดับปานกลาง

ด้านการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้ เพื่อการทำความเข้าใจและตีความข้อมูล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชมชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผลการสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผลวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน อยู่ในระดับน้อย และ ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ระดับน้อย

ด้านการรายงานผลการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่ อยู่ในระดับน้อย และค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น และเครือข่ายการนิเทศ ระดับน้อยที่สุด

2. รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.1.1 หลักการ

1) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

2) ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ และใช้ความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

3) ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาประเด็นการนิเทศ แนวทางและวิธีการนิเทศ

4) ผู้นิเทศมุ่งเน้นแสวงหาความสามารถของบุคคลผู้รับการนิเทศแล้วกระตุ้น เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ในการจัด ประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1.2 เป้าหมาย

1) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยได้

3) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2.1.3 องค์ประกอบ

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบ 1 การวางแผนการนิเทศ

หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศร่วมกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และกระบวนการ เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ทางการศึกษา มีเป้าหมาย หลักการและวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นแนวทางเดียวกันในการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

แนวปฏิบัติ

1. สำรวจความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2. กำหนดปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาโดยวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดลำดับปัญหา และเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนหรือสำคัญที่สุด

3. สร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยการประชุมสัมมนา เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน

4. กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศร่วมกัน

5. จัดทำแผนการนิเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญ และความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตของการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

องค์ประกอบ 2 การปฏิบัติการนิเทศ

หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศตามโครงการหรือแผนที่กำหนดไว้โดยการประชุมชี้แจงและมอบหมายงาน กำหนดวิธีการในการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้น จูงใจเสริมสร้างกำลังใจให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ ติดตามความก้าวหน้า ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประชุมสรุปผลการนิเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการนิเทศตามวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด

แนวปฏิบัติ

1. ประชุม ชี้แจง สร้างความตระหนักและความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนการนิเทศ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3. ปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมสนทนา การใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การใช้ clip video เป็นต้น

4. กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน และ/หรือแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ

5. ให้ข้อมูลย้อนกลับ

6. ประชุมสรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบ 3 การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์

หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ เยี่ยมชมชั้นเรียน และมีการบันทึกข้อมูล รวบรวมไว้เพื่อการทำมาความเข้าใจและตีความข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์และผลการสังเกตการจัด ประสบการณ์ สภาพการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ แก้ไขข้อบกพร่อง และเติมเต็มประสบการณ์ให้กับผู้รับการนิเทศ

แนวปฏิบัติ

1. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ เยี่ยมชมชั้นเรียน
2. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำมาความเข้าใจและตีความข้อมูล
3. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
4. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์ และผลการสังเกตการจัดประสบการณ์ สภาพการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

องค์ประกอบ 4 การประเมินผลการนิเทศ

หมายถึง การดำเนินงานการประเมินผลตามงาน โดยจัดประเมินก่อนการนิเทศ ระหว่างนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานสำเร็จผลสอดคล้องกับ แนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลมาสรุป อภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

วัตถุประสงค์ เพื่อกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติการนิเทศ การจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

แนวปฏิบัติ

1. ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบ
2. ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
3. นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงงาน

องค์ประกอบที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ

หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล มาปรับปรุงการดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัด ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
- 2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการจัดประสพการณ์ตาม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ

1. ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินการนิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. วางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการประเมินการนิเทศครูผู้สอน ระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. ดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการประเมินการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
4. ดำเนินการประเมิน
5. รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ
6. ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่
7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสพการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่าย การนิเทศ

สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3.1 ผลการประเมินตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 หลังใช้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ปรากฏผล ดังนี้

ผลการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า ชั้นตอนที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ชั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ชั้นเตรียมการจัดประสบการณ์ ชั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์ ชั้นสรุปและประเมินผล ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับ ดี ได้แก่ ชั้นต่อยอดสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

หากพิจารณารายละเอียดของแต่ละชั้นตอน พบว่า ชั้นเตรียมการจัดประสบการณ์ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ไว้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม มีหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารความรู้เพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีกำหนดการสอนและแผนการจัดประสบการณ์ และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ชั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์ พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีการแนะนำสื่อ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการจัดประสบการณ์ มีการสร้างความสนใจให้เด็ก มีส่วนร่วมอยากเรียนรู้ เนื้อหาใหม่ มีการทบทวนประสบการณ์เดิม ตั้งคำถามเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของผู้เรียน

ชั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีเป็นกันเองกับเด็ก มีการจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ทดลองด้วยตนเอง และสาธิตการทดลองในกรณีที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก มีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดขณะปฏิบัติกิจกรรม มีการเปิดโอกาสให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีการใช้เทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์ได้หลากหลาย

ชั้นสรุปผลและประเมินผล พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีกิจกรรมที่ครูและเด็กร่วมกันสรุป ทบทวน ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง มีการสังเกตการร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินความเข้าใจของเด็ก และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

ชั้นต่อยอดสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ มีใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรม การจัดทำกิจกรรมบูรณาการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำประสบการณ์สำคัญหลาย ๆ ด้านมาใช้ในการค้นหาคำตอบ และเรื่องที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ มีเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำกิจกรรมตามความสนใจ ให้ผู้เรียน สรุปผลการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีดังนี้

1) การจัดประสบการณ์การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น โดยมีการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดกิจกรรม เช่น จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ไว้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม มีทักษะในการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก สามารถบูรณาการเข้ากับหน่วยการเรียนรู้หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือตามความสนใจและระดับความสามารถของ มีการศึกษาใบกิจกรรม หาความรู้เพิ่มเติม มีการทำงานเป็นระบบ รู้จักวางแผนในการจัดประสบการณ์ มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์มากขึ้น คิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการจัดประสบการณ์เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

2) จุดเด่น จุดบกพร่อง ของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พบว่า จุดเด่นของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 คือ เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ที่ทำให้เด็ก ๆ ได้ประสบการณ์ตรง ครูมีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน ตั้งแต่การวางแผน การจัดกิจกรรม การสังเกต การบันทึกพฤติกรรมของเด็ก ครูมีความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์ ส่วนจุดบกพร่องของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 คือ วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอสำหรับเด็กทุกคน บางกิจกรรมเมื่อจัดแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ

3) ปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 คือ ระยะเวลาเด็กขาดทักษะการสรุปผลงาน การเสนอผลงานจึงไม่ค่อยสมบูรณ์ ครูต้องคอยชี้แนะ ความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็กค่อนข้างสั้น ทำให้เด็กขาดความสนใจในการร่วมกิจกรรม จำนวนเด็กมีมากทำให้การจัดกิจกรรม การควบคุมดูแลของครูไม่ทั่วถึง

3.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้สังเกต พบว่า ครูปฐมวัยมีการปฏิบัติในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 91.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง เรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ไว้พร้อมก่อนจัดกิจกรรม แนะนำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ให้เด็กรู้จัก และวิธีใช้งานก่อนดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้ลงมือปฏิบัติ และ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ให้กำลังใจหรือแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ในแต่ละกิจกรรม รองลงมา คือ แสดงการยอมรับและตั้งใจฟังเมื่อเด็กแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงเรื่องราว และนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ถูกต้อง ประเมินพัฒนาการเด็กได้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม ใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วเหมาะสม กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้โดยใช้คำถาม ให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง และรายการที่ครูปฐมวัย มีการปฏิบัติที่ดีที่สุดคือ สรุปรูป ทบทวน ผลการดำเนินกิจกรรม ประเมินเด็กอย่างหลากหลาย

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ มีอายุ 50 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ ช่วงอายุ 30 – 39 ปี ช่วงอายุ 40 – 49 ปี และช่วงอายุ 20 – 29 ปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ ปริญญาโท มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ ช่วงประสบการณ์ 5 – 10 ปี ช่วงประสบการณ์ 11 – 15 ปี และประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ตามลำดับ

4.2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน ด้านการวางแผนการนิเทศ หากพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผนการนิเทศ ทุกเรื่อง อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศ ตามลำดับ

ด้านการสร้างความเข้าใจ พบว่า บรรยากาศในการอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ แนวทางการจัดประสบการณ์ น่าสนใจ เข้าใจง่าย ความรู้ที่ได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ ความรู้ที่ได้รับจากแนวทางการจัดประสบการณ์สามารถนำไปปรับใช้ได้ สื่อและเครื่องมือเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ พบว่า เรื่องที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีปฏิทินนิเทศ ชัดเจน การนำความรู้ความเข้าใจจากการรับการนิเทศไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามลำดับ ส่วนที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การให้คำปรึกษา

ของผู้นิเทศชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่เครียด การนิเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การนิเทศทำให้สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ด้านการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์ พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การคัดเลือกผลงาน ที่มีผลการปฏิบัติระดับดีมาก และการจัดกิจกรรมออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามลำดับ

ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ พบว่า ทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การนิเทศช่วยให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีประสิทธิภาพ และรูปแบบการนิเทศช่วยให้ครูได้แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1. ด้านผลการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 หลังจากได้รับการนิเทศด้วยรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ผลการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อยู่ในระดับดีมาก ผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของครูปฐมวัยมีการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 93.33 จากผลการประเมินดังกล่าว เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้เกิดจากกระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ที่ช่วยให้ครูมีการวางแผน เตรียมการจัดประสบการณ์ จัดเตรียม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยสนใจใฝ่เรียนรู้ มีการแนะนำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สำหรับใช้จัดกิจกรรม ได้รับความสนใจให้เด็กมีส่วนร่วมอยากเรียนรู้สิ่งใหม่ มีการตั้งคำถามเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิมของเด็ก สิ่งที่สำคัญ คือ จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วม ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดี มีการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูและเด็ก สรุปบทวนผลการเกิดประสบการณ์แต่ละเรื่อง และครูมีการใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ เพื่อนำไปสู่การทำโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับสังต์ อุทรานันท์ (อ้างถึงใน วัชรานันท์, 2555: 20) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจนช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาตนเอง ครูได้รับการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบท ตรงกับความต้องการ

ในการพัฒนา ทำให้เห็นความสำคัญและเกิดแรงจูงใจในการจัดประสบการณ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม จากการได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เกิดความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้รับไปจัดกิจกรรมให้กับเด็ก อีกทั้งยังมีผู้นิเทศ ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา เมื่อลงมือปฏิบัติแล้ว พบข้อสงสัย หรือมีปัญหา ครูสามารถปรึกษากับผู้นิเทศ ผู้นิเทศมีการนิเทศติดตามเป็นระยะ ซึ่งเป็นกรณีการที่เริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครู ด้วยการรับรู้ข้อมูลเบื้องต้น รับรู้สภาพปัญหา และความต้องการที่แท้จริง ทำให้ครูเกิดความไว้วางใจ ครูเปิดใจยอมรับผู้นิเทศ และปรึกษา ชักถามในปัญหาที่สงสัย ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาตามความต้องการช่วยเหลือ ซึ่งครูสามารถนำไปพัฒนาได้ตรงประเด็นตามที่ตนต้องการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปปรับใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูได้รับแรงเสริมจากผู้นิเทศ และผู้บริหารโรงเรียนที่เข้าไปสังเกตการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงไม่รู้สึกโดดเดี่ยวในการทำงาน และเล็งเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม ส่งผลให้การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ เอลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549: 15) ที่กล่าวว่า หลักการของการชี้แนะโดยการสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ (trust and rapport) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับครูรายบุคคลหรือกลุ่มครู ความเชื่อถือและความไว้วางใจของครูที่มีต่อผู้ชี้แนะมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการชี้แนะเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การชี้แนะเป็นวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานของบุคคลโดยเน้นไปที่การทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากผู้นิเทศเป็นบุคคลที่อยู่ภายนอกโรงเรียน มีเวลาในการทำงานกับครูจำกัด ทำให้การดำเนินงาน จำเป็นต้องมีจุดเน้นสำคัญในการดำเนินการชี้แนะ ซึ่งในการดำเนินการนิเทศ จึงจำเป็นต้องตั้งเป้าหมายให้มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง เพื่อให้สามารถชี้แนะให้เกิดผลในช่วงเวลาที่จำกัด (Garcia – Guerra, 2001 อ้างถึงใน เอลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2549: 46) กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ชี้แนะสามารถอธิบายได้โดยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะส่วนบุคคล (เจตคติและความเชื่อ) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์การชี้แนะมักเกิดขึ้นในบริบทที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน การบริหารและครูที่เป็นผู้นำในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ทำให้การชี้แนะในแต่ละโรงเรียนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสอดคล้องกับ Kohler, Crilley and Shearer (1997: 245 – 250) ได้ศึกษาผลของเพื่อนชี้แนะ (peer coaching) ที่มีต่อการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ที่ได้พัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของตนในระยะเวลาการศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน ในระยะที่สองได้มีการใช้วิธีการเพื่อนชี้แนะ การวัดผลการเรียนรู้มุ่งไปที่ความร่วมมือของครูกับเพื่อนชี้แนะ พบว่า ครูมีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างมาก ในชั้นที่มีการชี้แนะ กิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลายสัมพันธ์กับกระบวนการของครู

และนักเรียนที่แตกต่างกัน ครูแสดงความพอใจต่อการใช้นวัตกรรมในระหว่างกรณีศึกษา สอดคล้องกับ เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549: 178 - 185) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะ ของนักวิชาการพี่เลี้ยงโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า การชี้แนะช่วยให้สามารถทำให้ผู้นิเทศทำงานอย่างเป็นระบบ เกิดความเข้าใจในความแตกต่าง ระหว่างบุคคลและเรียนรู้การทำงานที่ตอบสนองความต้องการรายบุคคล รวมทั้งเห็นคุณค่า ของการเรียนรู้ร่วมกับครู จึงส่งผลให้การนิเทศประสบผลสำเร็จสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดผล ในทางปฏิบัติได้ สอดคล้องกับโรงเรียนบ้านโนนยอ (2554: Online) พบว่า การนิเทศแบบสอนงาน Coaching สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของครูผู้ร่วมพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้ร่วมพัฒนามีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานมากขึ้น สอดคล้องกับ สกาวรัตน์ ไกรมาก (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากรณีศึกษา แบบชี้แนะสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลจากการศึกษา พบว่า ครูมีการพัฒนาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ดีขึ้น และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การใช้คำถาม การวัดและประเมินผล การพัฒนาทักษะการคิด การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล การสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการวิจัยในชั้นเรียน เมื่อครูได้รับการนิเทศแบบชี้แนะ ครูแต่ละคนมีพัฒนาการในแต่ละองค์ประกอบที่แตกต่างกัน แต่สิ่งที่ครูพัฒนาได้ดีขึ้น ได้แก่ การใช้สื่อ/ แหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียน เมื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูมีพัฒนาการสูงขึ้น รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1 เป็นกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และสภาพการปฏิบัติงานของครูปฐมวัยในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ทั้งการให้ความรู้ การให้คำชี้แนะ การให้แรงเสริม ครูเกิดความมุ่งมั่น ในการทำงาน มีแรงจูงใจในการดำเนินกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง เนื่องจาก ผู้นิเทศจะให้คำชมเชย และยกย่องสิ่งที่ครูปฏิบัติได้ดี และนำผลการปฏิบัติที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ไปแนะนำให้เพื่อนครู ได้รับรู้อยู่ตลอดเวลา มีการจัดกิจกรรมที่เป็นโอกาสให้ครูได้แสดงผลงานของตนเอง ครูมีเวที ในการนำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครูในสังกัด และมีการมอบเกียรติบัตรให้ครู ที่มีผลการปฏิบัติที่อยู่ในระดับดีมาก เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ครู สอดคล้องกับโรงเรียนบ้านโนนยอ (2554: Online) ได้ดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เนื่องจากนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดกระบวนการคิด ครูมีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการทำงาน

จึงดำเนินการพัฒนาครูเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE และการนิเทศแบบสอนงาน (Coaching) พบว่า การทดสอบก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง กลุ่มผู้ร่วมพัฒนามีคะแนนเฉลี่ย 12.8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 64 การทดสอบหลังการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง กลุ่มผู้ร่วมพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 16.6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 3.8 คะแนน ครูผู้ร่วมพัฒนาสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โครงการได้เมื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนสามารถค้นพบปัญหาและเริ่มต้นการทำโครงการในกลุ่มสาระที่ทำการสอนได้ ครูผู้ร่วมพัฒนาที่มีความมั่นใจในความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเริ่มต้นทำโครงการในกลุ่มสาระที่สอนได้ และสอดคล้องกับ วาริรัตน์ สติราชภูร์ (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 พบว่า ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก จากผลการนิเทศ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ศึกษาวิเคราะห์และครูปฐมวัยต้องร่วมมือกัน ศึกษาวิเคราะห์เป็นผู้สนับสนุน พัฒนาครูให้มีความรู้ และมีทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง ครูปฐมวัยจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้เด็กได้ทดลองด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลอง เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วม ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลอย่างหลากหลาย โดยครูจัดทำสารนิทัศน์ จัดระบบการเก็บหลักฐานร่องรอย การบันทึกคำพูดเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผลการเรียนรู้

2. ด้านความพึงพอใจของครูปฐมวัยต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมครูปฐมวัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการนิเทศตามรูปแบบดังกล่าว ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการนิเทศ และการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของตนเอง ครูได้รับความรู้จากการอบรมปฏิบัติการจากวิทยากร ทำให้ครูได้ลงมือปฏิบัติจริง เมื่อเกิดข้อสงสัยก็กล้าซักถามปัญหาจากวิทยากรได้อย่างเป็นกันเอง และเมื่อวิทยากรเคยพบปัญหาใดจากการจัดกิจกรรมในห้องเรียนมา จะแนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาให้ครูไว้ก่อนล่วงหน้า อีกทั้งครูสามารถปรึกษาปัญหาที่พบในระหว่างการจัดกิจกรรมได้โดยการปรึกษากับวิทยากรหรือผู้วิจัยได้ทางโทรศัพท์ หรือทาง Social network จากผลความพึงพอใจในเรื่องการนำความรู้ความเข้าใจจากการรับการนิเทศไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

พุทธศักราช 2560 มีความพึงพอใจมากที่สุด อาจเป็นเพราะ ผู้รายงานได้ใช้เทคนิคการนิเทศหลากหลายบนพื้นฐานความต้องการของครู ซึ่งทำให้ครูมีความไวใจในตัวศึกษานิเทศก์ ทำให้เข้าใจปัญหาที่แท้จริง และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามความต้องการ เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงาน สร้างคนให้มีความเข้มแข็ง ช่วยให้ครูค้นพบพลังหรือวิธีการทำงานของตนเอง ทำให้ครูเกิดความภูมิใจในตนเอง และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจ จัดเวทีแสดงผลงานการทำงานของคุณครูเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูในการปฏิบัติกิจกรรม และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนครู ทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พลวัฒน์ บุญช่วย (2551: Online) ที่ศึกษาผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการบริหารการนิเทศภายในแบบ PIDRE พบว่า ระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ผลการบริหารการนิเทศภายในโรงเรียนสันติวิทยา ตามแนวทางการปฏิรูประบบการประกันคุณภาพการศึกษา ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลปรากฏว่า โรงเรียนได้สร้างความเชื่อมั่นและมีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีระบบมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ วาริรัตน์ สติราษฎร์ (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบ Reflective Coaching พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ อนุรักษ พรหมเลข (2556: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน ครู และศึกษานิเทศก์ รวม 65 คน พบว่า ความพึงพอใจต่อการนิเทศกำกับ ติดตามการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและคณะครู ต่อเอกสารประกอบการดำเนินงาน ต่อการนิเทศติดตามการพัฒนานวัตกรรม ณ โรงเรียนที่ดำเนินการ การประเมินนวัตกรรม และต่อการจัดการแสดงผลงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับ กรัณธา อัมพุด (2557: บทคัดย่อ) ศึกษาการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของครูที่มีต่อการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยดังกล่าวมานั้น การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จนั้น ผู้นิเทศต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ การนิเทศ มีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และสอดคล้องกับความต้องการของครู มีเวที ให้ครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันศึกษานิเทศก์เป็นผู้ตั้งศักยภาพของครู ให้ครูเกิดความภาคภูมิใจ เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จึงจะประสบผลสำเร็จและนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำแผนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ไปใช้เป็นแนวทางในการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยนำไปประยุกต์ใช้เป็นการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับความสามารถ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. ควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบหน่วยบูรณาการ Active Learning เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560**.
กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2561**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กฤษณพล จันทพรหม. (2548). **การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย**. ปรินญาการศึกษาดุซฎึบัณชิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). **การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน : 3-5 ขวบ**. กรุงเทพฯ : โชติสุขการพิมพ์.
_____. (2545). **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- คัมภีร์ สุดแท้.(2553). **การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**.
วิทยานิพนธ์ดุซฎึบัณชิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เครือมาศ แสนตรี. (2555). **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบจิตปัญญาร่วมกับการเรียนรู้โดย
ใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีผลต่อความพึงพอใจ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย**. วารสารบัณฑิตศึกษา ม.ราชภัฏ
สกลนคร. 11(52), 45-53.
- จินตนาศักดิ์ภู่อารม. (2545). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารโรงเรียนในกำกับของรัฐ
สำหรับประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุซฎึบัณชิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬารัตน์ อีนนุพัฒน์. (2543). **พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเล่นมุมบล็อก**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉลาด จันทรสมบัติ. (2550). **รายงานการวิจัยการพัฒนาารูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน**.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). **รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน**.
ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุซฎึบัณชิต สาขาวิชาการการศึกษาผู้ใหญ่,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยวัฒน์ เล็กภูมินันท์. (2555). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู
ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดชลบุรี**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชารี มณีศรี. (2552). **การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- ณัฐธัญญา กอวิจิตร. (2557). การนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐธิดา แยมยิ้ม. (2554). ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner's Operant Conditioning Theory). (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org//143454h>
- ณัฐพร ไชยเดช. (2553). การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/143454>
- ณัฐศักดิ์ จันทผล. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่ กระจายอำนาจ. วิทยานิพนธ์ดุขศึกษิต มหาวิทาลัยสยาม,.
- ดิเรกวรรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุขศึกษิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนวรรณ รามณรงค์. (2554). ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (ทฤษฎีของธอร์นไดค์). (ออนไลน์). แหล่งที่มา :<https://www.gotoknow.org/posts/143454>
- ทิตนา แชมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ :ด้านสุทธาการพิมพ์
- _____. ศาสตรการสอนองค้ความรูเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). ศาสตรการสอน : องค้ความรูเพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนาแชมมณีและคณะ. (2548). การนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ของนิสิต นักศึกษาครุระดับปริญญาตรีสำหรับหลักสูตรครุศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงเยาว์ คลิกคลาย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2551). หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เขียมฟ้า.

- บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษา
ปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี.
วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณชิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย.
วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณชิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพ แสงดา. (2544). ผลของการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของ
เด็กปฐมวัย. ปรินฎฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณชิต สาขาวิชาการศึกษากปฐมวัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาภรณ์ พลรักษ์. (2560). แนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ. 4(2) : 39-47.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปฎฎญา ทองนิล. (2553). รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยบูรณาการแบบสอดแทรก
นักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณชิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรจันทร พรศักดิ์กุล. (2550). รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณ
แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาชั้นพื้นฐาน. ดุขฎฐิบัณชิตสาขากบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พะโยม ชินวงศ์. (2555). รูปแบบการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาเฉพาะ
ความพิการสำหรับเด็กหูหนวกในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรินฎฎานิพนธ์ดุขฎฐิบัณชิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรินทร์ช่วยศิริ. (2554). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
ปรินฎฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณชิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (ม.ป.ป.). ไม้บล็อกก่อสร้างสรรค์ในห้องเรียนอนุบาล. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พาสนา ชลบุรีพันธ์. (2560). รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนา
ทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
ดุขฎฐิบัณชิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณชิต.

- พูนสิริ มูลอินต๊ะ (2552). การจัดประสบการณ์ตามพหุปัญญาเพื่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยโรงเรียนเวียงเทิง (เทิงทำนุประชา)สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ไพโรจน์ เพชรคง. (2539).การพัฒนาารูปแบบการประสานสัมพันธ์ระหว่างครูปฐมวัยศึกษากับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มณีนุช ไวยชาติ. (2554). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น ของเล่นรูปทรงสัมพันธ์. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- มัทนียา นะตะ. (2554). ความต้องการการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา อำเภอกมลาไสย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มารุต พัฒผล. (2555). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มาลี สืบกระแส. (2552). การพัฒนารูปแบบของครุแห่งการเรียนรูของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2552). การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอพีกราฟฟิกส์ดีไซน์.
- _____. (2550). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- โยธิน ศรีโสภา. (2550). การพัฒนาระบบการประเมินผลวิธีดูคุณภาพสำหรับคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ. ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2552). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัตน์ นครเทพ. (2552). การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบ
 กัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 อุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 3).
 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ. (2556). เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 ระดับปฐมวัยศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). ม.ป.ท.
- โรงเรียนทรายขาววิทยา. (2560). ความรู้เรื่องการนิเทศการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
skws.ac.th/getfile.php?id=20171128135727HrObgBa.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). รูปแบบการนิเทศภายใน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิภาดา ทองรอด. (2555). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์ สำหรับ
 เด็กปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมลพร ไสยวรรณ. (2545). การพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงแบบมีส่วนร่วมในหน่วยงาน
 อุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร
 มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2552). การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- _____. (2553). เอกสารประกอบการสอนวิชา 62 412 การนิเทศการสอน.
 นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- _____. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ :ทฤษฎี
 กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์นครปฐม.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชาการดอทคอม. (2561). การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
www.vcharkarn.com/uploads/journal/11/vcharkarn-journal-11322_1.docx

- วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส่งเสริม โคนขุนทด. (2551). การนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สังัด อุทรานันท์. (2548). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังัด อุทรานันท์. (2550). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สถิรมน พงษ์พัฒน์. (2555). ผลการเล่นตามมุมประสบการณ์ด้วยสื่อธรรมชาติที่มีต่อพฤติกรรม
อิทธิบาท 4 ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมบุญ คิริสรธริรัญ. (2547). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคนบตี.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2549). การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
ประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ
การศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2554). การวัดและประเมินเด็กแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2542). “จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก” ใน เอกสารประกอบการอบรม
ครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา. หน้า 10 – 22. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาติ นทีตานนท์. (2550). ผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กปฐมวัย. ปรินญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- อัญชลี ธรรมะวิทีกุล. (2552). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา**. ค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2561, จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>
- อัมพร พงษ์กัสนานันท์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต**. ปรินิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2550). **แบบและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา : การวิจัยรายกรณี**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไรพร นาคะเสถียร. (2543). **การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียนตามการรับรู้ของตนเองและครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเครื่องมือลักษณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- “AR Dictionary,” [Online]. Available from: <http://ardictionary.com/Model/5908>.
- Bardo, J.W., & Hartman, J.J. (1982). **Urban sociology : A systematic introduction**. New York : F.E.Peacock.
- Bertalanffy, L.V. (1968). **General System Theory : Foundations, Development, Applications**. New York : George Braziller.
- Bondurant, J. L., Romeo, D. J., & Kretschmer, R. (1983). Language behaviors of mothers of children with normal and delayed language. **Language, Speech and Hearing Services in Schools**. 14, 233-242.
- Brown, W. B. and Moberg, D. J. (1980). **Organization Theory and Management : A Macro Approach**. New York : John Wiley and Sons.
- Bush, T. & Coleman, M. (2002). **Leadership and strategic management in education**. London : Paul Champion.
- Counts, G. E., Shepard, I. S., & Farmer, R. F. (1998). **Evaluation and supervision of teacher in Missouri school**. Missouri : EDRS.
- Dew, R. D. (1994). **Teacher's perceptions of the role of content knowledge in the supervisory process**. Doctoral dissertation, University of Missouri Kansas City.
- Eisner, E. W. (1976). Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation. **Journal of aesthetic education**. 192-193.

- Enger, C.L. (1996). A Descriptive study of Preschool Children learning through shared Activity(Cooperative learning). **Dissertation Abstracts International**. AAC : 9721223.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of education** (3rd. ed.). New York : McGraw-Hill.
- Harris, Alison Marie. (1998). School-Community Relationship : A Namibian Cast Study. **Dissertation Abstracts International**. 36(6) : 1437-A.
- Hersey, P., Blanchard, K. H., & Johnson, D. E. (1996). **Management of organizational behavior** (7th ed.). Upper Sandle River, NJ : Prentice-Hall.
- Keeves, J.P. (1997). **Educational research, methodology and measurement : An International Handbook** (2nded.). Oxford :Peraman Press.
- Kruskamp, W.H. (2016). **Instructional Supervision and the role of high school departments chairs**. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3118327>
- Kutsyuruba, B. (2003). **Instructional supervision : Perceptions of Canadian and Ukrainian beginning high-school teachers**. Canada : Kirk Hall.
- Marks Ant Stoop, E., et al. (1974). **Handbook for Educational, Supervision, a Guide for Practioner** (2nd ed.). Allyn and Bacon.
- Mescon, M. A., &Khedouri, F. (1985). **Management, individual and organizational effectiveness**(2nd ed.). New York: Harper & Row.
- Moore, G. W. (2000). **The supervision and evaluation of high school principals as described by central office administrators**. Oklahoma : University of Oklahoma.
- Morrison, George S. (2014). **Fundamentals of Early Childhood Education** (7th Ed). Upper Saddle River, NJ : Pearson Education, Inc.
- Murangi, V.K. (1996). Instructional Supervision in Namibia : A Study of High School Teacher and Supervisor Perceptions (Africa). **Dissertation Abstracts International**, 59 (78), 2547-A.
- Piersol, K.A. (1996). Integrating the Arts in to Preschool Learning Environment. **Dissertation Abstracts International**. AAC 138195.Mal.35/01.

- Risso, J.F. (2016). **Teacher's and supervisor's perception of current and Experiences.** (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3118327>
- Silva, D. Y., & Dana, N. F. (2001). Collaborative supervision in the professional development school. **Journal of Curriculum and Supervision.** 16(4), 305-321.
- Smith, R.H. and Others. (1980). **Management: Making organizations perform.** New York : Macmillan.
- Steiner, E. (1990). **Edocology.** Sydney : NSW.
- Stoner, A. F. & Wankel, C. (1986). **Management** (3rd ed.). New Delhi : Prentice-Hill.
- Think Exist. (2008). **The Leadership Challenge : How to Get Extraordinary Things Done in Organizations.** San Francisco : Jossey Bass.
- Willer, D. (1986). **Scientific sociology theory and method.** New Jersey : Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง / การศึกษา
นางสาวอารีย์ ปัญญิติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสามัคคีธรรม วิทยฐานะชำนาญพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางสาวเมทินี ตาตะสมิต	ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
ดร.อุไรवास ปรีดีดิลก	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายพัฒนา พวงมาลี	ครูโรงเรียนวัดท่าช้าง วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นางวลัยพร ลาลูน	ครูโรงเรียนบ้านดอนโพ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ภาคผนวก ข

ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของแบบประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำหรับครูปฐมวัย

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					Σ R	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ตอนที่ 1							
	ขั้นเตรียมการจัดประสบการณ์							
1.	มีหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารความรู้ เพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยในการ จัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560	0	1	1	1	1	4	0.8
2.	มีกำหนดการสอน และ แผนการจัด ประสบการณ์	1	1	1	1	0	4	0.8
3.	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัด ประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560	0	1	1	1	1	4	0.8
4.	มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัด ประสบการณ์ไว้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
	ขั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์							
5.	มีการแนะนำสื่อ อุปกรณ์ สำหรับใช้ในการ จัดประสบการณ์	1	0	1	1	1	4	0.8
6.	มีการทบทวนประสบการณ์เดิม มีการตั้ง คำถามเชื่อมโยงจากประสบการณ์ของ ผู้เรียน	1	0	1	1	1	4	0.8
7.	เร้าความสนใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยาก เรียนรู้เนื้อหาใหม่	1	1	1	1	1	5	1

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					Σ R	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ขั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้							
8.	มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และมีส่วนร่วม	0	1	1	1	1	4	0.8
9.	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต สำรวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และสาธิตในกรณีที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก	1	1	1	1	0	4	0.8
10.	ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดขณะปฏิบัติกิจกรรม	1	0	1	1	1	4	0.8
11.	จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	1	0	1	1	1	4	0.8
12.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม	0	1	1	1	1	4	0.8
13.	ใช้เทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์ได้หลากหลาย	1	1	0	1	1	4	0.8
14.	ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีเป็นกันเองกับผู้เรียน	0	1	1	1	1	4	0.8
	ขั้นสรุปผลและประเมินผล							
15.	ครูสังเกตพฤติกรรมและการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อประเมินความเข้าใจ	1	1	0	1	1	4	0.8
16.	ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุป ทบทวน ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง	1	0	1	1	1	4	0.8
17.	มีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา	0	1	1	1	1	4	0.8
	ขั้นต่อยอดสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ							

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
18.	ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
19.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำกิจกรรมตามความสนใจ ให้ผู้เรียน สรุปผลการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง	1	0	1	1	1	4	0.8
20.	การจัดทำกิจกรรมบูรณาการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำประสบการณ์สำคัญหลาย ๆ ด้านมาใช้ในการค้นหาคำตอบ	1	0	1	1	1	4	0.8
ตอนที่ 2								
1.	จากการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของท่านมีการพัฒนาหรือไม่ อย่างไร	1	1	1	1	1	5	1
2.	ท่านคิดว่าจุดเด่น จุดบกพร่อง ของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของท่านคืออะไร	1	1	1	1	1	5	1
3.	ปัญหาและอุปสรรคของท่านในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	1	1	1	1	1	5	1
รวม								0.85

ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของแบบสังเกตการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					Σ R	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.	ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ไว้พร้อมก่อน จัดกิจกรรม	0	1	1	1	1	4	0.8
2.	ครูแนะนำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียนรู้จัก และวิธีใช้งานก่อนดำเนินกิจกรรม	1	1	1	1	0	4	0.8
3.	ครูมีการเชื่อมโยงเรื่องราว และนำเข้าสู่ บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ	0	1	1	1	1	4	0.8
4.	ครูสามารถใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัด กิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1
5.	ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สังเกต สํารวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	1	0	1	1	1	4	0.8
6.	ครูใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ถูกต้อง	1	0	1	1	1	4	0.8
7.	ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนได้ลงมือ ปฏิบัติและมี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
8.	ครูกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ โดยใช้ คำถามให้นักเรียนคิดและแก้ปัญหาด้วย ตนเอง	0	1	1	1	1	4	0.8
9.	ครูใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้	1	1	1	1	0	4	0.8
10.	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับ เชิงให้กำลังใจหรือ แก้ไขข้อบกพร่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ใน แต่ละกิจกรรม	1	0	1	1	1	4	0.8

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
11.	ครูแสดงการยอมรับและตั้งใจฟังเมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	1	1	1	1	1	5	1
12.	ครูได้สรุป ทบทวน ผลการดำเนินกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1
13.	ครูมีการประเมินพัฒนาการนักเรียนได้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม	0	1	1	1	1	4	0.8
14.	ครูมีการประเมินพัฒนาการนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1	0	1	1	1	4	0.8
15.	ครูมีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย	1	1	1	1	1	5	1
รวม								0.86

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ
ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					Σ R	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ด้านการวางแผนการนิเทศ							
1.	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศ	1	1	1	0	1	4	0.8
2.	การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	1	1	1	1	1	5	1
	ด้านการสร้างความเข้าใจ							
3.	แนวทางการจัดประสบการณ์น่าสนใจ เข้าใจง่าย	0	1	1	1	0	3	0.6
4.	ความรู้ที่ได้รับจากแนวทางการจัดประสบการณ์ สามารถนำไปปรับใช้ได้	1	0	1	1	1	4	0.8
5.	สื่อและเครื่องมือเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม	1	1	1	1	1	5	1
6.	ความรู้ที่ได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ	1	0	1	1	1	4	0.8
7.	บรรยากาศในการอบรมเชิงปฏิบัติการ	1	1	1	1	1	5	1
8.	ระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ	1	1	1	1	1	5	1
	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ							
9.	มีปฏิทินนิเทศชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1
10.	ให้คำปรึกษาของผู้นิเทศชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย	1	1	1	1	1	5	1
11.	บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่เครียด	1	1	1	1	1	5	1

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					Σ R	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
12.	การนิเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	1	1	1	1	1	5	1
13.	การนิเทศทำให้สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	1	0	1	0	1	3	0.6
14.	การนำความรู้ ความเข้าใจจากการรับการนิเทศไปจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	1	1	1	0	1	4	0.8
ด้านการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์								
15.	การจัดกิจกรรมออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560	1	1	1	1	1	5	1
16.	การคัดเลือกผลงานที่มีผลการปฏิบัติระดับดีมาก	1	1	1	1	0	4	0.8
ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ								
17.	รูปแบบการนิเทศช่วยให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1
18.	รูปแบบการนิเทศช่วยให้ครูได้แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1
รวม								0.90

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย
เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.971	.972	25

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ1	3.53	1.224	30
ข้อ2	3.60	1.102	30
ข้อ3	3.83	.592	30
ข้อ4	3.73	.944	30
ข้อ5	3.87	.937	30
ข้อ6	3.53	1.137	30
ข้อ7	4.00	.788	30
ข้อ8	3.87	1.008	30
ข้อ9	3.73	1.112	30
ข้อ10	3.87	.860	30
ข้อ11	3.50	1.333	30
ข้อ12	3.60	1.003	30
ข้อ13	3.77	1.006	30
ข้อ14	3.70	1.208	30
ข้อ15	3.40	1.163	30

	Mean	Std. Deviation	N
ข้อ16	3.83	.913	30
ข้อ17	3.73	.980	30
ข้อ18	3.57	1.040	30
ข้อ19	3.83	1.177	30
ข้อ20	3.57	.817	30
ข้อ21	3.50	.974	30
ข้อ22	3.57	.858	30
ข้อ23	3.80	1.126	30
ข้อ24	3.33	.844	30
ข้อ25	3.90	.960	30

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

สภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกรอกข้อความและเติมเครื่องหมาย √ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลจริงของท่าน

1. ข้อมูลโรงเรียน

โรงเรียน.....

ตำบล.....อำเภอ.....

2. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา

ครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์พิจารณา
ดังนี้

5 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ที่	กิจกรรมการนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การวางแผนการนิเทศ						
1	สำรวจปัญหาของครูเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ก่อนการนิเทศ					
2	สำรวจความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ก่อนการนิเทศ					
3	ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดประเด็นการนิเทศร่วมกัน เกี่ยวกับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และ กระบวนการ เทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ					
4	จัดลำดับประเด็นการนิเทศ					
5	ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560					
6	ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560					
7	กำหนดปฏิทินการนิเทศ					
8	กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้รับการนิเทศและผู้ให้การนิเทศ					
การปฏิบัติการนิเทศ						
9	ประชุมชี้แจงและมอบหมายงาน					
10	กำหนดวิธีการในการนิเทศ					
11	จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม					
12	กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน					
13	แนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ					

ที่	กิจกรรมการนิเทศ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
14	ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ					
15	ประชุมสรุปผลการนิเทศ					
การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน						
16	ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยน ติชม พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการสอน เยี่ยมชมชั้นเรียน					
17	ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อการทำ ความเข้าใจและตีความข้อมูล					
18	ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน					
19	ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการสอนและผล การสังเกตการสอนของสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน					
การประเมินผลการนิเทศ						
20	ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศ อย่างเป็นระบบ					
21	ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560					
22	นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน					
การรายงานผลการนิเทศ						
23	รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ					
24	ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่					
25	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่าย การนิเทศ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย
เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1) ปัญหาและอุปสรรคการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

.....

.....

.....

.....

2) ปัจจัยสนับสนุนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

.....

.....

.....

.....

3) รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

(1) การวางแผนการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

(2) การปฏิบัติการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

(3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

.....

.....

.....

.....

(4) การประเมินผลการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

(5) การรายงานผลการนิเทศ

.....

.....

แบบประเมินตนเองในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ชื่อครูผู้สอน.....โรงเรียน.....
 ชั้นอนุบาล.....จำนวนนักเรียน.....วันที่ทำการประเมิน.....

ตอนที่ 1 ให้ระดับคุณภาพตามที่ได้พิจารณาตรวจสอบในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองโดย
 เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพ ดังนี้

- ค่าระดับคุณภาพดีมาก : 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
 ค่าระดับคุณภาพดี : 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ ร้อยละ 75 – 79
 ค่าระดับคุณภาพพอใช้ : 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ ร้อยละ 70 – 74
 ค่าระดับคุณภาพปรับปรุง : 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ ร้อยละ 0 - 69

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ขั้นเตรียมการจัดประสบการณ์				
1. มีหลักสูตร คู่มือครู และเอกสารความรู้เพิ่มเติมที่จำเป็นสำหรับ ครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560				
2. มีกำหนดการสอน และ แผนการจัดประสบการณ์				
3. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ตาม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560				
4. มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์ไว้ พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม				
ขั้นนำเข้าสู่การจัดประสบการณ์				
5. มีการแนะนำสื่อ อุปกรณ์ สำหรับใช้ในการจัดประสบการณ์				
6. มีการทบทวนประสบการณ์เดิม มีการตั้งคำถามเชื่อมโยงจาก ประสบการณ์ของผู้เรียน				
7. เร้าความสนใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยากเรียนรู้เนื้อหาใหม่				

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
ขั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้				
8. มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม				
9. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต สำรวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และสาธิตในกรณีที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก				
10. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดขณะปฏิบัติกิจกรรม				
11. จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน				
12. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม				
13. ใช้เทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์ได้หลากหลาย				
14. ยิ้มแย้มแจ่มใส อารมณ์ดีเป็นกันเองกับผู้เรียน				
ขั้นสรุปผลและประเมินผล				
15. ครูสังเกตพฤติกรรมและการร่วมกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อประเมินความเข้าใจ				
16. ครูและผู้เรียนร่วมกันสรุป ทบทวน ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง				
17. มีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา				
ขั้นต่อยอดสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ				
18. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ เพื่อนำไปสู่การทำกิจกรรม				
19. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำกิจกรรมตามความสนใจ ให้ผู้เรียนสรุปผลการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง				
20. การจัดทำกิจกรรมบูรณาการส่งเสริมให้ผู้เรียน นำประสบการณ์สำคัญหลาย ๆ ด้านมาใช้ในการค้นหาคำตอบ				

ตอนที่ 2

1. จากการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของท่านมีการพัฒนาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าจุดเด่น จุดบกพร่อง ของการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของท่านคืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคของท่านในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560

ชื่อผู้บริหาร.....โรงเรียน.....

ชื่อครูผู้สอน.....วันที่ทำการสังเกต.....

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านสังเกตพบ

ปฏิบัติ หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง ครูมีการปฏิบัติ น้อยกว่าร้อยละ 60

รายละเอียดพฤติกรรม	การปฏิบัติงาน		หมายเหตุ
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
1. ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ไว้พร้อมก่อนจัดกิจกรรม			
2. ครูแนะนำสื่อ วัสดุอุปกรณ์ให้นักเรียนรู้จัก และวิธีใช้งานก่อนดำเนินกิจกรรม			
3. ครูมีการเชื่อมโยงเรื่องราว และนำเข้าสู่บทเรียนได้อย่างน่าสนใจ			
4. ครูสามารถใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสม			
5. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สังเกต สสำรวจ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง			
6. ครูใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน ถูกต้อง			
7. ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม			
8. ครูกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ โดยใช้คำถามให้นักเรียนคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง			
9. ครูใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้			

รายละเอียดพฤติกรรม	การปฏิบัติงาน		หมายเหตุ
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
10.ครูให้ข้อมูลย้อนกลับ เชิงให้กำลังใจหรือแก้ไข ข้อบกพร่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม			
11.ครูแสดงการยอมรับและตั้งใจฟังเมื่อนักเรียนแสดง ความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน และกัน			
12.ครูได้สรุป ทบทวน ผลการดำเนินกิจกรรม			
13.ครูมีการประเมินพัฒนาการนักเรียนได้ครอบคลุมกับ วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม			
14.ครูมีการประเมินพัฒนาการนักเรียนอย่างต่อเนื่อง			
15.ครูมีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย			

**แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย
เพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1**

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง และเติมข้อมูลให้สมบูรณ์

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2.อายุ	☐ 20 - 29 ปี	☐ 30 - 39 ปี
	☐ 40 - 49 ปี	☐ 50 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
	☐ ปริญญาโท	☐ อื่น ๆ ระบุ.....
4. ประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย.....ปี		
5. ตำแหน่งทางวิชาการ	☐ ครูอัตราจ้าง	☐ ครู/ครูผู้ช่วย/ครูชำนาญการ
	☐ ครูชำนาญการพิเศษ	☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

คำชี้แจง โปรดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของท่าน

5	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง พึงพอใจมาก
3	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวางแผนการนิเทศ					
1. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการนิเทศ					
2. การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560					
ด้านการสร้างความเข้าใจ					
3. แนวทางการจัดประสบการณ์น่าสนใจ เข้าใจง่าย					
4. ความรู้ที่ได้รับจากแนวทางการจัดประสบการณ์ สามารถนำไปปรับใช้ได้					
5. สื่อและเครื่องมือเพื่อให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม					
6. ความรู้ที่ได้รับในการอบรมเชิงปฏิบัติการ					
7. บรรยากาศในการอบรมเชิงปฏิบัติการ					
8. ระยะเวลาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ					
ด้านการปฏิบัติการนิเทศ					
9. มีปฏิทินนิเทศชัดเจน					
10. ให้คำปรึกษาของผู้นิเทศชัดเจน ตรงประเด็น เข้าใจง่าย					
11. บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเอง ไม่เครียด					
12. การนิเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
13. การนิเทศทำให้สามารถนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาตนเอง ได้อย่างต่อเนื่อง					
14. การนำความรู้ ความเข้าใจจากการรับการนิเทศ ไปจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560					

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านการวิเคราะห์การจัดประสบการณ์					
15. การจัดกิจกรรมออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560					
16. การคัดเลือกผลงานที่มีผลการปฏิบัติระดับดีมาก					
ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ					
17. รูปแบบการนิเทศช่วยให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีประสิทธิภาพ					
18. รูปแบบการนิเทศช่วยให้ครูได้แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					

ภาคผนวก จ

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียน การสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นความพยายามทุกวิถีทาง ของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาที่จะช่วยแนะนำให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรับปรุงการ สอน ซึ่งหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษายังคงเน้นอยู่ที่การให้ความช่วยเหลือโดยตรงแก่ครู ชี้นำ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้ พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและเป็นการร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบ ที่หลากหลาย อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของตัวนักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา ดังที่นายแพทย์ ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวตอนหนึ่ง ในการเปิดประชุมพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ศึกษาธิการก์ รุ่นที่ 9 – 13 ปี 2561 (เดลินิวส์, 19 สิงหาคม 2561 : ออนไลน์) ว่า “ศึกษานิเทศก์ เป็นกลุ่มหลักสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา โดยต้องปราศจากการเมือง พร้อมช่วยส่วนกลางนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะในสมัยอดีต 100 กว่าปีมาแล้ว ระบบการจัดการศึกษาจะอยู่ที่โรงเรียน ครู และผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อน แต่ปัจจุบันเรามีศึกษานิเทศก์เกิดขึ้นแล้วจึงต้องใช้กลุ่มงานศึกษานิเทศก์เหล่านี้ให้เป็นตัวสนับสนุน และเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายบริหารระดับนโยบายกับครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน มากขึ้น เพื่อที่ครูจะได้ใช้เวลาจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของกำหนดนโยบายในการพัฒนากำกับติดตามการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่กระตุ้น ส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาครู และบุคลากรให้สามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องตามหลักการจัดประสบการณ์ ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับ ปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรต่อไป ตามกระบวนการสร้างรูปแบบของ คีฟส์ (Keeves. 1988) โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การนิเทศ การศึกษา แนวคิด/หลักการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ประกอบกับการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัย กำหนดกรอบ แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาของรูปแบบ วิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี (Mixed-Method Methodology) ได้รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประกอบด้วยหลักการ เป้าหมาย องค์ประกอบซึ่งเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการนิเทศการสอนครูผู้สอน ระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผล การนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

- 1) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
- 2) ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย
- 3) ครูมีส่วนร่วมในการพิจารณาประเด็นการนิเทศ แนวทางและวิธีการนิเทศ
- 4) ผู้นิเทศมุ่งเน้นแสวงหาความสามารถของบุคคลผู้รับการนิเทศแล้วกระตุ้น เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป้าหมาย

- 1) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 2) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยได้
- 3) ครูผู้สอนระดับปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

องค์ประกอบ

รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการนิเทศ 3) การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ 4) การประเมินผลการนิเทศ และ 5) การรายงานผลการนิเทศ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบ 1 การวางแผนการนิเทศ

หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศร่วมกันในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ผลลัพธ์ของการจัดประสบการณ์ การคาดการณ์ปัญหาการจัดประสบการณ์ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การจัดสภาพแวดล้อม และกระบวนการเทคนิค วิธีการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีเป้าหมาย หลักการและวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นแนวทางเดียวกันในการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

แนวปฏิบัติ

1. สืบค้นความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2. กำหนดปัญหาและความต้องการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาโดยวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดลำดับปัญหา และเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนหรือสำคัญที่สุด

3. สร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศด้วยการประชุมสัมมนา เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน

4. กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศร่วมกัน

5. จัดทำแผนการนิเทศ ประกอบด้วย ความสำคัญ และความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตของการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

องค์ประกอบ 2 การปฏิบัติการนิเทศ

หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศตามโครงการหรือแผนที่กำหนดไว้โดยการประชุมชี้แจงและมอบหมายงาน กำหนดวิธีการในการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศการสอนมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้น จูงใจเสริมสร้างกำลังใจให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำ นวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ

การนิเทศ ติดตามความก้าวหน้า ทบทวน แก้ไข ปรับปรุง วิธีการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประชุม
สรุปผลการนิเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการนิเทศตามวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ
ที่กำหนด

แนวปฏิบัติ

1. ประชุม ชี้แจง สร้างความตระหนักและความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนการนิเทศ
ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เพื่อจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช
2560 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช
2560 และการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
3. ปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การประชุมสนทนา การใช้
กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน
การสาธิต การใช้ clip video เป็นต้น
4. กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนใน
การทำงาน และ/หรือแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ
5. ให้ข้อมูลย้อนกลับ
6. ประชุมสรุปผลการนิเทศ

องค์ประกอบ 3 การวิเคราะห์การจัดประสบการณ์

หมายถึง ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความ
พฤติกรรมที่สังเกตได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ เยี่ยมชมชั้นเรียน และมีการบันทึกข้อมูล
รวบรวมไว้เพื่อทำความเข้าใจและตีความข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์และผลการสังเกตการจัด
ประสบการณ์ สภาพการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศ แก้ไขข้อบกพร่อง
และเติมเต็มประสบการณ์ให้กับผู้รับการนิเทศ

แนวปฏิบัติ

1. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์ แปลความ ตีความพฤติกรรม
ที่สังเกตได้จากการสังเกตการจัดประสบการณ์ เยี่ยมชมชั้นเรียน
2. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศมีการบันทึกข้อมูลรวบรวมไว้เพื่อทำความเข้าใจและตีความ
ข้อมูล

3. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. ผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับผลการจัดประสบการณ์และผลการสังเกตการจัดประสบการณ์ สภาพการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน

องค์ประกอบ 4 การประเมินผลการนิเทศ

หมายถึง การดำเนินการประเมินผลตามงาน โดยจัดประเมินก่อนการนิเทศระหว่างนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานสำเร็จผลสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

วัตถุประสงค์ เพื่อกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติการนิเทศ การจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

แนวปฏิบัติ

1. ประเมินผลก่อนการนิเทศ ระหว่างการนิเทศ และหลังการนิเทศอย่างเป็นระบบ

2. ตรวจสอบความสอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

3. นำข้อมูลมาสรุปอภิปรายผล วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

องค์ประกอบที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ

หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย

วัตถุประสงค์

1) เพื่อประเมินผลการดำเนินการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ

1. ประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. วางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการประเมินการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. ดำเนินการจัดทำเครื่องมือในการประเมินการการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
4. ดำเนินการประเมิน
5. รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินการตามขั้นตอนการนิเทศ
6. ปรับปรุงแก้ไขแผนการนิเทศใหม่แล้วนำไปเผยแพร่
7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่นและเครือข่ายการนิเทศ

สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1 รูปแบบการนิเทศครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

รายชื่อคณะผู้วิจัย

1. นางสาวชบา พันธุ์ศักดิ์   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. นางดวงทิพย์ เพ็ชรนิล   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
3. นางสาวภัทรธมภ์ ศรีทองสุข   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
4. นางณัชนันท์ บุตรดาวงษ์   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
5. นางสาวสกุลรัตน์ โกพัฒน์ตา   ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคันทอ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
6. นายวานิล จินดาเลิศ   ครูโรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
7. นายธวัช พูลทรัพย์   ครูโรงเรียนวัดพระธาตุ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
8. นางจุฬาลักษณ์ ปู่ทอง   ครูโรงเรียนวัดสระประทุม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
9. นางสาวโยชิตา คำหรั่ง   ครูโรงเรียนวัดสังฆายเถร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
10. นางวิลา มณีอินทร์   ครูโรงเรียนวัดคูบัว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
11. นางสาวสุธัญวิภา กลมกล่อม   ครูโรงเรียนวัดห้วยสุวรรณวนาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
12. นางเบญจวรรณ อารณรัตน์   ครูโรงเรียนวัดดาว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
13. นายอุทัยราชันย์ มาตเลิง   ครูโรงเรียนวัดป่าพระเจ้า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1